

National
VET
Team

**Tanulási eredmények
a duális képzésben
és az Erasmus+
mobilitásokban**

TEMPIUS KÖZALAPÍTVÁNY

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

Erasmus+

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	5
1.1 Jogsabályi változások a szakképzésben	5
1.2 Intézményi minőségirányítási rendszer a szakmai oktatásban	6
• 1.2.1 A tanulási eredmények és a minőségbiztosítás kapcsolata	
2. A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉS A KULCSKOMPETENCIÁK KAPCSOLÓDÁSA	9
2.1 A tanulási eredmény fogalmi rendszere	9
2.2 Kulcskompetenciák fejlesztése a szakmai oktatásban	11
3. A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉS A DUÁLIS KÉPZŐHELY KAPCSOLÓDÁSA	19
3.1 A szakképző intézmények és a duális partnerek egyeztetési lehetőségei a KKK alapján	19
3.2 A közös képzési programok kialakítása a tanulási eredmények segítségével	20
3.3 Duális képzésszervezési módok	24
4. TANULÁSI EREDMÉNYEK FELHASZNÁLÁSA AZ ERASMUS+ MOBILITÁSOK MUNKAPROGRAMJÁNAK TERVEZÉSÉBEN	29
4.1 A KKK tanulási eredményeinek beépítése a mobilitásba	29
4.2 A kulcskompetenciák fejlesztésének tervezése az Erasmus+ mobilitás alatt	31
4.3 A tanulási eredmények beszámítása a képzésbe	32
4.4 A portfólió elkészítésének támogatása a mobilitással	33
• 4.4.1 A portfólió fogalma	
• 4.4.2 A portfólió típusai	
• 4.4.3 Portfólió a szakképzésben	
4.5 Mobilitási ablak lehetősége a szakképzésben	37
• 4.5.1 Jogsabályi héttér	
• 4.5.2 Erasmus+ mobilitások folyamatos lehetősége akkreditációval	
4.6 Jógyakorlatok az Erasmus+ mobilitásban	39
• 4.6.1 Az 1. számú Jógyakorlat	
• 4.6.2 A 2. számú Jógyakorlat	
• 4.6.3 A 3. számú Jógyakorlat	
• 4.6.4 A 4. számú Jógyakorlat	
5. ZÁRÓGONDOLATOK	57
5.1 Fenntarthatóság és „zöldebb” jövő	57
5.2 Mikrotanúsítványok	60
5.3 Egyéni tanulási számla	64
• 5.3.1 Az ETSZ előzményei Európában	
5.4 Az Europass szerepe a szakmai vizsgák és a mobilitási programok során megszerzett tanulási eredmények tanúsításában	69

Irodalomjegyzék	70
------------------------	-----------

Impresszum

Szerzők: Bogdány Zoltán, Marton József, Molnárné Stadler Katalin, Palencsárné Kasza Marianna, Rozmán Éva
Szerkesztő: Dr. Szabó Csilla Marianna
Olvasószerkesztő: Dr. Szabó Csilla Marianna, Korim Brigitta

Kiadványszerkesztő: Baukó Bernadett
Kiadja: Tempus Közalapítvány, 2023
A kiadásért felel: dr. Varga-Bajusz Veronika főigazgató
Fotók: Shutterstock

Kiadványunk megjelenését az Innovációs és Technológiai Minisztérium és az Európai Bizottság támogatta. A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Innovációs és Technológiai Minisztérium és az Európai Bizottság álláspontját.

ISBN 978-615-5319-98-3

Tempus Közalapítvány
1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
Postacím: 1438 Budapest 70, Pf. 508.
Infóvonal: (06 1) 237 1320
E-mail: info@tpf.hu
Internet: www.tka.hu

MELLÉKLETEK

- I. Melléklet: A Turisztikai technikus ágazati szakmai követelményei néhány tanulási eredményének és a kulcskompetenciák viszonya
- II. Melléklet: Logisztikai technikus szakma szakirányú képzési programja (minta)
- III. Melléklet: Dokumentumok az 1. számú Jógyakorlathoz
- IV. Melléklet: Dokumentumok a 2. számú Jógyakorlathoz
- V. Melléklet: Dokumentumok a 3. számú Jógyakorlathoz
- VI. Melléklet: Dokumentumok a 4. számú Jógyakorlathoz

1. BEVEZETÉS

1.1 Jogszabályi változások a szakképzésben

A 2019-ben megjelent Szakképzés 4.0 stratégia¹ alapvető fontosságú dokumentum, amely a szakképzés és felnőttképzés rendszerszintű megújítását és továbbfejlesztését határozza meg. Jövőképe ambiciózus célokat jelöl ki: „Magyarország 2030-ra Európa első 5 olyan országa közé tartozzon, ahol a legjobb élni, lakni és dolgozni.” Ehhez egyrészt kreatív és rugalmas, versenyképes szaktudással bíró fiatalokat nevelő, vonzó szakképzési rendszer kialakítására van szükség, másrészt keresletvezérelt, kimenetszabályozott felnőttképzési rendszer kialakítására, a Digitális Munkaerő Programra alapozva.²

A Szakképzési stratégia céljainak elérése érdekében történt meg szintén 2019-ben a Szakképzési törvény³ és az annak végrehajtásáról szóló kormányrendelet⁴ módosítása, amely a szakképzés fogalmi rendszerét és tartalmi szabályozását alapvetően változtatta meg. A törvény értelmében a szakképzés kimeneteli követelményeit a korábbi szakmai és vizsgakövetelmények (a továbbiakban SZVK) helyett a szakmai oktatás esetében a Képesítési és Kimeneti Követelmények (a továbbiakban KKK)⁵ határozzák meg. A KKK-k a Szakmajegyzékben⁶ meghatározott szakmák szakirányú oktatásához kapcsolódó központilag kiadott alapidokumentumok, a Magyar Képesítési Keretrendszerhez (a továbbiakban MKKR)⁷

kapcsolódóan tanulási eredményekben írják le, hogy egy adott szakma művelőjének milyen készségekkel, tudással, felelősséggel és attitűddel szükséges rendelkeznie. A Szakmajegyzékben szereplő szakmákhoz tartozó KKK-k az ágazatért felelős minisztériumok és az Ágazati Készségtanácsok (a továbbiakban ÁKT) részvételével készültek el, így azok tartalma tükrözi a gazdaság igényeit, valamint biztos alapot szolgáltatnak mind a szakképző intézményeknek, mind a duális képzésben résztvevő gazdálkodó szervezeteknek saját szakmai, illetve képzési programjuk kidolgozásához.

Fontos, hogy a KKK-k kizárólag a kimeneti követelményeket definiálják, és nem tartalmaznak információt (és kötelezettséget sem) arra vonatkozóan, hogy azok elérését egy szakképző intézmény milyen tanítási, oktatási módszerekkel valósítja meg. A tanulási utak kialakítása és megtervezése tehát az oktatók (és vezetők) feladata, illetve felelőssége, melyhez segítséget jelenthetnek a – nem kötelezően alkalmazandó – programtantervek (a továbbiakban PTT). Ezek tartalmazzák a tanulási területeket és a kapcsolódó tantárgyakat, meghatározva a különböző évfolyamok tantárgyainak javasolt időkeretét és időbeosztását. A PTT-k tartalma elsősorban ajánlásként szolgál (csak az „évfolyamonkénti összes óraszám” kötelező), következésképpen az iskola

1 Innovációs és Technológiai Minisztérium (2019). Szakképzés 4.0 A Szakképzés és Felnőttképzés Megújításának Középtávú Stratégiája, a Szakképzési Rendszer Válasza a Negyedik Ipari Forradalom Kihívásaira. [szakkepzes_40pdf-1590612271838.pdf](https://www.ikk.hu/szakkepzes_40pdf-1590612271838.pdf) (ikk.hu)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A19H1168.KOR&txrefereer=00000001.txt> [Letöltés: 2022. 09.27.]

2 u.a. p. 7. [Letöltés: 2022. 09.27.]

3 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés: 2022. 09.28.]

4 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor> [Letöltés: 2022. 09.27.]

5 Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK), Programtantervek (PTT) <https://ikk.hu/p/ikk-ptt> [Letöltés: 2022. 09.27.]

6 Szakmajegyzék. https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1097 [Letöltés: 2022. 09.27.]

7 A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) https://www.magyarkepites.hu/kepites_i_keretrendszerek/mkkr [Letöltés: 2022. 09.27.]

feladata a tanulási eredmények értelmezése, „lebontása” a szakmai programban, illetve a napi pedagógiai gyakorlatban. A szakmai programok megalkotásánál ezért az iskoláknak meglehetősen nagyfokú szabadsága volt

1.2 Intézményi minőségirányítási rendszer a szakmai oktatásban

A Szakképzés 4.0 stratégia célkitűzéseinek és a szakképzési jogszabályok (Szkt. és Szkr.) vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően a szakmai oktatást folytató szakképző intézmények a tevékenységüket 2022. szeptember 1-től egységes minőségirányítási rendszer (MIR) alapján végzik.

A szakképzési minőségirányítási rendszer követelményei és elemei, valamint a minőségirányítás bevezetésének szabályai megjelentek az új jogszabályokban. E szerint a szakképző intézményi MIR az Európai Szakképzési Minőségbiztosítási Referencia Keretrendszeren (EQAVET) alapszik, és a) minőségpolitikából, b) azonos szempontok alapján megvalósuló átfogó önértékelésből és c) az ezekre épülő beavatkozó, fejlesztő tevékenységekből áll.

A szakképző intézményeknek 2022. augusztus 31-ig kellett elkészíteniük a saját intézményi minőségirányítási rendszerük leírását, amelyhez az ágazati irányítás módszertani támogatást (szakmai útmutatókat, módszertani képzéseket) biztosított. Ezt követően, 2022. szeptember 1-től az intézményekben elindult a MIR bevezetésének a folyamata.

Az ágazati szakmai támogatás központi eleme a szakképzésért felelős miniszter által 2022. február 8-án kiadott Önértékelési Kézikönyv⁸. Ez a jogszabály érvényű szakmai dokumentum meghatározza az intézményi MIR felépítését, tartalmát, azaz részletesen bemutatja és leírja

a tekintetben, hogy milyen módszerekkel (pl. projektoktatás) és milyen ütemezésben juttatják el a tanulókat a KKK-kban meghatározott tanulási eredmények birtokába.

- a minőségpolitikát és annak elemeit (az intézmény küldetését, jövőképét, célrendszerét, a minőségirányítási rendszer szervezeti kereteit, a szakképzésben dolgozó oktatók és intézményi vezetők háromévente elvégzett teljesítményértékelésének rendszerét⁹),
- az EQAVET alapján kidolgozott intézményi és intézményvezetői önértékelési szempontokat (elvárásrendszert),
- a kétévente elvégzendő átfogó intézményi önértékelés és intézményvezetői önértékelés folyamatát és módszertanát, a MIR támogató elemeit (a szakképző intézményi folyamatmodell keretében kötelezően szabályozandó folyamatokat (11), a szakképző intézményi indikátorrendszer keretében éves rendszerességgel kötelezően gyűjtendő indikátorokat (24), a partneri igény- és elégedettségmérés keretében kötelezően mérendő partnerek körét (5) és a partneri mérőeszközöket),
- a minőségirányítási és az önértékelési tevékenység során alkalmazandó munkasablonokat.

A szakképző intézmény minőségirányítási rendszeréhez külső értékelés kapcsolódik, amely az EQAVET Keretrendszer alapján kidolgozott egységes elvárásrendszer és eljárás alapján négyévente értékeli a szakképző intézményt és a szakképző intézmény vezetőjének (igazgató) a munkáját. A szakképző

intézmények külső értékelésének elvégzésére a Kormány szakképzési államigazgatási szervként az IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaságot jelölte ki.

A jelen kiadvánnyal egyidejűleg a Tempus Közalapítvány által működtetett Nemzeti Szakképzési Szakértői Munkacsoport (National VET Team) egy minőségbiztosítási kiadványt is készít „Az Erasmus+ mobilitási programok minőségbiztosítása a szakképző intézményekben” címmel, amelynek fő célja az Erasmus+ mobilitások helyének és szerepének a meghatározása, a kapcsolódási pontok feltárása az intézményi minőségirányítási rendszerben, valamint az Erasmus+ mobilitási programok minőségbiztosításának elősegítése és szakmai támogatása.

1.2.1 A tanulási eredmények és a minőségbiztosítás kapcsolata

A tanulási eredmények az oktatás és képzés céljának és tartalmának, valamint a képzés tervezésének és értékelésének a minőségi alapjait képezik. A jól meghatározott, egyértelmű követelmények és a megbízható értékelési eljárások közös nyelvet jelentenek az érintettekkel – különösképpen a gazdasági szereplőkkel – való kommunikációhoz, párbeszédhez és együttműködéshez az oktatás és képzés céljait és elvárt eredményeit illetően, hozzájárulva ezzel a képzés munkaerőpiaci relevanciájának a biztosításához. Ily módon a tanulási eredmények alapú megközelítés

maga is a minőségbiztosítás eszközévé válik, alkalmazása már önmagában is minőségnevelő, minőségjavító hatással bír.

A tanulási eredmények és a minőségbiztosítás kölcsönhatásban vannak egymással: a tanulási eredmények meghatározása, dokumentálása, értékelése, elismerése, beszámítása és felülvizsgálata csak szabályozott, kimutathatóan jól működő – minőségbiztosított – folyamatként szolgálhatja az átláthatóság és a bizalom megteremtését. Ugyanakkor a tanulási eredmények alkalmazásával a minőségbiztosítási rendszerekben a hangsúly a folyamatokról és az eljárásokról a kimenetekre, vagyis a (tanulási) eredmények helyeződik át.

Az EQAVET Keretrendszer 2020. évi megújítása során az eredetileg az oktatási-képzési folyamat minőségbiztosítására fókuszáló EQAVET indikatív jellemzők kiegészültek olyan, az európai szakképzési szakmapolitika által preferált elemekkel, mint a munkaalapú tanulás-képzés és a tanulási eredmény alapú megközelítés (tanulási eredmények meghatározásának, leírásának, értékelésének, elismerésének és beszámításának folyamatai; a tanulási eredményekhez kapcsolódó pedagógiai folyamatok) minőségbiztosítási vonatkozásai.

A Keretrendszer ezen korszerűsített változata a tanulási eredményekre és a duális képzéssel való együttműködésre vonatkozóan az alábbi indikatív jellemzőket – elvárásokat – fogalmazza meg:

⁸ Önértékelési kézikönyv szakképző intézmények számára (2022) Önértékelési kézikönyv (ikk.hu) [Letöltés: 2022.10.15.]

⁹ A szakképzésért felelős miniszter által kiadott módszertani javaslat alapján. „Módszertani javaslat a szakképzésben alkalmazott oktatók és intézményi vezetők teljesítményértékeléséhez” (2022) Intézményeknek, oktatóknak|IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Zrt. [Letöltés: 2022.10.15.]

EQAVET indikatív jellemzők szakképző intézmény szinten

Az intézmény a **helyi munkaerőpiaci** és az egyéni **képzési igények** meghatározása érdekében **konzultációt folytat** a releváns partnerekkel.

Az intézmény a digitális technológiák és az online tanulási eszközök használatával ösztönzi az **innovációt a tanítási és tanulási tartalmak és módszerek terén**, az iskolában és a **duális képzőhelyen** egyaránt.

Az intézmény az eltervezett intézkedések megvalósítása érdekében egyértelműen meghatározott módon támogatja a **szoros szakmai együttműködésen alapuló partnerségek** kialakítását, kiemelten a **duális képzőhelyekkel történő együttműködést**.

A szakképző intézmények képzési programjai lehetővé teszik a **tanulók/képzésben részt vevők számára, hogy elérjék az elvárt tanulási eredményeket, valamint azt, hogy aktívan részt vegyenek a tanulási folyamatban**.

A szakképző intézmények olyan **tanulóközpontú** megközelítés alkalmazásával válaszolnak az **egyének tanulási igényeire**, amelyek lehetővé teszik a tanulók / képzésben részt vevők számára az **elvárt tanulási eredmények elérését**.

A szakképző intézmények érvényes, pontos és megbízható **módszereket alkalmaznak az egyének tanulási eredményeinek az értékelésére**.

Az intézmény a minőségirányítási tevékenysége keretében **rendszeres önértékelést** végez, amelybe **bevonja a belső és a külső partnereit**.

Az a tény, hogy a hazai szakképző intézményi minőségirányítási rendszer teljes mértékben kompatibilis az EQAVET Keretrendszerrel, és hogy az intézményi önértékelés alapját, értékelési szempontjait az EQAVET intézményi szinten érvényes indikatív jellemzői (elvárásai) alkotják, lehetővé teszi, hogy a szakképző intézmények az önértékelésük során kitérjenek a tanulási eredményekre vonatkozó, európai szinten közös minőség-követelmények vizsgálatára is.

2. A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉS A KULCSKOMPETENCIÁK KAPCSOLÓDÁSA

2.1 A tanulási eredmény fogalmi rendszere

A 2019 novemberében megjelent szakképzési törvény új alapokkal indította útjára 2020. szeptember 1-től a magyar szakképzést, amelyben a tanulási eredmény fogalma került előtérbe. A tanulási eredmények képesség, tudás, attitűd és autonómia-felelősség kontextusában meghatározott kijelentések arra vonatkozóan, hogy az egyén mit tud, mit ért és mire képes, miután lezárt egy tanulási folyamatot, függetlenül attól, hogy hol, hogyan, mikor szerezte meg ezeket a kompetenciákat. A szakmák esetében a tanulási eredmény alapú megközelítés gyakorlatilag azt vizsgálja, hogy a tanuló egy meghatározott oktatási/tanulási szakasz (pl. a szakirányú oktatás gyakorlati képzési része) befejezésekor milyen

szintű ismeretekkel rendelkezik, mennyire érti, és milyen mértékben képes értelmezni ezeket az ismereteket, miként tudja a megszerzett tudást alkalmazni, illetve hogy szert tett-e egy adott terület eredményes és autonóm műveléséhez szükséges kompetenciákra. Ebben az értelemben nem az oktatási-tanítási folyamat és annak a szabályozása a lényeges, hanem a tanulási folyamat és a tanulás eredménye, azaz hogy egy tanulónak a tanulási folyamat végére mit kell tudnia, átlátnia, megcsinálnia, alkalmaznia. Az értékelés célja pedig annak a bizonyítása, hogy az adott tanulási eredményeket valóban birtokolja-e a tanuló.

Néhány példa a tanulási eredmények alapú gondolkodásra.

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedés módok, attitűdök	Önállóság, felelősség
1.	Az általa végzett szoftverfejlesztési feladatok esetében kiválasztja a legmegfelelőbb technikákat, eljárásokat és módszereket.	Elegendő ismerettel rendelkezik a meghatározó szoftverfejlesztési technológiák (programozási nyelvek, keretrendszerek, könyvtárak stb.), illetve módszerek erősségeiről és hátrányairól.	Nyitott az új technológiák megismerésére, tudását folyamatosan fejleszti.	Önállóan dönt a fejlesztés során használt technológiákról és eszközökről.
2.	...			

Példa 1. Webfejlesztő szakképesítés a PK-ból, részlet

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvart viselkedés módok, attitűdök	Önállóság, felelősség
1.	Kiválasztja az áru fuvarozásához leginkább megfelelő közúti, vasúti, vízi, légi járművet.	Alkalmazói szinten ismeri a különböző alágazatok járműveinek használatára vonatkozó előírásokat.	Szakszerűen és precízen alkalmazza munkája során a közlekedési ágak járműveinek használatára vonatkozó előírásokat.	Önállóan dönt, felelősséggel választja ki az áru továbbításához szükséges megfelelő járművet.
2.	...			

Példa 2. Logisztikai technikus szakma, szakirányú szakmai oktatás (KKK)

A tanulási eredményekre való összpontosítás támogatja a párbeszédet az oktatási, a képzési és munkaerőpiaci szereplők, valamint a különböző oktatási és képzési alrendszerek közötti. Ráadásul a tanulás által kínált, az eredményekben megnövekedett átláthatóság megkönnyíti az egyezés elemzését és a készségigények feltárását az oktatás, képzés és a munkaerőpiac szereplői között.

A tanulási eredmények megközelítés az elmúlt évek legnagyobb hatású fejlesztő eszközévé és az európai oktatási reform legfontosabb elemévé vált, melynek célja a tanulói/oktatói /munkavállalói mobilitás és a tanulás szélesebb körű értelmezésének és elismerésének a támogatása. A tanulási eredmény biztosítja a képesítések hazai és európai elismertethetőségét, összehasonlíthatóságát és átláthatóságát, megszünteti a különböző tanulási formák prioritását, támogatja az eltérő egyéni életpályákat és ismeretszerzési útvonalakat és a formális vagy nem formális úton szerzett végzettségek és kompetenciák elismertetését.

A szakképzésben tanulók mobilitásában már számos szakképző intézmény alkalmazza évek óta a tanulási eredmény alapú megközelítést a munkaprogramok kidolgozásában és a külföldön teljesített szakmai gyakorlat

értékelési kritériumainak meghatározásában a (korábbi) ECVET¹⁰ intézményi adaptálásával, elősegítve ezzel a mobilitási program alatt megszerzett tanulási eredményeknek a hazai képzési folyamatba történő beszámíthatóságát és elismertethetőségét. A mobilitási programjaikat tanulási eredmény alapon megvalósító szakképző intézmények visszajelzései alapján a tanulási eredmények alkalmazása

- átgondoltabbá, strukturáltabbá teszi a mobilitás megtervezését és kivitelezését (a mobilitás céljának meghatározását, a munkaprogram kidolgozását, a fogadó partnerrel történő egyeztetést);
- következetesebbé teszi a partnerintézmények egymással szembeni elvárásainak meghatározását;
- objektívabb értékelést tesz lehetővé, mert könnyebb az értékelési kritériumok kialakítása;
- támogatja a hatékonyabb és változatosabb értékelési formák megvalósítását;
- könnyebbé teszi az egyéni fejlődési út végig gondolását, bemutatását és dokumentálását, egyértelműbbé teszi a mobilitás helyét, célját és várt eredményeit a projekten belül, kapcsolódását a projekt keretében

megvalósított többi tevékenységhez, mobilitáshoz, illeszkedését az iskola szakmai fejlesztési céljaihoz.

A tanulási eredmények használata tehát számos előnnyel jár, és hozzájárul a mobilitások, illetve az azokban részt vevők tanulási folyamata eredményességének, minőségének növeléséhez. Azáltal, hogy a hangsúly áttevődik a tanulási eredményekre, következetesebbé, átgondoltabbá teszi a szakmai oktatás, illetve annak részeként a mobilitások tervezését, a képzési program kivitelezését, a követelmények meghatározását és azok mérését-értékelését.

A tanulási eredmény alapú képzéstervezés az **oktatók** számára lehetővé teszi a módszertani megújulást és az eredményesség hatékonyabb mérését. A tanulási eredmények azt

is meghatározzák, hogy mikor lehet eredményesnek tekinteni egy tanulási-tanítási folyamatot. (Nyilvánvalóan akkor, ha a szakirányú oktatásban részt vevők a tanulási folyamat végére elérték az előre meghatározott tanulási eredményeket). A kimenetre fókuszáló munkaprogramok magasabb minőségi szintet képviselnek, következetesebb, objektívabb értékelést tesznek lehetővé, könnyebb az értékelési kritériumok kialakítása, hatékonyabb és változatosabb értékelési formák valósíthatóak meg.

A **tanulók** számára már a mobilitás kezdetén ismert a végeredmény, így világosabban látják az elvárásokat, amelyeknek meg kell felelniük, és egyértelműbbé válik az oktatás célja, ami növeli képzésben résztvevő tanulók motivációját.

2.2 Kulcskompetenciák fejlesztése a szakmai oktatásban

Az elmúlt években az európai és a magyar szakképzésben is a tanulási eredmény fogalma került előtérbe, vált fontos fogalommal. Ugyanakkor az oktatási intézmények feladata a tanulók kulcskompetenciáinak fejlesztése is, amely kérdés az elmúlt időszakban kissé háttérbe szorult látszik. A tanulási eredmények elve azt hangsúlyozza, hogy mit várnak el a tanulótól a tanulási folyamat végén ismeret, képesség és hozzáállás vonatkozásában. A tanulási eredmények leírása a kompetenciák és készségek rögzítésén keresztül történik. Ebből is látható, hogy a kulcskompetenciák nem önmagukban értelmezhető, külön-külön elvárt készségek, képességek, hanem egy komplex egészet alkotnak, amelyek segítségével lehetővé válik az élettevékenységhez, elvégzendő munkához, illetve a tanuláshoz. A tisztán szakmaspecifikus készségek nem elegendőek ahhoz, hogy a szakképzésben tanulók alkalmazkodjanak az új élethelyzetekhez és a pályaváltásokhoz, kezeljék a változásokat, kezdeményez-

zenek és kockáztassanak, megújuljanak és továbbtanuljanak. Mindezek teljesüléséhez a kulcskompetenciák fejlesztése – fejlődése is szükséges.

A szakképzésben a kulcskompetenciák megkülönböztető jellemzője, hogy nem kapcsolódnak közvetlenül egy adott képesítéshez, hanem rugalmasan felhasználhatók különböző helyzetekben, beleértve az egész életen át tartó tanulást és a munkaerőpiacot. A gyakorlatban a vonalak gyakran elmosódnak, és gazdasági ágazatonként eltérőek. Például az idegen nyelvek használata nem biztos, hogy alapkövetelmény az útépítő és útfenntartó szakmához, míg a turisztikai szakképzéshez legalább egy idegen nyelv ismerete szükséges. Az előbbi esetben a többnyelvűség a szűkebb értelemben vett kulcskompetencia; ez utóbbiban a szakmai kompetenciával átfedő kulcskompetencia.

Az Európai Unió Bizottságának javaslata alapján 2018 májusában a Tanács **ajánlást fogad**

10 Európai Szakoktatási és Szakképzési Kreditrendszer (ECVET), amely az egész életen át tartó tanulást és a tanulási utak rugalmasságát támogatja, beleértve az uniós mobilitást is.

dott el az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról, valamint felállított egy uniós keretrendszert. Az ajánlás kimondja, hogy minden állampolgárnak joga van a színvonalas és inkluzív oktatáshoz és képzéshez annak érdekében, hogy olyan készségeket gyakoroljon, illetve szerezzen meg, amelyek lehetővé teszik számára, hogy teljes mértékben részt vehessen a társadalomban, és sikeresen alkalmazkodjon a munkaerőpiaci változásokhoz.

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy személyre szabott segítséget kapjon munkavállalási vagy önfoglalkoztatási kilátásainak javításához. A gyorsan változó és nagymértékben integrált világban mindenkinek számos készségre és kompetenciára van szüksége, valamint arra, hogy azok fejlesztését egész életében folytassa.

Az ajánlás a kompetenciákat ismeretek, készségek és attitűdök kombinációjaként határozza meg, ahol¹¹:

a) az **ismereteket** a már meglévő, valamely terület vagy téma megértését elősegítő tények és számok, koncepciók, elképzelések és elméletek teszik ki;

b) a **készségek** az eredmények elérése érdekében a folyamatok végrehajtásához és a meglévő ismeretek felhasználásához szükséges képességet jelentik;

c) az **attitűdök** az ötletekre, személyekre vagy helyzetekre irányuló cselekvésre vagy reakcióra vonatkozó hajlamot vagy gondolkodásmódot írnak le.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre mindenkinek szüksége van a személyes önmegvalósításhoz és fejlődéshez, a foglalkoztathatósághoz, a társadalmi beilleszkedéshez, a fenntartható életmódhoz, a

békés társadalmakban való sikeres élethez, az egészségtudatos életvezetéshez és az aktív polgári szerepvállaláshoz. E kompetenciák fejlesztése kisgyermekkorától kezdve az egész felnőtt életen keresztül történik, többféle környezetben – többek között családban, iskolában, munkahelyen, lakókörnyezetben és egyéb közösségekben – folytatott formális, nem formális és informális tanulás keretei között.

A kulcskompetenciák mind egyformán fontosak: mindegyiknek szerepe van abban, hogy sikeres életet tudjunk élni a társadalomban. A kompetenciákat számos különböző összefüggésben és sokféle kombinációban lehet alkalmazni. Átfedik egymást és egymásba fonódnak; az egyik területhez elengedhetetlenül szükséges elemek támogatnak egy másik területtel kapcsolatos kompetenciát. Az olyan készségek, mint a kritikus gondolkodás, a problémamegoldás, a csapatmunka, a kommunikációs és tárgyalási készségek, az elemzőkészség, a kreativitás és az interkulturális készségek az összes kulcskompetenciának részét képezik.

Kulcskompetenciák

A kulcskompetenciák tehát az ismeretek, készségek és attitűdök többfunkciós egysége, amelyeket a kötelező oktatás, illetve képzés időszaka alatt kell elsajátítani. A későbbiekben, az egész életen át tartó tanulás során mindenféle tanulás alapját ezek a kompetenciák képezik.

A fejezet további részében a „*Key competences for lifelong learning*”¹², és „*Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák*”¹³ című szakmai anyagok alapján dolgozunk, így ezeket a későbbiekben folyamatosan nem jelöljük forrásként.

Nyolc kulcskompetencia

- 1) Anyanyelvi kommunikáció
- 2) Idegen nyelvi kommunikáció
- 3) Matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák
- 4) Digitális kompetencia
- 5) A tanulás tanulása
- 6) Személyközi és állampolgári kompetenciák
- 7) Vállalkozói kompetencia
- 8) Kulturális kompetencia

1. Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció a gondolatok, érzések és tények szóbeli és írásbeli formában történő kifejezésének és értelmezésének képessége a társadalmi és kulturális kontextusok megfelelő skáláján – a munkahelyen, otthon, a szabadidőben, az oktatásban és képzésben – az anyanyelvtől különböző nyelve(ke)n, illetve az iskola tanítási nyelvén az egyéni igények és szükségletek szerint.

Tudás: Ez a kompetencia magában foglalja az olvasás ismeretét és az írás, az írott szöveg megértését, a megfelelő szókincs, a nyelvtan és a nyelv funkcióinak ismeretét. Ugyanakkor ez a fajta kulcskompetencia jelenti a verbális interakció fő típusainak tudatos használatát, egy sor irodalmi és nem irodalmi szöveg, valamint a különböző nyelvi stílusok főbb jellemzőinek ismeretét is.

Készségek: Az egyéneknek rendelkezniük kell szóbeli és írásbeli kommunikációs készségekkel is különféle helyzetekben, valamint képesnek kell lenniük saját kommunikációjuk figyelésére és korrigálására az adott helyzetnek megfelelően. Az egyének képesnek kell lenniük az információ keresésére és feldolgozására, valamint meggyőző módon való érvelésre. Az ide tartozó kritikus gondolkodás és az információk értékelése a velük való munkavégzés képességét segíti.

Attitűdök: A műveltséghez való pozitív hozzáállás magában foglalja a kritikus és konstruktív párbeszédre való hajlamot, az esztétikai tulajdonságok értékelését és az érdeklődést a másokkal való interakcióban. Ez egyben tudatosságot is jelent a nyelv másokra gyakorolt hatásáról és egy szükségletéről: megérteni és használni a nyelvet pozitív és társadalmilag felelős módon.

2. Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció a gondolatok, érzések és tények szóban és írásban történő megértésének, kifejezésének és értelmezésének képessége a társadalmi és kulturális kontextusok megfelelő skáláján – a munkahelyen, otthon, a szabadidőben, az oktatásban és képzésben – az anyanyelvtől különböző nyelve(ke)n, illetve az iskola tanítási nyelvén az egyéni igények és szükségletek szerint.

Tudás: Ehhez a kompetenciához az idegen nyelv(ek) szókincsének, funkcionális nyelvtanának ismerete szükséges, valamint a szóbeli interakcióban a nyelv fő jellemzőinek tudatos használata. Ezen kulcskompetencia esetében a társadalmi konvencióknak, a kulturális aspektusnak és a nyelvek változatosságának ismerete is fontos.

Készségek: Ehhez a kompetenciához nélkülözhetetlen, hogy az egyén képes megérteni a szóbeli üzeneteket; kezdeményezni, beszélgetéseket folytatni és következtetéseket levonni; képes olvasni, megérteni és megfogalmazni szövegeket különböző szinteken a különböző nyelvek ismerete szerint az egyéni igényeknek megfelelően. Az egyén képes kell legyen a megfelelő eszközök használatára, amikor nyelveket tanul akár formális, akár nem formális, akár informális úton egész életén át.

11 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN) [Letöltés: 2022.10.13]

12 Key competences for lifelong learning.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en> [Letöltés: 2022.10.13]

13 Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák. <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/nemzetkozi-kitekintes/egesz-eleten-at-tarto> [Letöltés: 2022.10.20.]

Attitűdök: A pozitív hozzáállás magában foglalja a kulturális sokszínűség megbecsülését, az érdeklődést és a kíváncsiságot a különböző nyelvek és az interkulturális kommunikáció iránt, az egyes ember és az anyanyelvük tiszteletét függetlenül a szociális és egyéb más körülményeiktől.

3. Matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák

3.1 Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége a mindennapi helyzetekben felmerülő problémák megoldása érdekében. A számolási készség elsajátítására építve a hangsúly a folyamaton és a tevékenységen, valamint a tudáson van. A matematikai kompetencia különböző mértékben magában foglalja a matematikai gondolkodásmód (logikus és térbeli gondolkodás) és a valóság magyarázatára és leírására egyetemesen használt matematikai kifejezésmód (képletek, modellek, geometriai ábrák, görbék, grafikonok) használatára való képességet és készséget az adott tartalomnak megfelelően. A legalapvetőbb szinten a matematikai kompetencia az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a százalékok és a törtek használatának képességét jelenti fejben és írásban végzett számítások során különféle mindennapi problémák megoldása céljából.

Tudás: A szükséges matematikai ismeretek közé tartozik a számok, a mértékek, az alakzatok, az alapvető műveletek és a matematikai kifejezések alapvető ismerete, a matematikai kifejezések és fogalmak megértése, valamint azoknak a kérdéseknek a felismerése, amelyekre a matematika választ kínálhat.

Készségek: Az egyének rendelkeznie kell azokkal az alapvető matematikai készségekkel, amelyek a mindennapi környezetben, otthon és a

munkahelyen megjelenő matematikai elvekre és folyamatokra, valamint az érvek egymásutánjának követésére és értékelésére épülnek. Az egyének tudnia kell érvelni, érteni a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén kommunikálni, használni a megfelelő segéd-eszközöket, beleértve a statisztikai adatokat és grafikonokat, és megérteni a digitalizáció matematikai aspektusait.

Attitűd: A matematikához való pozitív hozzáállás az igazság tiszteletén, az okok keresési hajlandóságán és azok érvényességének vizsgálatán alapszik.

3.2 Természettudományi és technológiai kompetenciák

A természettudományos kompetencia arra a képességre és hajlandóságra utal, hogy a természettudományos ismeretek és az alkalmazott módszertan – beleértve a megfigyelést és a kísérletezést – felhasználásával magyarázatot adjunk a természeti világra, hogy kérdéseket határozzunk meg és bizonyítékokon alapuló következtetéseket vonjunk le. A technológiai kompetenciák az említett ismeretek és módszertan alkalmazását jelentik az érzékelt emberi igényekre vagy szükségletekre adott válaszként. A természettudományos és technológiai kompetenciák magukban foglalják az emberi tevékenység által okozott változások megértését és az egyéni állampolgári felelősségvállalást.

Tudás: A természettudományi és technológia kompetenciák magukba foglalják a természeti világ alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, elméleteknek és módszereknek az ismeretét, a technológiai termékek és eljárások, valamint a tudomány hatásának megértését és az emberi tevékenységnek a természeti világra gyakorolt hatását. Ezek a kompetenciák lehetővé teszik az egyének számára, hogy jobban megértsék a tudomány fejlődését, korlátait és kockázatait.

Készségek: A készségek magukban foglalják a tudomány megértését, mint olyan folyamatot, amelynek során meghatározott módszerekkel – beleértve a megfigyeléseket és az ellenőrzött kísérleteket – vizsgálódunk, valamint a logikus és racionális gondolkodás képességét a hipotézisek ellenőrzésére. Ezen kívül magukban foglalják a technológiai eszközök és gépek, valamint a tudományos adatok használatának és kezelésének képességét egy cél elérése vagy egy döntés, következtetés meghozatala érdekében. Az egyéneknek képesnek kell lenniük arra is, hogy felismerjék a tudományos vizsgálat alapvető jellemzőit, és rendelkezzenek a következtetések és az érvelés közlésének képességével.

Attitűd: Ez a kompetencia magában foglalja a kritikai értékelés és a kíváncsiság attitűdjét, az etikai kérdések iránti aggodalmat, amely a biztonság és a környezetvédelem támogatására irányul és a tudományos és a technológiai fejlődéssel és önmagunkkal, a családdal, közösségünkkel kapcsolatos.

4. Digitális kompetencia

A digitális kompetencia az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatára való képesség a munkában, a szabadidőben és a kommunikációban. Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazásához kapcsolódó készségek a legalapvetőbb szinten a multimédia technológiájú információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az internetes kommunikációt és a hálózatokban való részvétel képességét ölelik fel.

Tudás: Az egyéneknek meg kell érteniük, hogy a digitális technológiák hogyan támogathatják a kommunikációt, a kreativitást és az innovációt, és tisztában kell lenniük a bennük rejlő

lehetőségekkel, korlátaikkal, hatásaikkal és kockázataikkal. Meg kell érteniük az általános elveket, mechanizmusokat és a logikát, amelyek a fejlődő digitális technológiák alapjait szolgálják, és ismerniük kell a különböző eszközök alapvető működését, a szoftverek és a hálózatok használatát. Az egyéneknek kritikusnak kell megközelíteniük a rendelkezésre bocsátott információkat, és tisztában kell lenniük a digitális eszközökkel kapcsolatos jogi és etikai alapelvekkel.

Készségek: Az egyéneknek képesnek kell lenniük a digitális technológiák használatára aktív polgári szerepvállalásuk és társadalmi befogadásuk, a másokkal való együttműködés és a kreativitás támogatására, illetve személyes, társadalmi és/vagy kereskedelmi céljaik elérése érdekében. A készségek közé tartoznak a használat, a hozzáférés, a szűrés, az értékelés és az alkotás, a programozás és a digitális tartalmak megosztásának képessége. Az egyéneknek képesnek kell lenniük az információk és tartalmak kezelésére és védelmére, valamint a mesterséges intelligenciák vagy robotok felismerésére és használatára.

Attitűd: A digitális technológiák és tartalmak iránti elkötelezettség reflektív és kritikus, ugyanakkor kíváncsi, nyitott és előremutató hozzáállást igényel. Emellett etikus, biztonságos és felelősségteljes hozzáállás is szükséges ezen eszközök és szoftverek használatához.

5. A tanulás tanulása

A „tanulás tanulása” a saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezésének és szabályozásának a képességét foglalja magában. Részt képezi a hatékony időbeosztás, a problémamegoldás, az új tudás elsajátításának, feldolgozásának, értékelésének és beépítésének, valamint az új ismeretek és készsé-

gek különböző kontextusokban – otthon, a munkahelyen és az oktatásban – történő alkalmazásának képessége. Általánosabban fogalmazva a tanulás tanulása erőteljesen befolyásolja azt, hogy az egyén mennyire képes saját szakmai pályafutásának irányítására.

Tudás: A tanulás tanulása kompetencia megköveteli az egészséges gondolkodást, fizikumot és életmódot. Magában foglalja az egyén által preferált tanulási stratégiák ismeretét, a kompetenciafejlesztési igényeinket és a különböző kompetenciák fejlesztésének módjait, valamint azon lehetőségek keresését, amelyekben ez a kompetenciafejlesztés megvalósulhat.

Készségek: A készségek közé tartozik a képességek azonosítása, az összpontosítani tudás, a komplexitás kezelése, a kritikus reflektálás és a döntések meghozatalának képessége. Magában foglalja a tanulásra, valamint az együttműködésre és az önálló munkavégzésre, a tanulás megszervezésére és kitartására vonatkozó hajlandóságot. Szükség esetén támogatás kérését és a karrier, a szociális és társadalmi élet hatékony kezelését, a rugalmasságot, valamint a bizonytalansággal és a stresszel való megbirkózás képességét.

Attitűd: Ez a kompetencia a pozitív hozzáálláson alapszik a személyes, a társadalmi, a fizikai jóllét és az egész életen át tartó tanulás vonatkozásában. Az egyéneknek képesnek kell lenniük arra, hogy azonosítsák és meghatározzák céljaikat, motiváltak legyenek céljaik elérésében, és megfelelően rugalmasak is, ha újabb kihívások elé kerülnek. A problémamegoldó hozzáállás támogatja mind a tanulási folyamatot, mind az egyén képességét az akadályok és a változások kezelésében. Ezáltal nő a korábbi tanulás alkalmazására irányuló vágy és azon élettapasztalatok keresése, amelyek fejlődési lehetőségeket biztosítanak a legkülönbözőbb életkörülmények között.

6. Személyközi és állampolgári kompetenciák

A személyközi kompetenciákhoz tartoznak mindazok a viselkedésformák, amelyeket az egyének el kell sajátítani ahhoz, hogy képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén meg tudja oldani a konfliktusokat. A személyközi kompetenciák nélkülözhetetlenek a hatékony személyes és csoportos érintkezésben mind a köz-, mind a magánélet területén.

Tudás: A személyes és állampolgári kompetencia alapja az egyénnel kapcsolatos alapvető fogalmak és jelenségek, csoportok, munkaszervezetek, társadalom, gazdaság és kultúra ismerete. Magában foglalja a kortárs eseményekben való tájékozottságot, valamint a főbb fejlemények kritikai megértését, a nemzeti, az európai és világtörténelem főbb fejleményeinek feldolgozását. Ezen túlmenően a társadalmi és a politikai mozgalmak céljainak, értékeinek és az emberi jogoknak az ismeretét. Ez a kompetencia jelenti még a fenntartható rendszerek, különösen az éghajlati és a globális szintű demográfiai változások és azok mögöttes okainak megértését. Emellett tartalmazza az európai integráció ismeretét, a sokféleség és a kulturális sokszínűség tudatosítását, a multikulturális és az európai kultúrák közötti társadalmi-gazdasági dimenziók megértését, és azt, hogy a nemzeti kulturális identitás hogyan járul hozzá az európai identitáshoz.

Készségek: Az állampolgári kompetencia jelenti a másokkal való hatékony együttműködést a közösség érdekeinek figyelembevételével. Magában foglalja a kritikus gondolkodást és az integrált problémamegoldó készségeket, a konstruktív részvétel kialakítását a közösségi tevékenységekben, valamint a döntéshozatalban való részvételt minden szinten, a helyi és nemzeti szintektől az európai szintekig. Tovább-

bá magában foglalja a média hagyományos és új formáinak megértését, kritikus vizsgálatát és szerepét, funkcióját a demokratikus társadalmakban.

Attitűd: A felelős és konstruktív hozzáállás elsődleges feltétele az emberi jogok tiszteletben tartása, ami a demokrácia alapját teremti meg. A konstruktív együttműködés magában foglalja a demokratikus döntéshozatalban való részvételre való hajlandóságot minden szinten és a polgári tevékenységekben. Az állampolgári kompetencia részét képezi a társadalmi és a kulturális sokszínűség, a nemek közötti egyenlőség, a társadalmi kohézió és a fenntartható életmód támogatása; a béke és az erőszakmentesség kultúrájának előmozdítása; mások magánéletének a tiszteletben tartására való készség és a környezetért való felelősségvállalás. Fontos attitűdök még a politikai és a társadalmi-gazdasági fejlemények, a humán tudományok és a kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés, az előítéletek leküzdésére való nyitottság, szükség esetén kompromisszum megkötése, valamint a társadalmi igazságosság és méltányosság biztosítása.

7. Vállalkozói kompetencia

A vállalkozói kompetencia része a változáshoz való pozitív viszonyulás, az egyén saját (pozitív és negatív) cselekedetei iránti felelősség vállalása, a célok kitűzése és megvalósítása, valamint a sikerorientáltság.

Tudás: A vállalkozói kompetencia megköveteli azt a tudást, amelynek segítségével az egyén – felhasználva a körülményeket – az ötleteket cselekvésre válthatja a különböző szinteken, személyes, társadalmi és szakmai tevékenységeiben, valamint jelenti annak megértését, hogy ezen ötletek hogyan keletkeznek. Az egyéneknek ismerniük kell a projektek tervezé-

sének és irányításának megközelítését, amelyek magukban foglalják mind a folyamatokat, mind pedig az erőforrásokat. Meg kell érteniük a gazdasági, társadalmi folyamatokat, látniuk kell a lehetőségeket és kihívásokat, amelyekkel egy munkáltató szembeesül. Tisztában kell lenniük továbbá a fenntartható fejlődés etikai alapelveivel és kihívásaival, valamint önismérettel kell rendelkezniük saját erősségeiről és gyengeségeiről.

Készségek: A vállalkozói készségek a kreativitáson alapulnak, amely magában foglalja a képzeletőerőt, a stratégiai gondolkodást és a problémamegoldást, a kritikus és konstruktív reflexiót a kreatív folyamatokon belül és az innovációs készséget is. A vállalkozói kompetencia készségei közé tartozik a munkaképesség egyénileg és csapatban, az erőforrások (emberek és dolgok) mozgósítására való alkalmasság, a tevékenység fenntartása, valamint a költségekkel és az értékekkel kapcsolatos pénzügyi döntések meghozatalára vonatkozó adottság és kockázatvállalás.

Attitűd: A vállalkozói attitűdöt a kezdeményezőkézség, a cselekvőképesség, a proaktivitás és a vállalkozói szellem jellemzi. Előrettekintést, bátorságot és kitartást feltételez a vállalkozásban a célok elérése érdekében. Magában foglalja a mások motiválásra való törekvést, és azt, ahogyan értékelni tudjuk mások ötleteit, valamint ide tartozik az empátia és a felelősségvállalás, az emberekkel és a világgal való törődés, az elfogadás és az etikus magatartás.

8. Kulturális kompetencia

A kulturális kompetencia a gondolatok, élmények és érzések különféle módon – többek között zene, tánc, irodalom, szobrászat és festészet – történő kreatív kifejezésének fontosságát foglalja magában.

Tudás: Ez a kompetencia a helyi, nemzeti, regionális, európai és globális kultúrák ismeretét jelenti, beleértve nyelvüket, örökségüket, hagyományait és kulturális termékeit. Kifejezi annak megértését, hogy ezek hogyan hatnak egymásra és az egyéni gondolkodásra. Magában foglalja a különböző alkotók kommunikációinak megértését az írott, a nyomtatott és a digitális szövegben, színházban, filmben, táncban, játékban, művészeti alkotásokban, zenében és építészetben. Meg kell érteni a saját személyiségünk fejlődését a kulturális sokszínűség világában, és azt, hogy a művészetek és más kulturális formák miként jelenthetnek utat a világ szemlélésére és alakítására.

Készségek: A kulturális kompetencia képesség arra, hogy az egyén kifejezi és értelmezi a képi és az absztrakt gondolatokat és tapasztalatokat, és érzelmeket ábrázol a művészetek és más kulturális formák széles skáláján. Azon képességet is magában foglalja, amely a személyes, a társadalmi és a kereskedelmi értéket felismeri a művészetek és más kulturális formákon keresztül. Ide sorolható a kreatív folyamatokban való részvétel képessége mind egyénileg, mind közösen.

Attitűd: Fontos a kulturális kifejezőmódok sokféleségének tiszteltetben tartása, az etikus és felelős megközelítés, a szellemi és kulturális tulajdonhoz való felelősségteljes hozzáállás. A pozitív attitűd magában foglalja a világra való kíváncsiságot, a nyitottságot az új lehetőségek elképzelésére és a kulturális élményekben való részvételre való hajlandóságot.

Keveset tudunk európai szinten arról, hogyan épülnek be pontosan a kulcskompetenciák a szakképzésbe, és hogyan támogatják nemzeti szinten a szakképzés folyamatát, ez ugyanis meglehetősen összetett folyamat. Gyorsan változó világunkban a szakképzést kutatók (és általában az oktatáskutatók) megegyeznek abban, hogy el kell rugaszkodnunk a tudásalapú társadalom talajáról. A fiatalok képzésében a kulcskérdés a kompetenciák fejlesztése, amelyekkel képesek helytállni a munkaerőpiacon. Az oktatás legfontosabb feladata nem a tudás átadása, hanem a kíváncsiság felkeltése a belső hajtómotor beindításához, és a készségek fejlesztése a kitűzött célok elérésének érdekében. A magas színvonalú és inkluzív oktatás és az egész életen át tartó tanulás mindenki számára lehetőséget biztosít a kulcskompetenciák fejlesztésére. A kompetenciaorientált oktatás és képzés és az egész életen át tartó tanulás célja a kulcskompetenciák fejlesztése, beleértve a vonatkozó ismereteket, készségeket és attitűdöket.

A képesítések tanulási eredmény alapú megközelítése azt vizsgálja, hogy a tanuló egy meghatározott tanulási szakasz végén milyen szintű ismeretekkel rendelkezik, mennyire érti, s milyen mértékben képes értelmezni ezeket az ismereteket, miként tudja a megszerzett tudást alkalmazni, illetve hogy szert tett-e egy adott terület eredményes és autonóm műveléséhez szükséges kompetenciákra.

A kompetenciák pontos meghatározására szolgálnak a tanulási eredmények, amelyekkel beazonosítható a szakmával rendelkező egyén tudása, képessége, attitűdje, a munkatevékenység végzésének autonómia- és felelősségvállalási szintje. A tanulási eredmény és a kulcskompetencia fogalmak erő-

sen átszövik egymást: a tanulási eredmény nem értelmezhető a kulcskompetenciák nélkül. Fordítva ez nem mondható el, hiszen a kulcskompetenciák nem köthetők szakmához, képzettségekhez, hanem azon felül álló tudás-, képesség- és attitűd-meghatározások, amelyek nélkül a hétköznapi életben nem boldogulna az egyén. Minden tanulási eredmény több kulcskompetencián és annak fejleszté-

sén alapszik, de nem feltétlenül tudjuk mind a 8 kulcskompetenciát beazonosítani minden tanulási eredménnyel.

A Turisztikai technikus ágazati szakmai követelményei néhány tanulási eredményének és a kulcskompetenciák viszonyának bemutatása az I. sz. Mellékletben található.

3. A TANULÁSI EREDMÉNYEK ÉS A DUÁLIS KÉPZŐHELYEK KAPCSOLÓDÁSA

3.1 A szakképző intézmények és a duális partnerek egyeztetési lehetőségei a KKK alapján

A magyar szakképzés megújításának általános célja a gazdaság igényeire való rugalmas és gyors reagálás, valamint a gazdaság szerepvállalásának (duális szakképzés) megerősítése és kiterjesztése. A kormány a jogi környezet kialakításával kifejezte elkötelezettségét a szakképzésben részt vevők arányának és a szakképzés presztízsének növelése iránt azáltal is, hogy az új programokban a gyakor-

lati képzés aránya jelentősen magasabb, míg az elméleti szakoktatás, különösen pedig az általános oktatás aránya csökkent. A reform célja az is, hogy a duális képzéssel a tanulók a lehető legnagyobb mértékben részesüljenek gyakorlati képzésben közvetlen vállalati környezetben, és így a végzést követően könnyebben tudjanak elhelyezkedni.

Jörg Markowitsch osztrák oktatáskutató definíciója szerint a duális képzés „Szisztematikus, váltakozó hosszú távú képzés vállalati környezetben, amely elősegíti a későbbi foglalkoztatást; a tanulók szerződéses kapcsolatban állnak a munkáltatóval, és bért/juttatást kapnak.”¹⁴ A magyar középfokú szakképzésben a „duális képzés olyan forma, amely során a szakképző intézményben, illetve a munkaerőpiaci szereplőknél, vállalatoknál folyó szakirányú oktatás egymást kiegészítve történik. Duális képzésben a szakirányú oktatást biztosító vállalatnál a tanuló „szakképzési munkaszerződéssel” rendelkezik és havi díjazásban részesül.”¹⁵

Az Országgyűlés által 2019 novemberében elfogadott szakképzési törvényt (Szkt.) hamarosan követte a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (továbbiakban Szkr.), amely részletes útmutatást nyújt az Szkt. végrehajtásáról. Az Szkt.

a 2. § (2) bekezdésben úgy fogalmaz, hogy „A szakképzési alapfeladat-ellátás a szakmai önállósággal rendelkező szakképző intézmény és a duális képzőhely között az állam és a magánszféra konstruktív együttműködésével és

¹⁴ International Erasmus+ Conference: Apprenticeship Training – A Journey around the World 2022.09.19-20. Jörg Markowitsch előadásának prezentációja

¹⁵ Útmutató képzési program készítéséhez duális képzőhelyek számára (bkmkik.hu) 16. oldal [Letöltés: 2022.10.05.]

érdekeik kölcsönös elismerésével megosztva folyik.¹⁶ A szakirányú oktatás képzési program szerint folyik, amelyre vonatkozóan az Szkr 223/A. § (2) bekezdése rögzíti: „A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelynél való részvétel esetén a ... képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel közösen alakítja ki úgy, hogy az tartalmazza a tananyagelemek oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti megosztását, valamint ... a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait.”¹⁷ Az idézett jogszabályok egyértelművé teszik, hogy a duális képzés alapjául szolgáló képzési program kialakítása a szakképző iskola és a munkaerőpiaci partner egyeztetése, szoros együttműködése nélkül nem valósítható meg.

A duális képzőhely olyan gazdálkodó szervezet lehet, amelynél a szakirányú oktatás folytatásának előírt feltételei biztosítottak, amely adott végzettséggel és szakképesítéssel vagy szakképzettséggel és gyakorlattal rendelkező személyt foglalkoztat, amely rendelkezik a duális képzőhely által vállalt szakma oktatásához szükséges eszközzel és felszereléssel, és amely minőségirányítási rendszert működtet. Kiadványunk jelen fejezetében a szakképző intézmények és a duális partnerek egyeztetési lehetőségeit vizsgáljuk meg a képzési program kidolgozása során. Az egyeztetés alapja a szakmák Képzési és Kimeneti Követelményei (KKK). A KKK a tanítási-tanulási

folyamat végére elérendő tanulási eredményre helyezi a hangsúlyt, konkrét munkatevékenységek ellátására és feladatok megoldására fókuszál, amelyből az elvárt ismeretek, készségek és a szükséges önállósági, felelősségi szint, attitűd meghatározható. Ebből is látszik, hogy ez az új típusú szakképzési elgondolás komplex, kimenetalapú szemléletet követel a szakképző iskolától és a duális képzőktől egyaránt. A duális képzőknek és az érintett szakképző intézményeknek az általuk megszervezett szakirányú oktatásra vonatkozóan közösen kell kidolgozniuk képzési programjukat, amelyben rögzítik a náluk teljesítendő tanulási eredményeket, a tanítási-tanulási úthoz kapcsolódó stratégiákat, az oktatási folyamat módszereit és a mérési, értékelési, tanulástámogatási módszereket (beleértve a felzárkóztatást és tehetséggondozást is).

A duális képzés célja tehát, hogy a fiatal a szakmájában minél nagyobb gyakorlatot szerezzon, megismerje egy vállalat, egy munkahely kultúráját és szervezeti struktúráját, ennek következtében pedig olyan versenyképes tudásra, tapasztalatra tegyen szert, amellyel sikeresen helyt tud állni a munkaerőpiacon. A képzési program kialakítása során elvárás a közös fejlesztő tevékenység; a szakképző intézmény és a munkaerőpiaci partnerek együttműködése azonban jelentősen eltér, ha a szakirányú oktatás folyamatának megszervezése során a munkaerőpiaci szereplők szerepvállalása eltérő mértékű.

3.2 A közös képzési programok kialakítása a tanulási eredmények segítségével

Az eredményes közös Képzési Programok kialakításának feltételei előtt szükséges tisztázni néhány alapfogalmat és strukturális szintet. A 2020. január 1-jén hatályba lépett Szakképzési törvény (Szt.)¹⁸ gyökeresen változtatta

meg a szakképzésben addig alkalmazott folyamatokat. Az Szt. egyik legfontosabb újításának tekinthető a tanulási eredmény alapú (TEA) szabályozás bevezetése.

A szakképzés két típusát különböztetjük meg: szakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés.

1.) Szakmára felkészítő szakmai oktatás főbb elemei:

- Szakmák a szakmajegyzékben találhatóak meg (12/2020. (II.7.) Korm. rendelet 1. melléklet)¹⁹.
- Kizárólag szakképző intézményben (technikum, szakképző iskola) szakmai oktatásban sajátítható el egy-egy szakma.
- A szakmai oktatás végén középfokú végzettséget, szakképzettséget szerez a sikeresen vizsgázó.

2.) Szakképesítésre felkészítő szakmai képzés főbb jellemzői:

- A szakképző intézmények és/vagy felnőttképzők által is megszervezhető.
- A Programkövetelmények (PK) jegyzékében található.²⁰
- A szakképesítéssel megszerezhető kompetenciákkal szakmai tevékenység végezhető, szakmai munkaterület ellátható.

Szakmai oktatás szakaszai

A szakirányú oktatásban a képzésben részt vevő személy a szakma keretében ellátható tevékenységekhez szükséges ismeretek, készségek és képességek elsajátítását, azok gyakorlatban történő alkalmazását tanulja meg. A szakirányú oktatás emellett felkészíti a tanulókat a szakmai vizsgára is.

A szakképzési törvény 76. § szakasza rendelkezik a szakirányú oktatásban való részvételről:

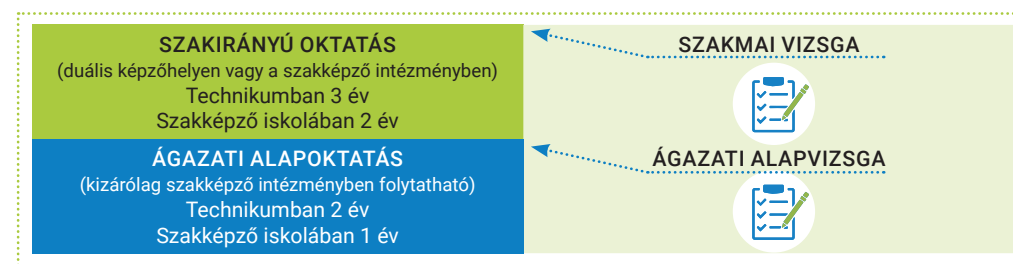
„(1) A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásban

- a) a szakképző intézményben vagy
- b) szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelyen

vehet részt. A szakképző intézményben a szakirányú oktatás akkor teljesíthető, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy duális képzőhelyen való részvétele a szakirányú oktatásban nem biztosítható. [...]

(2) A szakirányú oktatásban való részvétel kötelező.”²¹

Felnőttképző által folytatható szakképzés A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény²² szerint a felnőttképzési tevékenységre engedéllyel rendelkező felnőttképző két területen is bekapcsolódhat a szakképzésbe:

19 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor> [Letöltés: 2022.10.18.]

20 A szakmai képzések megújuló rendszere. <http://szakkepites.ikk.hu> [Letöltés: 2022.10.18.]

21 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés: 2022.10.05.]

22 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300077.tv> [Letöltés: 2022.10.05.]

16 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés: 2022.10.05.]

17 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor> [Letöltés: 2022.10.05.]

18 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés: 2022.10.18.]

Kidolgozásért felelős szervezet	Tartalmi dokumentum típusa
Szakképző intézmény Duális képzőhely	Szakmai Program Képzési Program közzététel: szakképző intézmény, felnőttképző honlapja
Szakképzésért felelős miniszter ²³	Programterv (PTT) ²⁴
TIM + illetékes ÁKT	Képzési és Kimeneti Követelmény (KKK) ²⁵

Iskolarendszerű szakképzés tartalmi (szabályozó) dokumentumai

- részsakmára felkészítő szakmai oktatás és
- szakképesítésre felkészítő szakmai képzés keretében.

A programtervek az alábbiak szerint épülnek fel:

- a szakma alapadatai;
- a tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként;
- a tanulási területek részletes szakmai tartalmának leírása;
- a részsakmák ajánlott szakmai tartalma.

A programtervek tartalmazzák a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet is. Érdemes átgondolni ezen időkeret duális képzőhelyen való felhasználását, valamint projektfeladatok megoldását, hiszen az intézményi program ebben az esetben tudja igazán szolgálni a kitűzött célt.

Az intézmény legfontosabb saját készítésű dokumentuma a Szakmai Program, amely nevelési, oktatási, egészségfejlesztési programból, valamint a képzési és kimeneti követelmények és a programterv alapján a szakképző intézményre szabott képzési programból mint kötelező részekből tevődik össze.

A Képzési és Kimeneti Követelmények tartal-

ma, a tanulási eredményekben megfogalmazott elvárt készségek, tudás, autonómia és felelősség, a vizsga leírása, valamint a programtervek hasznos alapot biztosítanak mind a szakképző intézményeknek, mind a duális képzésben részt vevő gazdálkodó szervezeteknek saját képzési programjuk kidolgozásához. Egyik szervezet sem működhet egymás nélkül: folyamatosan monitorozni szükséges egymás tevékenységét, és a rendelkezésre álló erőforrások figyelembevételével kell a képzési programot elkészíteni. Ezek nem lehetnek egymástól független dokumentumok: kölcsönösen kiegészítik egymást, és támaszkodnak egymásra a tanuló optimális fejlődésének érdekében. Minden tanév előtt szükséges egyeztetni a képzési programot. A szakképző intézmény az elméleti hátteret biztosítja, figyelembe véve az egyéni előzetes tudást, illetve a tanuló feltételezett fejlődési ütemét.

A képző intézmények és a vállalatok közösen kidolgozott képzési programjaik között szerepel a felnőttképzés képzési programja is. A felnőttképzés két tartalmi dokumentuma a Programkövetelmény (PK) és a Képzési Program.

A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítés kimeneti követelményeit a PK-ban kell meghatározni. PK-ra vonatkozó javaslatot a szakképzésért felelős

Kidolgozásért felelős szervezet	Tartalmi dokumentum típusa
Felnőttképző	Képzési Program közzététel helye: felnőttképző honlapja
Bárki (felnőttképzés ágazatáért felelős miniszter, felnőttképző, vállalat, magánszemély)	Programkövetelmény (PK) (részsakma esetén KKK) ²⁶

Felnőttképzés (iskolarendszeren kívüli szakmai képzés) tartalmi dokumentumai

miniszterhez lehet benyújtani. A Programkövetelmények tartalmazzák egyrészt a PK alapján szervezhető szakmai képzés tartalmi (kimeneti) követelményeit, másrészt a szakmai képzéshez kapcsolódó képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírását.

Felnőttképzés képzési programot kell készítenie a felnőttképző intézménynek, ha szakképesítés megszerzésére irányuló szakképzést kíván folytatni. A képzési program célja, hogy a PK-ban meghatározott kimeneti feltételekre történő felkészítés helyi szintű módszertanát és tantervét meghatározza. Ahogyan az iskolarendszerű képzésnél, itt is meghatározható gyakorlati időkeret, amelyet a vállalkozással együtt hajt végre a képző.

Részsakmák megszerzésére irányuló képzések esetén a felnőttképző szinten képzési programot készít, amelyet a vonatkozó KKK alapján készít el. Az új szakképzési törvény tanulási eredmény alapú szabályozása meghatározott cselekvő szintű kompetencia leírást vár el a szakképzés tartalmi dokumentumaiban.

A fentiek alapján látható, hogy a képző intézmények munkáját a gazdasági környezet, a KKK, a PTT, valamint a PK figyelembevételével elkészített képzési programjaik határozzák meg. Az új szakképzési törvény gyakorlatközpontúságát a Programtervekben (és lehetőség szerint a PK-ban) minimálisan meghatározott gyakorlati óraszámok is biztosítják. A hatékonyságot

nagyban növel(het)i a tanulóknak a duális képzőhelyekre való kihelyezése; ekkor a munkaerőpiacon dolgozó fiatal minden, a szakmai/képesítő vizsgán elvárt kompetenciáját próbára teszi és egyben fejleszti is.

A duális képzőhely és a szakképző intézmény együttesen felel azért, hogy a rájuk bízott tanulók szakmai vizsgára való felkészítése és felkészültsége megfeleljen a képzési és kimeneti követelményeknek. A szakképzési törvény egyértelműen fogalmaz: azokban az esetekben, amikor a szakképző intézmény a Szakmai Programjának megfelelően a szakirányú képzésben duális képzőhelyet határoz meg a diákjai szakmai-gyakorlati képzésének biztosítására, **a szakmai vizsgára való felkészítés mindkét fél felelőssége.**

A szakirányú oktatásban a duális képzőhelynél a szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén a képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel közösen alakítja ki, úgy, hogy az tartalmazza a tananyagelemek oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti megosztását, valamint a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait is (Szt. 60. § (1) bekezdése)²⁷.

A fentiekre tekintettel **a kialakítandó intézményi és duális képzőhelyi közös képzési programját meghatározza, a**

- a tanult szakma KKK-ja, PTT-je vagy a szakmai képzés PK-ja;
- az iskola/képzőhely infrastruktúrája, eszközei, személyi feltételei;

²³ Az Szakképzés végrehajtási rendelete 13. § (1) bekezdése alapján „a programtervet a képzési és kimeneti követelmények alapján – a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével – a szakképzésért felelős miniszter dolgozza ki [...]”

²⁴ Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK), Programtervek (PTT). <https://ikk.hu/p/kkk-ptt> [Letöltés: 2022.10.05.]

²⁵ Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK), Programtervek (PTT). <https://ikk.hu/p/kkk-ptt> [Letöltés: 2022.10.05.]

²⁶ Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK), Programtervek (PTT). <https://ikk.hu/p/kkk-ptt> [Letöltés: 2022.10.05.]
²⁷ 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés: 2022.10.05.]

- a vállalat profilja, struktúrája, nagysága, eszközei és személyi feltételei;
- a tanuló előzetes tudása, kompetencia-szintje, motiváltsága;
- a szakmai gyakorlati képzés hossza;
- a vállalat és a képző intézmény kapcsolatainak időtartama, kölcsönös bizalma.

Amennyiben közös képzési program készül, rendkívül fontos a különböző tanulási eredmények (vagy annak részeinek pl. elméleti rész – ismeretek) felelősének rögzítése az esetleges hibák és hiányosságok elkerülésének érdekében.

A képzési és kimeneti követelmények és a programterv ismeretében a tanított szakmák vonatkozásában döntést kell hozni, hogy melyik képzési forma a legalkalmasabb a fiatal számára a szakma leghatékonyabb elsajátítására. Ehhez feltétlenül szükséges a potenciális duális képzőhelyek előzetes ismerete, személyi és infrastrukturális erőforrásainak feltérképezése.

Az elmélet és a gyakorlat a szakmák programterveiben nem került élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat

során is elméletet átadni, optimalizálva ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgyhoz tartozó órakeretnek minimálisan hány százalékat kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja: minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására. Egy szakma gyakorlatigényességét az határozza meg, hogy az elsajátítandó ismeret, készség, képesség hármását és a hozzájuk tartozó felelősség és autonómia kritériumokat minél nagyobb arányban gyakorlati körülmények között sajátítsa el a tanuló.

A duális képzőhelyre kihelyezett tanulóval a munkáltató szakképzési munkaszerződést köt, amelynek két típusát különböztetjük meg a szerződés hosszától függően:

- a szakirányú oktatás teljes időtartamára vagy
- évente egy alkalommal, legalább négy és legfeljebb tizenkettő hét egybefüggő időszakra köthető.

3.3 Duális képzésszervezési módok

A tanulókkal szakképzési munkaszerződést legalább négy és legfeljebb tizenkettő hét egybefüggő időszakra lehet kötni, amely így egyrészt lehetőséget nyújt kifejezetten csak az egybefüggő szakmai gyakorlatok vállalatoknál történő megszervezésére, másrészt a szakma gyakorlatigényességének függvényében a gyakorlatok tömbösített, külső helyszínen történő lebonyolítására. Ennek megfelelően a szakképző intézmény és a duális képzőhely közös képzési programjának típusát is – a képzési idő hosszának függvényében – három nagy csoportba sorolhatjuk a szakma gyakorlatigényének, valamint az intézmény és a vállalat erőforrásainak tekintetbe vételével.

1) A szakirányú oktatás a szakképző intézményben kerül megszervezésre

A tanuló szakirányú oktatása teljes egészében a szakképző intézményben is megszervezhető, ez azonban a törvényi előírás értelmében csak akkor teljesíthető, ha a tanuló duális képzőhelyen való részvétele a szakirányú oktatásban a gazdasági kamara közreműködése mellett sem biztosítható. A KKK-ban meghatározott szakmai kimeneti követelmények teljesítése, a szakirányú oktatás feletti felelősség ilyen esetben 100%-ban a szakképző iskoláé. Ebben az esetben a képzés tartalmába (a képzési programba) nincs közvetlen érdemi beleszólási lehetősége a munkaerőpiaci gazdál-

kodó szervezeteknek. Ugyanakkor szakképző intézménynek a képzési programja alakításában a helyi gazdasági környezet igényeire is tekintettel kell lennie – ez a minőségi szakképzéssel szembeni fontos követelmény. Tehát az igények módszeres felmérésére, a végzett tanulók felkészültségével kapcsolatos elégedettség felmérésére a szakképző intézmény minőségirányítási rendszerének kialakításakor gondolni kell.

A szakirányú oktatás szakképző intézményben történő megszervezése azon szakmák esetében jellemző, amelyek túl nagy felelősséget rónának a tanulóra, amelyek esetében az iskolai tanítónál, tanműhelyben ugyanolyan hatékonysággal megoldható a szakmai képzés, mintha az egy duális képzőhelyen zajlana. Hozzá kell azonban tenni, hogy ezek olyan szakmák, amelyeknél a hibázási lehetőség kevéssé megengedett, túl nagy kockázat lehet a tanuló egyéni munkájában, pl. a számviteli ügyintéző képzés. Nyilvánvalóan ekkor nem beszélhetünk közös képzési programról.

A szakirányú oktatás rendje ebben az esetben a tanítási éven teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból áll. Ezt a 2-4 hetes gyakorlatot a szakképző iskola is megszervezheti. Amennyiben a KKK szerint a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlat hossza négy hétben van meghatározva, akkor az Szkt 83. § (2) szerint évente egy alkalommal, legalább négy hét egybefüggő időszakra már köthet a gazdálkodó szervezet a szakirányú oktatásban részt vevő tanulóval szakképzési munkaszerződést. Ebben az esetben már a KKK szerinti tanulási eredmények

figyelembevételével a gazdálkodó szervezetek képzési programját illeszteni kell az intézményi képzési programhoz. Természetesen a munkakörnyezetben eltöltött ilyen rövid idő inkább a tanulók általános munkaszervezési, munkavédelmi, minőségbiztosítási tapasztalatszerzését és kisebb mértékben a szakmai kompetenciáik fejlesztését teszi csak lehetővé. Működőképes megoldás lehet, hogy a 4 hétre a szakképző iskola kidolgozza a több munkahelyen is használható képzési program javaslatát, melyet a tanulóval létesített szakképzési munkaszerződés megkötésével egyidejűleg egyeztetnek a munkáltatóval, majd a gyakorlati duális partner saját képzési programjaként elfogadja azt.

2) A szakirányú oktatás egy része a szakképző intézményben, míg a másik része a duális partner szervezetnél kerül megszervezésre

Ebben az esetben a szakképző iskola tanulója a duális partnerrel az Szkt 83. § (2) szerint évente egy alkalommal, legalább 4 – 12 hét egybefüggő időszakra vagy a szakirányú oktatás teljes idejére meghatározott arányú képzést vállalva szakképzési munkaszerződéssel rendelkezik. A tanulók eredményes felkészítése érdekében a szakmai oktatás alapjául szolgáló képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel közösen alakítja ki. A KKK-ban a szakmai oktatásra meghatározott tanulási eredmények és vizsgakövetelmények figyelembevételével a képzési programban az együttműködő szervezetek megosztják egymást között a szakmai oktatás feladatait, és meghatározzák a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait.

Az új Szkt. és az Szkr. nem választja el élesen a szakirányú oktatás elméleti és gyakorlati megvalósítását; ezt a képzőintézmény és a duális partner együttműködésén alapuló tervezésre bízta. Ennek megfelelően a tervezés alapján elkészült képzési programban kerül rögzítésre az a szakmai tartalom, óraszámra lebontva,

amely a képzőintézménynél és a duális partnernél kerül megvalósításra. Valószínűsíthető, hogy egy ideig még tovább él az ún. hagyományos együttműködési keret is, amelyben az eddig megszokottak szerint a szakmai elmélet és gyakorlat helyszíne elkülönül egymástól: az

elméletet az iskola, a gyakorlatot a duális képzőhely biztosítja.

A szakképző intézmény és a duális partner egyeztetett képzési programjának elkészítési folyamata:

- A képzési program összeállításához kapcsolódó első lépés a szakképző intézmény és a duális partner kapcsolatfelvétele, az egyeztetésben közreműködő személyek kijelölése.
- A két fél adottságainak és lehetőségeinek kölcsönös bemutatása, hiszen egyik fél sem tud önállóan programot összeállítani a másik fél lehetőségeinek és kompetenciáinak ismerete nélkül.
- A KKK szakirányú oktatásra meghatározott tanulási eredményeknek és a vizsgakövetelményeknek az áttanulmányozása.
- Egyeztetés lefolytatása az iskolában és a képzőhelyen megvalósuló szakirányú oktatással kapcsolatban. Közös meghatározása annak, hogy miként működnek együtt a szakirányú oktatásban, részben vagy egészben vállalják az elméleti és/vagy gyakorlati előírt tananyagegységek megvalósítását, úgy, hogy a képzési idő végére a tanuló elérje a számára kitűzött tanulási célokat.
- A szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjainak közös meghatározása.
- A szakképző iskola és a duális partner a szakmai programjában rögzíti a megegyezés eredményeit. Az iskolai képzési program a duális képzőével együtt tekinthető egésznek.

A szakképző intézmény és a duális partner együttműködésével a kimeneti követelményekre fókuszáló képzési program kidolgozás során elsősorban arra kell törekedni, hogy tartalmilag jól kidolgozott és megvalósítható dokumentumot hozzunk létre. Figyelembe kell venni, hogy az Szkt. szerint a szakmai vizsgára a képzési és kimeneti követelmények szerinti felkészítésért a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanuló tekintetében a duális képzőhely a szakképző intézménnyel közösen felel: mindenki számára világos és egyértelmű kell hogy legyen, hogy a képzés melyik területéért, mely tanulási eredményéért ki a felelős, melyiket fogja értékelni, és milyen súllyal kerül az adott részeredmény a végső értékelésbe.

A képzési program együttműködéssel való elkészítése és használata közvetlenül és közvetve is pozitív hatást fejt ki. Egyrészt megköveteli a szakképző intézmény és a duális képző közötti szoros együttműködést, folya-

matos kapcsolattartást, melynek köszönhetően az iskola megismeri az általa oktatott szakma valós munkaerőpiaci körülményeit, az iskolai képzőpartnerek tevékenységét és lehetőségeit, továbbá a képzők is betekintést nyernek az iskola lehetőségeibe, tevékenységébe. Másrészt az iskolától és a képzőtől is a szakmai oktatás folyamatos felülvizsgálatát követeli meg, ennek köszönhetően célirányosan tervezett, szervezett és szabályozott lesz az oktatási folyamat, ami minőségi előrelépést is eredményez.

Egy példa a közös képzési programban működtethető képzésre a feladatok megosztására. A környezetvédelmi technikus képzés esetén a szakképző intézmény laboratóriuma, pl. egy új projekt kapcsán, a legújabb technikával van felszerelve. Ebben az esetben javasolt, hogy azokat a tanulási eredményeket, amelyek a laboratóriumhoz köthetők, az adott intézményben tanulják, sajátítsák el a tanulók

(pl. anyagok fizikai tulajdonságainak meghatározása terepi és laboratóriumi körülmények között, oldatok készítése kristályvizet és kristályvizet nem tartalmazó sókból, keverékek szétválasztása laboratóriumi elválasztási módszerekkel stb.).

Ugyanakkor az intézmény nem rendelkezik például a környezetgazdálkodáshoz kapcsolódó gépekkel, a mindennapi tevékenységet folytató vállalat azonban igen. Ekkor a közös képzési programban azon tanulási eredmények „megvalósulásáért”, amelyek ezekhez kapcsolódó tevékenységeket, képességeket, ismereteket írnak le, a duális képzőhely lesz a felelős (pl. egyszerű, a hulladékválogatáshoz vagy a víz (folyadék) szállításához kapcsolódó gépészeti, automatizált berendezések kezelése; területkezelési tevékenységi körben (gyeppongozás, cserjeírtás) használt egyszerű gépek üzembe helyezése; egyszerű beállítások elvégzése; leírás alapján egyszerű alkatrészek cseréje stb.).

Az II. számú melléklet tartalmaz egy mintát, amely a közös képzési program kialakítására tesz javaslatot.²⁸

3) A szakirányú oktatás teljes egészében a duális képzőnél kerül megvalósításra

A KKK-ban rögzített kimeneti követelményeket teljesíteni tudó gazdálkodó szervezet a szakirányú oktatás 100%-ának teljesítését is vállalhatja. A szakirányú oktatást szervező duális képzőnek ebben az esetben önállóan kell elkészítenie az oktatásra vonatkozó képzési programját. A duális képző a szakirányú oktatásban résztvevő tanulóval a szakirányú oktatás időtartamára kötött szakképzési munkaszerződéssel rendelkezik, mivel a duális képzőnél a szakirányú oktatás kizárólag szakképzési munkaszerződés alapján folyhat. Az új szakképzési rendszer törekvése, hogy a gazdálkodó szervezetek minél nagyobb szerepet vállaljanak a szakképzésben. A szakirányú

oktatás teljes felvállalása olyan gazdálkodó szervezeteknél valósítható meg a képzés minőségének megtartása érdekében, ahol vállalati tanműhelyt vagy vállalati képzőközpont hoztak létre, és a megfelelően felkészült oktatói állomány is biztosított.

Bár ilyenkor a szakképző intézményre alapvetően a közismereti képzés megszervezése hárul, de a duális képzőhellyel való együttműködésre továbbra is szükség van. A képzési program kidolgozásában mégis javasolt a szakképző intézménynek is részt vállalni, hiszen a diákok előzetes (ágazati alapvizsgára felkészítő) tudásáról ők rendelkeznek objektív ismeretekkel. Továbbá az iskolának van gyakorlata és tapasztalata az oktatás folyamatában, ezáltal segíteni tudja a duális partnerét, valamint az iskola fontos szerepet játszik a szakmai vizsgára való felkészítésben is.

A szakképzési jogszabályok szerint, ha a tanuló szakirányú oktatását nem a szakképző intézmény végzi, a szakirányú oktatással összefüggésben a tanuló teljesítményét a duális képzőhely az oktatóval közösen értékeli és minősíti. Az ilyen értékelésre a szakképző intézmény szakmai programjában meghatározott, elsajátított tananyagrészenként megszerzett beszámolás keretében kerül sor. A tanuló magasabb évfolyamba lépéséről az oktatói testületi osztályozó értekezleten az oktató és az osztályfőnök dönt a duális képzőhely által megállapított osztályzatok alapján (Szkt. 60. § (1) bekezdése). A tanuló értékelését az iskola nyilvántartási rendszerében kell rögzíteni, a duális partner képzési programjában meghatározott tananyagegységek/tanulási területek szerint. A tanulói bizonyítványt is az iskola állítja ki.

Azon szakmák esetében jellemző, hogy a teljes szakirányú képzést a duális képzőhely végzi, amelyek gyakorlatigényesek, és a tanuló képes a kimeneti követelményekben megfo-

²⁸ A minta Dr. Henczi Lajos Útmutató képzési program készítéséhez duális képzőhelyek számára kiadvány 4. számú melléklete alapján készült.

galmazott tanulási eredmények mindegyikét az adott munkahelyen elsajátítani (pl. szoftverfejlesztő és -tesztelő, faipari technikus, kőműves).

Az alapos előkészítő munkával szervezett duális képzés kedvező lehet a vállalat számára, hiszen kiképzett, saját munkahelyi környe-

zetben tapasztalatot szerző munkavállalót alkalmazhat, ugyanakkor kedvező lehet a fiatal számára is, hiszen a képzés idejére juttatást kaphat munkabér formájában – akár a minimálbár 100%-át is –, ráadásul ismerős eszközökkel, infrastruktúrában és személyekkel kezdheti meg szakmai karrierjét.

A tanulási eredmény alapú képzési program esetében a hagyományos tantárgyi rendszer helyett/mellett a tanulási terület alapú oktatás is alkalmazható. Az ilyen jellegű képzési programban a szakma KKK tanulási eredményeihez és vizsgakövetelményeihez igazodó nagyobb egységek és komplex feladatok (projektek) kerülnek meghatározásra. A gyakorlati élethez közelebb álló projekt alapú oktatás alkalmazásával az együttműködő partnereknek az egyeztetés során a projektfeladatok meghatározását kell elsősorban elvégezni, amelyek lefedik a KKK-ban meghatározott tanulási eredményeket. Természetesen ki kell térni az egyes projektek szervezésének ütemezésére, időszávjára is, amelyek alapos átgondolást igényelnek, és ezeket a képzési program véglegesítésével lehet majd lezárni.

A szakképzést szabályozó jogi környezet lehetővé teszi, hogy a szakirányú oktatás teljesíthető külföldön is, ha az a szakmai oktatás célját szolgálja. Ennek időtartama nem haladhatja meg a szakirányú oktatás időtartamának egynegyedét. Amennyiben a külföldi gyakorlat lehetőségének biztosítása a szakképző iskola stratégiájának része, akkor a képzési programban célszerű egy „mobilitási ablak” létrehozása, amelyben a mobilitási program megvalósításával teljesítendő tanulási eredményeket, fejlesztendő kulcskompetenciákat gyűjtjük össze.

4. TANULÁSI EREDMÉNYEK FELHASZNÁLÁSA AZ ERASMUS+ MOBILITÁSOK MUNKAPROGRAMJÁNAK TERVEZÉSÉBEN

4.1 KKK tanulási eredményeinek beépítése a mobilitásba

A 2020 szeptemberétől érvényes új Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK) tanulási eredményekben tartalmazzák az adott szakma vagy részsakma elvárt követelményeit. A szakképzési szektorban az Erasmus+ Rövid futamidejű mobilitási projektek (KA122-VET) munkaprogramját a pályázati kiíráshoz készült **Kalauz a Pályázati Űrlap Kitöltéséhez**²⁹ dokumentum alapján tanulási eredmények formájában kell a pályázóknak megfogalmazni. A tanulási eredményekben való megfogalmazást támogatja a KKK is: a szakmák tanulási eredményei kínálják a lehetőséget, hogy a pályázók az Erasmus+ mobilitási projektekben a KKK tanulási eredményeit vagy a tanulási eredmények alapján megfogalmazott munkaprogramot készítsék el.

A KKK-ban megfogalmazott holisztikus tanulási eredmények egy-egy nagyobb tanulási folyamatot fognak át.

Példa: Képzési és kimeneti követelmények, turisztikai technikus szakma. A szakma szakmairányai: Idegenvezető, Turisztikai szervező. 6.3 Szakmairányok közös szakmai követelménye, 8. sor

Turisztikai technikus KKK egy részlete

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
8.	Az utazási csomagok összeállításához a programtervek alapján előkalkulációt készít, meghatározza az árakat, majd utókalkulációt készít az eredményesség meghatározása céljából.	Ismeri az utazásszervezéshez kapcsolódó számítások szabályait, a szolgáltatások sorrendjét, különféle szolgáltatások ellenértékének számítási módját. Ismeri az utazási szakterületen érvényes különleges adózási (ÁFA) szabályokat.	Törekszik a kalkuláció során a szakszerű, pontos számítások elvégzésére.	Önállóan készít előkalkulációt és utókalkulációt a belföldi programszervezésre, kiutaztatásra és beutaztatásra, ellenőrzi számításait, hiba esetén korrigálja azt.

²⁹ Kalauz a Pályázati Űrlap Kitöltéséhez, Erasmus+ Program, Szakképzésben részt vevő tanulók és munkatársak/szakemberek/oktatók rövid futamidejű mobilitási projektjei, 2022. évi pályázati forduló, Tempus Közalapítvány, p. 18. https://erasmusplusz.hu/palyazatiro_kalauz_ka122_vet_2022.pdf [Letöltés:2022.09.19.]

A fenti tanulási eredmény jó példája a holisztikus, tehát nagyobb léptékű és összetettebb tanulási eredménynek. Az adott tanulási folyamat végén a tanulóknak a következő szakmai kompetenciákkal kell rendelkeznie:

- Képes az összeállított utazási csomagokhoz kalkulációt készíteni, méghozzá előkalkulációt; megállapítja a kiajánlási árat, és a csomag lebonyolítása után utókalkulációt is készít, eredménykimutatással együtt.
- Rendelkeznie kell a kalkulációhoz szükséges minden számítási mód ismeretével, kezelni kell tudni az ott felmerülő különböző eseteket, ráadásul az árképzésre vonatkozó előírásokkal és a speciális ÁFA szabályokkal is tisztában kell lennie.
- Tudnia kell az árkalkulációt minden desztináció esetében, azaz belföldi utazás, kiutazás és beutazás esetén is elkészíteni, amely további speciális számítási esetek konkrét ismeretét is jelenti.
- Fel kell ismernie a hibáit és azokat tudnia kell korrigálni is.
- A folyamatokat olyan szinten kell elsajátítania, hogy önállóan tudjon kalkulációt készíteni minden desztinációs irányra.
- A Programtantervben a fenti kompetenciákat a következő területekhez tudjuk kapcsolni, javasolt óraszámokat is megjelölni:
 - Az áfa a turizmus különböző területein: 24 óra
 - Az utazásszervezés számításai: 144 óra
 - Elszámolások: 42 óra
 - Utókalkuláció: 108 óra

Jól látható tehát, hogy a mobilitások esetében át kell gondolni, hogy a holisztikus tanulási eredményeket kisebb egységekre bontjuk. Nem egy az egyben javasolt átvenni azokat a

KKK-ból, hanem mérlegelés után és a fogadó partnerrel egyeztetett feltételek alapján közösen kialakított tanulási eredmények kerüljenek be a mobilitás munkaprogramjába.

Természetesen több tanulási eredményben meghatározott követelmény is beépülhet a mobilitásba, hiszen a szakmai gyakorlat alatt nem egyetlen munkafeladatot végeznek a tanulók, hanem bekapcsolódnak egy működő vállalkozás hétköznapijaiba. A vállalkozásoknál szakmaspecifikusan lehet egy-egy tevékenységre is koncentrálni, ugyanakkor a vállalkozások nagy része a teljes tevékenységrepertoárját végzi nap mint nap.

A tanulási eredmények meghatározása előtt fontos tisztázni a fogadó fél feltételeit, körülményeit és lehetőségeit a mobilitásra. Az általa megvalósítható tevékenységeket előre meg kell határozni, hogy a magyarországi szakképző intézmény hogyan tudja azokat a legoptimálisabban beilleszteni a képzésébe. A beillesztés tervezésénél fontos átgondolni, hogy mikor kerülne oktatásra az adott témakör (elméleti területen) vagy a tevékenység (gyakorlati képzőhelyek esetében), hogy ahhoz képest illesszük be a mobilitást a képzési időszakba. A mobilitás tervezésénél fontos lehet az előzetes tudás megszerzése, tehát az, hogy a tanuló rendelkezzen azokkal az előzetes szakmai ismeretekkel és kompetenciákkal, amelyekkel képes lesz a mobilitási tevékenységbe bekapcsolódni, és sikeresen teljesíteni az elvárt tanulási eredményeket.

A KKK tanulási eredményeinek vizsgálatánál akár több tanulási eredményt is kiválaszthatunk, amelyeket a mobilitás megcélóz; és több, a KKK-ban meghatározott tanulási eredmény is összekapcsolható egy mobilitás során, illetve azok rész-tanulási eredményeit is be lehet építeni.

4.2 A kulcskompetenciák fejlesztésének tervezése az Erasmus+ mobilitás alatt

A mobilitások tervezésénél a tanulási eredmények megfogalmazása során nem szabad elfeledkezni a kulcskompetenciákról sem. A szakmai gyakorlat során a kulcskompetenciák is fejleszthetők, sőt fejlesztendők, és tényként is megállapítható, hogy azok is fejlődnek. A kulcskompetenciák fejlesztése a szakirányú oktatásban már kifejtésre került a 2.2 fejezetben.

A mobilitások esetében mindig elvárás egy írásbeli produktum benyújtása: munkanapló, beszámoló, leírás, egy adott témáról szóló bemutatás stb. Ebben az esetben a tanulók anyanyelvi, azaz **írás-olvasási kompetenciája** a produktum elkészítése közben fejlődik. Amennyiben az írott szöveg digitálisan készül pl. közös fájlmegosztó platformra való feltöltéssel, vagy beépítünk közös online kommunikációt is, a **digitális kompetenciák** fejlődésére is számíthatunk. A nemzetközi környezetben végzett munka magával hozza az idegen nyelvi kompetenciák fejlődését, kifejezetten a szakmai szókincs és a mindennapokban használt idegen nyelvű szókincs fejlődik, tehát a mobilitás a **többnyelvűségi kulcskompetencia** fejlesztését is támogatja. A fenti turisztikai technikus példában egy olyan tevékenységet emeltünk ki, amelyben a szakmához szükséges számítások (kalkuláció készítése) is fontos kimeneti követelményként szerepelnek. Azoknál a szakmai tevékenységeknél, amelyekhez számolás is kapcsolódik, jól fejleszthető a **matematikai kompetencia**. A szakmai gyakorlatok alatt a tanulók megismerkednek az adott cég által alkalmazott technológiai megoldásokkal. Egy-egy új technológiával történő megismerkedés és annak elsajátítása során a tanulóknak a **technológiai- és a műszaki tudományokkal kapcsolatos kompetenciái** is fejlődnek.

A szakmai gyakorlatok cégeknél, vállalkozásoknál szerveződnek, tehát a tanulók valamilyen szinten belelátanak az adott cég mindennapi életébe, feladataiba, problémáiba, megtapasztalják miben más szemléletű egy vállalkozás külföldön a saját hazai gyakorlati képzőhelyéhez képest, tehát a tanulók **vállalkozói kompetenciái** is fejlődnek. A külföldön szervezett gyakorlat során kiemelten szükség van arra, hogy a résztvevő tanulóknak a másokkal konstruktív módon történő együttműködése is fejlődjön. A mobilitásban résztvevők egy csapatként funkcionálnak, az új helyzetben alkalmazkodniuk kell egymáshoz, beilleszkedni az új környezetbe, szocializálódni, tehát a **személyes, a szociális és a tanulás elsajátítására vonatkozó kompetenciáik** is fejleszthetők a mobilitás során.

A mobilitások alatt a tanulók megismerhetik az adott ország kulturális jellemzőit. Az ajánlás szerint: „Emellett elengedhetetlen az európai integráció, valamint az Európában és a világban létező sokféleség és kulturális identitások ismerete. Idetartozik az európai társadalmak multikulturális és társadalmi-gazdasági dimenzióinak, valamint annak megértése, ahogyan a nemzeti kulturális identitás hozzájárul az európai identitáshoz.”³⁰ A fogadó partner országának és az ottani életkörülményeknek a megismerése és az azokhoz való alkalmazkodás fejleszti a tanulók **állampolgári kompetenciáit**. A fogadó partner országában való tartózkodás során a tanulók megismerkednek az ott élők társadalmi szokásaival, identitásával, helyi kulturális szokásaival, hiszen fontos, hogy tudják a hétköznapi viselkedés szabályait, melyeknek jó része a népek saját vallási és kulturális hagyományain alapul. A különböző kultúrák megértése pedig fejleszteni tudja a

30 A TANÁCS AJÁNLÁSA (2018. május 22.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (EGT-vonatkozású szöveg) (2018/C 189) p. 10. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=SV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=SV) [Letöltése:2022.09.21.]

kulturális tudatosság és kifejezőképesség kompetenciáját.

A kulcskompetenciák fejlesztése és fejlődése

4.3 A tanulási eredmények beszámítása a képzésbe

Az Erasmus+ program keretében lebonyolított mobilitások legfőbb kérdése az, hogy hogyan illeszthető be az a tanulók képzésébe vagy az oktatók továbbképzésébe úgy, hogy az ott elsajátított kompetenciák mérése, értékelése, validálása és beszámítása megtörténjen. Egy előzetesen jól átgondolt mobilitás esetén a tanulási eredményeket és a fogadó féllel történt konkrét tevékenységeket már eleve úgy tervezik, hogy ahhoz mérőeszköz is készül, és előzetesen meghatározzák a mérési folyamatot is. A mérés-értékeléssel kapcsolatban a Tempus Közalapítvány gondozásában 2017-ben megjelent, a Farkas Éva által írt **Mérés-értékelés kézikönyv, Tanulási eredmények mérése és értékelése a szakképzési mobilitási gyakorlatokban**³¹ című kiadvány nyújt segítséget.

Jelenleg nem cél a kiadvány tartalmának a megisméltése, annál inkább a kiadványban szereplő értékes tartalomra való figyelemfelhívás. A szerző, Dr. Farkas Éva teljes képet ad a mobilitáshoz kapcsolható mérés-értékelési folyamatokról, és konkrét példákkal támasztja alá az intézmények által alkalmazott joggyakorlatokat. A szerző bemutatja a tanulási eredmények méréséhez használható mérőeszközöket, valamint összefoglalja a mérésről szükséges szakmai tudnivalókat is. Ha ez a téma bővebben érdekli az olvasót, ajánljuk, lapozza fel a kézikönyvet, mely online is elérhető.

A mobilitás alatt a tanulók részt vesznek mind formális, mind nem formális és informális ta-

tehat szerves részét képezi a tanulók személyes fejlődésének, éppúgy, mint a tervezett szakmai tanulási eredmények követelményei.

nulási folyamatokban. „A nemformális és informális tanulás validációja a nemzetközi és nemzeti foglalkoztatási, szociális és oktatási politikákban az utóbbi évtizedben egyre hangsúlyosabbá váló elem, amellyel kapcsolatban széles körű nemzetközi diszkusszió, közös tanulás és fejlesztés folyik. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a bevett kifejezések használata nem egyértelmű. Mind a nemformális és informális kifejezések, mind a validáció kifejezés jelentése bizonytalan, egyiknek sincs egységes, széles körben elfogadott definíciója annak ellenére, hogy számtalan kísérlet, kezdeményezés történt a fogalmi tisztázásra. A validáció szempontjából azonban a legfontosabb: a tanulás eredményét igazolja-e tanúsítvány és/vagy hivatalos irat vagy sem. A megértésben zavart okozhat, hogy a validáció vagy az elismerés általában egy jól kidolgozott eljárás egészére vonatkozik, amelynek a végén a korábban nem igazolt kompetenciákat, tanulási eredményeket felméri, és igazolja, hogy azok megfelelnek egy formális képesítés követelményeinek.”³²

A mobilitás során elsajátított tanulási eredményeket mérni szükséges egy előre meghatározott és jól kialakított mérőeszközzel, majd értékelni és validálni, azaz igazolni kell, hogy a mobilitás résztvevője megszerezte azokat. A validáció után pedig beszámítani azt az igazolás/tanúsítvány tulajdonosának a képzési folyamatába.

A fenti folyamatot támogatja az a 2021-es pályázati évtől rendelkezésre álló Learning Agree-

ment minta³³ is, melyet a Nemzeti Irodák a pályázók számára rendelkezésre bocsátottak. A dokumentum tartalmazza a következő részeket, melyek a tanulási eredmény alapú mobilitást és annak mérését-értékelését és validálását is kötelező tartalomként követeli meg:

- Learning outcomes – Tanulási eredmények
- Evaluation of learning outcomes – A tanulási eredmények értékelése
- Recognition of learning outcomes – A tanulási eredmények elismerése

4.4 Portfólió elkészítésének támogatása a mobilitással

4.4.1 A portfólió fogalma

A 2020 szeptemberében életbe lépő jogszabályi változásokban került középpontba a portfólió, amely már jogszabályi szinten is megjelenik a szakmai vizsgaleírásokban: „A projektfeladat az akkreditált vizsgaközpont által – a képzési és kimeneti követelményekre tekintettel – a vizsgázó gyakorlati felkészültségének átfogóbb felmérése céljából meghatározott vizsgatevékenység, amelyet a szakmai vizsgára vagy a szakmai vizsgán kell elkészíteni, és szóban az adott szakma folytatásához szükséges ismeretek ellenőrzésére is kiterjedően megvédeni. Projektfeladatként – a képzési és kimeneti követelményeknek megfelelően – gyakorlati vizsgamunka, vizsgaremek, vizsgamű vagy egyéb vizsgaprodukció megvalósítása vagy záródolgozat vagy portfólió elkészítése határozható meg.”³⁴

A magyar szakképzésben jogszabályi szinten először jelenik meg a portfólió mint a szakmai vizsga része. Ám a portfólió a hazai szakképzésben nem rendelkezik nagy hagyományokkal, ezért egyrészt a jelentését, az elkészítését, a mérését és értékelését, másrészt későbbi felhasználását most tanulják az oktatók és a tanulók egyaránt.

Hogyan értelmezhetjük a portfóliót?

A portfólió olasz eredetű szó, jelentése doszsié, bizonyos szempontok alapján összeválogatott dokumentumok összessége; műfaját tekintve tehát gyűjtemény. Ismert fogalom az üzleti és a művészvilágban. A portfólió módszer a formális oktatás keretein belül a 80-as évek közepétől tűnik fel, először az USA-ban majd Európában. Később, a 90-es években főleg a tanárképzésben és a közoktatáson belül az általános iskolákban. „A portfólió olyan dokumentumok gyűjteménye, amelyek megvilágítják valakinek egy adott területen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását”³⁵.

A szakirodalomban számos definíció ismert, melyek közös eleme, hogy a portfólió a diák munkáiból, az ő aktív részvételével összeállított gyűjtemény, amely bemutatja a készítő fejlődését és eredményeit egy bizonyos területen, tartalmazza az összeállításra vonatkozó szempontokat, az értékelési szempontokat és az önreflexiót. Az összeállítás két fő célból történhet: értékelés vagy a tanulás elősegítése – de a határvonal nem merev, mert az értékelés, önértékelés során a tanulás összefonódik.³⁶ A tanulási folyamatot bemutató portfóliót is lehet értékelni, illetve az értékelésre összeállított portfólió segítségével is lehet tanulni.³⁷ A portfólió tartalmazhatja a legjobb(nak vélt)

33 https://erasmusplusz.hu/dokumentumok_tamogatott_palyazoknak_a_szakkepzesi_szektorban

34 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról 260. §, (3) <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor> [Letöltés: 2022.09.01.]

35 Barton, James – Collins, Angelo: Portfolios in Teacher Education. Journal in Teacher Education. 1993. Vol 44. No 3. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/002248719304400307> [Letöltés: 2022.09.01.]

36 Falus Iván – Kimmel Magdolna: A portfólió. Budapest: Gondolat Kiadói Kör, 2003.

37 Arter, J. A. és mtsai: Portfolios for Assessment and Instruction. 1995. ERIC Digest

31 Farkas Éva: Mérés-értékelés kézikönyv. 2018. Budapest: Tempus Közalapítvány. https://tka.hu/docs/palyazatok/meres_ertekeles_kezikonyv_farkas_eva_1122.pdf [Letöltés: 2022.09.28.]

32 Derényi András: Bevezető. In: Balogh Edit (szerk.): A képességek láthatóvá tételének és elismerésének lehetőségei Magyarországon. 2022. Budapest: Oktatási Hivatal, pp. 5-6.

munkákat, vagy azokat, amelyek valamilyen fejlődést, változást, előrehaladást dokumentálnak. A portfólió alkalmas az élethosszig tartó tanulás és az átképzések dokumentálására is. Mivel formailag rugalmas, ezért tartalmazhat akár videófelvevételeket, filmeket, animációt, rajzot, hosszabb szöveget, feladatmegoldásokat, szakmai feladatokról szóló beszámolókat is a speciális kompetenciák dokumentálására.

Az elektronikus portfólióknak számos definíciója létezik, funkciója megegyezik a hagyományos portfóliójával. Lorenzo és Ittelson³⁸ szerint az elektronikus portfólió digitális formában megjelenő szöveges, grafikus vagy multimédia elemeket tartalmazó, weben vagy DVD-n tárolt alkotások (forrásanyagok, feladatok, bemutatók) gyűjteménye, amely egy személyt, csoportot, szervezetet vagy intézményt képvisel. Ugyanennek a szerzőpárosnak egy másik definíciója szerint az elektronikus portfólió személyre szabott, a feladatoknak, a megoldásoknak és a reflexióknak webalapú gyűjteménye, amelyek célja a kulcsfontosságú ismeretek kontextus- és időalapú demonstrációja.

4.4.2 A portfólió típusai

Sokféle portfólió készíthető és alkalmazható a tanulásban, a tanításban és a vizsgáztatásban. Hogy a különféle típusok közül melyiket alkalmazzuk, hogy hogyan épül fel a portfólió pontos tartalma, az mindig a konkrét céltól függ. Egy jó portfólióban minden egyes dokumentumnak megvan a funkciója, és a kitűzött célokat szolgálja. Heuer munkája alapján kerül bemutatásra néhány portfóliótípus, a teljesség igénye nélkül.³⁹

1) Eredménybemutató portfólió

Ebbe a portfólióba meghatározott típusú dokumentumokat kell beilleszteni, amelyeket nem szabad sem kihagyni, sem mással helyettesíteni. Az értékelési kritériumok adottak, de a portfólió készítője számára nem feltétlenül ismertek. Az így elkészített portfóliók jól összehasonlíthatók. (Az álláskeresés céljára készített portfóliók például ebbe a körbe tartoznak.)

2) Értékelési célból összeállított portfólió

Az értékelési portfólió alternatív értékelést nyújt. Arra szolgál, hogy tanár és/vagy az oktató a jellemző dokumentum-együttes alapján a hallgató vagy a tanuló teljesítményét – a hagyományos osztályzással szemben – ne csak a dolgozatok és feleletek által mutatott végeredmény alapján osztályozza, hanem a portfólióba illesztett dokumentumok segítségével az egész munkát áttekinthesse, és így holisztikusan értékelje. A portfólió készítésének során a főszereplő a hallgató vagy a tanuló, aki az egyes szakaszokban változó szintű szabadságfokkal kapcsolódik be a döntéshozatalba, mert ő állítja össze a gyűjteményt, de szükség van az oktató, a mentor irányító, tanulásszervező, visszajelzést adó, értékelő támogatására is. Napjainkban a gyakorlatban az értékelési portfólió főleg a művészeti képesséknél alkalmazott értékelési módszer.

3) Tematikus portfólió

A tematikus portfólió olyan interdiszciplináris portfólió, amelyben a diákok egy bizonyos témával kapcsolatban összegyűjtött ismereteiket mutatják be. Egy ilyen portfólió összeállítása általában több tantárgyban vagy kurzuson szerzett ismeretek szintetizálását követeli meg, például, ha valaki a magyar vendéglátás történetének bemutatásáról készítené egy tematikus portfóliót, akkor szükségkép-

pen történelmi, irodalmi, művelődéstörténeti, művészettörténeti, gasztronómiai ismeretek összegzésére kellene törekednie.

4) Kutatási portfólió

A kutatási portfólió célja, hogy bemutassa a tanuló egy kutatási projektjét és annak eredményeit. Ez a portfólió is tematikus, de nem feltétlenül iskolai tárgyak köré szerveződik. A kutatás célja bármi lehet, például a választott szakmájának a története vagy egy, a választott szakmájában kiemelkedő szakember életművének feltárása, esetleg egy szakmai technológia bemutatása a kialakulásától a bevezetésig, használatáig, esetleg a megszűnéséig (amennyiben már nem alkalmazott technológiáról van szó).

5) Tanulási (képzési) portfólió

A tanulási portfólió készítése és ellenőrzése nagyon szorosan kapcsolódik az aktív tanulási folyamathoz, a tanár és a diák együttműködésén alapul: a folyamatos tanári visszajelzés alapján a hallgató/tanuló megerősítést kap a tanulási folyamatáról, kialakul benne az önreflexió képessége és a tanulás sikeréért történő egyre fokozottabb felelősségvállalás.⁴⁰ Az értékelés mellett a portfólió készítésének célja tehát a hallgató, a tanuló önálló tanulási folyamatainak segítése. Kulcskérdés a hallgató/tanuló önálló tanulásának támogatása, tanulási készségeinek fejlesztése.

6) Projektportfólió

Ez a típusú portfólió egy projekt megvalósulásának folyamatát és a tanulónak a projektben játszott szerepét dokumentálja. (Például egy iskolai projekt teljeskörű bemutatása.) A projektoktatás előtérbe kerülésével ez a típus egyre jobban elterjedhet a szakképzésben is.

7) Reflektív portfólió

A reflektív portfólió középpontjában a diák tanulási folyamatainak bemutatása és a diák reflexiói állnak. A cél a tanuló metakognitív⁴¹ készségeinek fejlesztése. A reflektív portfólióból a tanuló, a tanár és a szülő számára egyaránt kibontakozik a tanuló portréja: tanulói típusa, tanulási stratégiái, technikái, azok fejlődése és kibontakozása a különböző területeken.

8) Kimeneti portfólió

A kimeneti portfólió a tanulmányokat lezáró portfólió, amely leginkább a szakdolgozat védésére hasonlít. A tanuló/hallgató bemutatja egy saját kutatási projektjének dokumentumait és megvédi eredményeit.

4.4.3 Portfólió a szakképzésben

A szakképzésben 2020-ban bevezetett képzési és kimeneti követelményekben a szakmai vizsga kötelező része a projektvizsga, amelynek egyik eleme a portfólió készítése. A szakmai vizsgákba bekerülő elemeket szakmaspecifikusan állították össze, ugyanakkor ez a típusú portfólió rendelkezik több portfólió jellemzőivel is. A szakmai vizsgára készíten-dő portfóliót tekinthetjük kimeneti, projekt- és értékelési célból összeállított portfóliónak egyaránt.

A szakképzés területén elvárt portfólióban fontos, hogy a tanulók szakmai munkája kerüljön dokumentálásra, hogy bizonyítani tudják azokat a kompetenciákat, amelyeket elsajátí-

38 Lorenzo, George – Ittelson, John: An overview of E-portfolios. 2005.

<http://www.educause.edu/ir/library/pdf/ELI3002.pdf> [Letöltve: 2022.09.01.]

39 Heuer, L.: The Homeschooler's Guide to Portfolios and transcripts. 2000. IDG Books Worldwide, Foster City

40 Falus Iván – Kimmel Magdolna: A portfólió. Budapest: Gondolat Kiadói Kör, 2003.

41 A metakognitív magasabb szintű gondolkodást jelent, amellyel aktívan tudjuk befolyásolni a tanulás közbeni szellemi tevékenységünket.

tottak. A portfólióban megjelenő kompetenciahalmaz több dokumentummal igazolható, illetve a dokumentumok optimális esetben a képzés folyamán folyamatosan készülnek és mutatják be a tanuló szakmai és személyes fejlődését. A portfóliónak kötelező elemként egy önreflexiót is kell tartalmaznia, amelyben a tanuló saját fejlődésére reflektál. A portfólió csak akkor lesz teljes, ha egy, a készítője által összeállított visszajelzést, önértékelést is tartalmaz.

A jól összeállított portfóliót nem csak a szakmai vizsgára készülhet, hanem ezzel a dokumentumcsomaggal a leendő munkáltatót is informálhatja a pályakezdő, hogy milyen kompetenciák birtokában van. A portfólió alkalmas az előzetesen megszerzett szakmai tudás bizonyítására is, ha egy olyan szakmát vagy szakképesítést szeretne vele megszerezni az illető, amely területen már rendelkezik bizonyos mértékű szakmai kompetenciákkal. Az előzetesen megszerzett szakmai tudás beszámítására mind a szakképzésben⁴², mind a felnőttképzésben⁴³ van lehetőség.

Néhány példa a szakmai vizsgákba beépített portfólióra, mely összekapcsolható az Erasmus+ mobilitásokkal.

1. Példa

„Pincér-vendégtéri szakember/vendégtéri szaktechnikus KKK -portfólió

A portfólió készítéséhez a felsoroltakból 3 témakört kell kiválasztani. Az önreflexió kötelező eleme az elkészítendő dokumentumoknak.

- 1) Fényképek munkahelyi rendezvényekről, a munkahely és a munkahelyi étel-ital választék bemutatása.
- 2) Saját munkatevékenység bemutatása, példakép bemutatása, szakmai továbbfejlődés lehetőségének leírása.
- 3) Önéletrajz.
- 4) Szakmai versenyek, szakmai kiállítások képei, tapasztalatai.
- 5) **Külföldi szakmai gyakorlatok, külföldön szerzett szakmai tapasztalatok bemutatása.**
- 6) Önreflexió az egész portfólióra vonatkozóan: jövőkép, saját tanulási folyamat önértékelése és erre reflektálás.⁴⁴

A fenti példa is jól szemlélteti, hogy vannak a jelenleg érvényes képzési és kimeneti követelmények között olyanok, ahol a külföldi szakmai gyakorlaton megszerzett tapasztalatok bemutatása bekerülhet a tanuló portfóliójába. Az Erasmus+ tanulói mobilitások alkalmával érdemes ezen is gondolkodni, és lehetőség szerint beépíteni a mobilitások követelményébe, hogy a tanulók egy összegzést készítenek a külföldi szakmai gyakorlatukról, amelyet beillesztenek a szakmai vizsgára készített portfóliójukba. Mivel általában a szakképzésben tanulók még nem találkoztak a portfólió műfajával és annak összeállítási kritériumaival, fontos, hogy készítsük fel őket erre mind a mobilitásba beépített portfólió, mind a szakmai vizsgára készítendő portfólióra esetében.

4.5 Mobilitási ablak lehetősége a szakképzésben

A „Mobilitási Ablak” fogalma a felsőoktatásban született meg, és ott már néhány éve működik is. A fogalom pontosítását, tisztázását az Academic Cooperation Association (ACA) vállalta magára. Ennek eredményeként született meg a *Mobility Windows – From Concept to Practice*⁴⁵ című kiadvány. Az ACA meghatározása szerint **a mobilitási ablak egy, a képzés tantervébe beépített, nemzetközi hallgatói mobilitásra fenntartott időszak.**

„Ennek alapján a mobilitási ablak jellegzeteségei az alábbiak:

- Tantervbe épített jelleg: előre meghatározható és tudott, hogy a hallgatónak a hallgatói életútja mely szakaszában van lehetősége nemzetközi mobilitásra.
- Az ablak egyértelműen meghatározza azt is, hogy a hallgató az ablak keretén belül milyen időtartamban vehet részt nemzetközi mobilitásban.
- Mobilitási ablak esetén a mobilitás minden esetben nemzetközi (határon átnyúló) és fizikai (nem virtuális).
- Követelményeiben meghaladja az Erasmus+ mobilitás minimum követelményeit.
- A külföldi tanulmányi időszak elismerését előre be kell építeni a tantervbe: a mobilitási ablak lényeges jellemzője tehát az, hogy a mobilitás a kreditelismerés szempontjából a hallgató szá-

mára kockázatmentes – a kreditek elismerése szinte automatikusan meg fog történni, továbbá ez az elismerés szükséges a diploma megszerzéséhez, vagy kiegészíti azt.⁴⁶

A tanulmány a felsőoktatásra vonatkozik, és ott vizsgálta ennek a lehetőségét.

A következőkben nézzük meg, hogy a szakképzés esetén mi adja azt a hátteret, hogy lehetőség van a szakképző intézményekben is bevezetni a mobilitás ablakot.

4.5.1 Jogszabályi háttér

A külföldi szakmai gyakorlatnak a szakképzési tanulási folyamatba való beépítéséről a törvény kimondja: „Ha a szakmai oktatás célját szolgálja, a szakirányú oktatás teljesíthető külföldön is, amelynek időtartama nem haladhatja meg a szakirányú oktatás időtartamának egynegyedét.”⁴⁷ Az igazgató dönt a tanuló, illetve a képzésben résztvevő személy foglalkozáson való részvétel alóli felmentéséről, egyes tantárgyak és azok tudásmérése alóli mentesítéséről, az előzetesen megszerzett tudás, illetve gyakorlat beszámításáról.⁴⁸

A jogszabályokból idézett fenti két mondat a jól szemlélteti, hogy a jogszabályi keretek adottak: tehát lehetőség van külföldön történő hosszabb tanulásra az ágazati alapvizsga letétele után⁴⁹. Egy példával illusztrálva: 5 éves technikus képzés esetén a szakirányú oktatás 3 éves (34 hónap), melynek negyede 0,75 év (8,5 hónap); ebben az időintervallumban már

45 Ferencz, Irina – Hauschildt, Kristina – Garam, Irma: Mobility Windows ACA Papers on International Cooperation in Education. Lemmens, 2013.

https://www.lemmens.de/dateien/medien/buecher-ebooks/aca/2013_mobility_windows.pdf [Letöltés:2022.09.26.]

46 Dr. Fekete Zsolt – Dr. Szabó István: Útmutató a mobilitási ablak bevezetéséhez Magyarországon. Tempus Kőzalapítvány, 2017. p. 6.

<https://tka.hu/docs/palyazatok/utmutato-a-mobilitasi-ablak-bevezetesehez1710061348.pdf> [Letöltés:2022.09.26.]

47 A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 76.§ (b)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés:2022.09.26.]

48 A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 124.§ (2)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor> [Letöltés:2022.09.26.]

49 A szakirányú oktatás az ágazati alapvizsga után kezdődik, a technikumban a 11. évfolyamon a szakképző intézményben a 10. évfolyamon.

42 A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 256.§ (3) <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor> [Letöltés:2022.09.18.]

43 A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 11.§ b) <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300077.tv> [Letöltés:2022.09.18.]

44 https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/4_1013_23_04_pincer_-_vendegteri_szakember_2022_09_09pdf-1662727860384.pdf [Letöltés:2022.09.18.]

https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/5_1013_23_08_vendegteri_szaktechnikus_2022_09_09pdf-1662727982287.pdf [Letöltés:2022.09.18.]

egy hosszú távú mobilitás is megvalósítható. A beszámításról az igazgató dönt, azaz a gyakorlatot be tudja számítani a tanuló képzési idejébe.

Ahhoz, hogy a beszámítás és a mobilitási ablak jól működjön, javasolt, hogy a szakképző intézmények a szakmai programjukba beépítsék ezt, és konkrét módszertant írjanak hozzá. A beszámítás természetesen intézményenként és szakmánként eltérő lehet. Az egyes szakmák esetében előfordulhat, hogy más-más tanulási eredményt és más-más időpontot és időtartamot határoznak meg a nemzetközi mobilitásra.

4.5.2 Erasmus+ mobilitások folyamatos lehetősége akkreditációval

Az Erasmus+ programban jelenleg érvényes szabályok 2027-ig teremtenek arra lehetőséget, hogy az akkreditációt elnyerő szakképző intézmények folyamatosan kapjanak támogatást. Amennyiben egy intézmény elnyerte az akkreditációt, 2027-ig folyamatosan kaphat támogatást a mobilitásaihoz. Ezzel párhuzamosan a mobilitások, sőt a mobilitási ablak a jelenleg készülő MIR-be⁵⁰ is beilleszthetők olyan intézményeknél, ahol a mobilitásokat rendszeresen tervezik és szervezik.

Jelenleg az akkreditációval rendelkező intézmények száma 61 db, 2020-ban 47, 2021-ben 14 szakképző intézmény nyert akkreditációt a meghirdetett pályázaton. A szakképzés információs rendszere szerint 2022. szeptember 26-án 534 db szakképző intézmény működik Magyarországon. Ez azt jelenti, hogy a szakképző intézmények 11,42%-a rendelkezik Erasmus+ szakképzési területen érvényes akkreditációval. Mivel azonban vannak Szakképzési Centrum szintű akkreditációk is, a valóságban az akkreditációval rendelkező intézmények (iskolák) száma több. Természetesen ez a szám a következő pályázati körökben bővíthet.

A köznevelési területen is van lehetősége a szakképző intézményeknek akkreditációt szerezni, itt 2020-ban 5 db, 2021-ben szintén 5 db, tehát összesen 10 db akkreditációval rendelkező intézmény volt. A jelenlegi feltételek megengedik olyan intézmények akkreditációját is, ahol korábban nem volt megvalósított Erasmus+ pályázat, ami nagy előnyt és egyben kiváló lehetőséget teremthet a kezdők számára, akik csak most kapcsolódnak be a mobilitások szervezésébe.

Átgondolandó az is, hogy a tanulók számára stratégiai szinten tervezzük a mobilitásokat, és azokat rendszeresen, a szakképzésbe beépítve valósítsuk meg. A tanulók mellett érdemes az oktatókra is gondolni, hiszen számukra a rendszeres továbbképzést lehet intézményi szinten biztosítani az Erasmus+ program támogatásával.

Tevékenységek, amelyekre lehetőség van a 2021–2027-es 7 éves ciklus alatt:

Munkatársak mobilitása

- szakmai látogatás/job-shadowing (2-60 nap)
- oktatási tevékenység (2-365 nap)
- kurzuson és tréningben való részvétel (2-30 nap)

Tanulók mobilitása

- szakmai versenyen való részvétel (1-10 nap)
- rövid távú tanulási mobilitási tevékenység (10-89 nap)
- hosszú távú tanulási mobilitási tevékenység (ErasmusPro) (90-365 nap)

Egyéb támogatható tevékenységek

- szakértők fogadása (2-60 nap)
- gyakorló tanárok fogadása
- előkészítő látogatások⁵¹

A tevékenységekről bővebben az Erasmus+ pályázati útmutatóban lehet olvasni⁵².

Mobilitási ablak tanulók számára	Mobilitás ablak oktatók számára
Szakmai programba beépítésre kerül	Továbbképzések tervezése
Akkreditáció megszerzése (mobilitások folyamatosságának biztosítása)	Oktatói kompetenciák fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> • Nyelvtudás • Új módszerek beépítése • Soft skilllek fejlesztése
Minőségirányítási Rendszer (MIR) <ul style="list-style-type: none"> • Stratégiai célok kitűzése • Folyamatszabályozás kidolgozása és működtetése • Indikátorok meghatározása • Akciótervek kidolgozása 	Oktatói értékelési rendszerbe beépítése
Beszámítás kidolgozása	Intézményi fejlesztés <ul style="list-style-type: none"> • Motiváció erősítése • Intézményi szintű innováció • Gyakorló tanárok fogadása • Szakértők meghívása

A mobilitási ablak előnyei

4.6 Jógyakorlatok az Erasmus+ mobilitásban

A tanulmány jelen fejezetében olyan jógyakorlatokat mutatunk be, amelyek azt bizonyítják, hogy a nemzetközi mobilitásokat valóban megéri tanulásieredmény-alapon szervezni, és befektetni a plusz energiát, mert megtérül. Az ECVET ajánlás kapcsán a régi Erasmus pályázók már megtanulták a tanulási eredmények összeállítását és azok mérését-értékelést a gyakorlatban, valamint a képző intézmény szerves részévé vált a beszámítás is, illetve maga a mobilitás is jól beépült az oktatásba.

A mintát szolgáltató szakképző intézmények sem az első évben jutottak el oda, ahol most vannak, tehát nagyon sok befektetett energia és felmerülő probléma megoldása után sikerült kidolgozniuk egy-egy olyan koncepciót, amely náluk jól működik. Természetesen nagyon fontos a személyes elköteleződés is; ezt is jól bemutatják majd a példák, hiszen ha nincsen olyan személy, aki hisz benne, hogy a program eredményes lesz, és nem kapja meg a megfelelő vezetői támogatást, akkor nem lehet kiemelkedő eredményeket elérni.

A mintákkal azt kívánjuk bemutatni, hogy kü-

lönböző szituációk működhetnek és működnek is jól a különböző iskolákban, tehát nincsen csak „egy működőképes recept”, hanem ezt mindenkinek saját magának kell kiépítenie és kitapasztalnia. Reméljük, hogy a szakképző intézményekben dolgozó vezetők, oktatók és projektkoordinátorok nagyobb kedvet és lelkesedést kapnak, és az elolvasott jógyakorlatokból további erőt és energiát merítenek.

Az 1. számú jógyakorlat a repülőgépszerelés területén működő mobilitás. A **Budapesti Gépezeti Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Technikumából** utaznak 3 hétre Franciaországba a *Légijármű-szerelő technikus* szakmát tanulók. A mobilitások projektkoordinátora *Torda József* volt, aki immár 25 éves szakmai tapasztalattal rendelkezik a nemzetközi mobilitások területén. A mobilitás specialitása, hogy a szakma nemzetközi szabvánnyal rendelkezik, a PART 147-es engedély alapján a PART 66-os előírások alapján oktatják világszerte. Az azonos követelmények megkönnyítik a mérés-értékelést és a tematika meghatározását, a mobilitás alatt azonban olyan tematikát alakítottak ki a szer-

⁵⁰ 2022-ben

⁵¹ <https://erasmusplusz.hu/palyazati-kategoriak-a-szakkepzesi-szektorban> [Letöltés:2022.09.26.]

⁵² https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2022-erasmusplus-programme-guide_hu.pdf [Letöltés:2022.09.26.]

vezők, hogy a tanulók a küldő intézménynél nem elérhető részeket tudják elsajátítani.

A 2. számú jógyakorlat az autóiipar területén működő mobilitás. **Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum** mint akkreditációval is rendelkező intézmény *Gépjármű-mechatronikai technikus, Gépjármű mechatronikus, Alternatív járműhajtási technikus és a Hibrid és elektromos gépjármű-mechatronikus* szakmát tanulók számára szervez több intézményből szakmai gyakorlatot Franciaországba, 4 hetes időtartamban. A mobilitást megtámogatják egy szakmai tanulmánnyal és a fogadó partnerrel közösen kialakított értékelési szempontrendszerrel, illetve a küldő intézmény által összeállított speciális dokumentációval. A projekt koordinátora szintén *Torda József* volt. Ebben a nemzetközi kapcsolatrendszerben saját kapcsolati tőkéje és korábbi diákmobilitási tapasztalatai is nagy mértékben szerepet játszanak.

A 3. számú jógyakorlat egy mezőgazdasági képzésben működő szakmai mobilitás. **A Közép-magyarországi Agrár Szakképzési Centrum Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégiumában** jött létre, ahol a személyes elhivatottság fő szerepet játszik. A projektet *Tóth Judit Emma* projektkoordinátor támogatásával és elkötelezett vezető és oktató kollégákkal együtt tudták olyanra formálni, ahogyan most működik. A Kertész technikus tanulók minden évben Dániában töltik 10 hetes szakmai gyakorlatukat a mobilitás alatt. Nyári szünetben utaznak, hogy megoldható legyen az iskolából való távollét és a tanév sikeres befejezése a visszatérés után. A személyes egyeztetések és az oktatók kint töltött személyes pozitív szakmai tapasztalatai tartják életben ezt az Erasmus+ mobilitást 2016 óta.

A 4. számú jógyakorlat több szakmai mobilitás területen is működik. A **Nyíregyházi Szakképzési Centrum Wesselényi Miklós Technikum**

és Kollégiumnak sikerült egy olyan közvetítő irodát találni Portugáliában, ahol több szakmában a valós szakmai elvárásoknak megfelelő gyakorlati helyet tudnak biztosítani a tanulóik számára. A küldő intézmény *Divat- és stílus-tervezőket, Fodrászokat, Kosmetikusokat, Faipari technikusokat, Villanyszerelőket, Informatikai rendszerüzemeltetőket* küld ki nemzetközi mobilitásra. Mivel a szakképző intézmény több szakmában is érintett, a tanulási eredmények megfogalmazása, az értékelési szempontok meghatározása, a mérés-értékelés és a beszámítás már egy jól bejáratott és bevált folyamat az intézményben. A *Hidas Éva* vezetői támogatásával megvalósuló kiutazások beépültek az intézmény napi gyakorlatába, és a kollégák is támogatják a tanulók kiutazását, eredményeik beszámítását. A beépülést jól bizonyítja, hogy egy újonnan bevezetett képzésre is szeretnének mobilitást szervezni, hogy az a szakterület se maradjon ki az Erasmus+ lehetőségéből.

4.6.1 Az 1. számú Jógyakorlat

INTÉZMÉNY: Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Technikum

PROJEKTKOORDINÁTOR: Torda József⁵³

1. A tevékenység/módszer megnevezése

Az összefüggő 3 hetes szakmai gyakorlat valós munkakörnyezetben, ám iskolai műhelyekben valósul meg. Franciaországban a belső gyakorlatot jól megszervezik és megfelelően finanszírozzák, hogy a tanulók valós munkakörnyezetben tanulhassák a termelőmunkát. Ebben az esetben a legtöbb gyakorlat a Saint Yan-i repülőter hangárában volt az iskolától

10 km-re. Nem cég fogadott azonban minket, hanem a francia tanulók belső gyakorlati tananyagát sajátítottuk el a tanhangárakban, így teljesen mesterséges feltételek mellett tudtuk megtanulni a szakmai anyagot. A PART-147⁵⁴ szerinti karbantartásoktató szervezet engedélyének kiadása minősítéssel rendelkező szervezetnél PART 66 előírások alapján.

2. Háttér, előzmények

A Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Technikum Magyarország egyetlen PART 147 légitársaság-karbantartó képzését biztosító technikum. A PART előírásoknak megfelelés az egész világon elfogadott minőségi tevékenységet igazolja. Tehát minden PART 147 szervezetnél ugyanaz a minőség a légitársaság-karbantartás területén. Ezt a minősítést az Erasmus+ akkreditációval egyidőben érdemeltük ki, így nemzetköziesítési stratégiánkba is kiemelt célként határoztuk meg a munkatársak és a képzésben résztvevő tanulók hazai és külföldi minőségi képzését és továbbképzését a munkaerőpiac igényeinek megfelelően.

3. A tevékenység/módszer célja és kitűzött, konkrét elérendő eredmények (általános és speciális célok)

A Légitársaság-szerelő és avionikus (repülő elektronikai műszerész) képzéshez kiváló belső gyakorlati helyekkel és magyar külső gyakorlati helyekkel is rendelkezik iskolánk. Emellett az „Élethosszig tartó tanulás” program keretében majd 20 éve vannak tematikus mobilitásaink külföldön (Tampere, Finnország – avionikus; Rovaniemi, Finnország – kisrepülő-szerelő; Bursa és Isztambul, Törökország – nagyrepülő-szerelő; Franka Villa Fontana, Olaszország – kompozit- és sárkányrepülő-szerelő; Grenoble, Franciaország – sugárhajtómű- és helikopterszerelő).

2022 januárjában munkatársi cseremobilitás után 13 fő Légitársaság-szerelő technikus diák 3 hetet töltött tematikus gyakorlaton PARAY-le-Monial⁵⁵-ban a Lycée Professionnel Astier technikumban. Az iskola ötvözi több partnerünk profilját: sárkány-, sugárhajtóműves és kisgépszerelő képzést is biztosít.

A cél a több évfolyamról jelentkezett diákok szakmai készségeinek és kompetenciáinak az elmélyítése és kiegészítése szakmai angol nyelven, 3 hét alatt 3 témában:

1. Aerodinamika (légcsavarkészítés) gyakorlaton keresztül a teljes repülés elméletének az elsajátítása vagy ismétlése (magasabb évfolyamosok számára), illetve élmény alapú oktatást nyújtani a tanulóknak. A diákok légcsavart készítettek, és közben kötetlenül átvették az aerodinamika alapjait a francia oktatókkal: Miért repül a repülő? Hogyan változnak a paraméterek a légcsavar állásszögének változásától? Anyagválasztás sárkányszerkezetekhez (légitársaságok karosszériájához). Anyagfáradás és törésvonalak.

Minden diák saját légcsavart készített el méretarányosan az iskola repülőjéhez, amelyet a hozzátartozó elmélettel együtt a francia oktató értékelt.

2. Avionika: a modern légitársaságokban több kilométer vezeték és érzékelők sokasága járul hozzá a repülés biztonságához. A diákok hibakeresést és beavatkozó tesztelést végeztek. A hibák azonosítása után minden tanuló saját kábelköteget készített az adott hiba elhárítására. A hiba komplex volt, és a mérés-értékelés miatt az átesés-visszajelzést kellett pótolniuk. Ha a repülő orra túl magasban van, akkor áteshet egy irányít-

⁵⁴ Egy minőségbiztosítás, amit, ha megszerez a szervezet akkor az iskolánk és a képzésünk is akkreditációval rendelkező, minősített vizsgahelyszín, amely rendelkezik a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatalának engedélyével. Ennél nagyobb biztosíték nem is lehet arra, hogy az oktatás, a vizsgaszervezés és maga a vizsgáztatás a lehető legszigorúbb szakmai elvárásoknak képes megfelelni úgy Magyarországon, mint a világ bármely pontján.

⁵⁵ Paray-le-Monial település Franciaországban, Saône-et-Loire megyében

⁵³ Ő maga is részt vett franciaországi mobilitásban diákként, szerzett Franciaországban végzettséget és azóta elkötelezett híve a mobilitások szervezésének, mert látja a tanulókra gyakorolt pozitív hatását.

hatatlan állapotba. Ezt elkerülendő vannak érzékelők és hozzájuk tartozó kábelkötegek, ezeket kellett a diákoknak kímélniük és a pótalkatrészt legyártaniuk. A tanulók vezetéket választottak ki, méretezték, blankolták, és méretre és formára kábelköteget készítettek az általuk kiválasztott csatlakozókkal. Minden diáknak a saját kábelköteget kellett beszerezni és ellenőrizni, hogy az átesés-visszajelző működik-e.

3. Légijármű-szerelési gyakorlat (Karbantartási gyakorlat). Repülőtéren az iskola tanhangárában található légi járművek periodikus karbantartását kellett elvégezni a tanulónak a karbantartási utasítás alapján. A feladat a Cezna repülő csapágának cseréje konstruktori utasítás alapján. A diákokkal tutoriális videókat készítettünk: a folyamatot vagy a repülő bemutatását magyar és angol nyelven. Az értékelést a francia oktatók végezték a karbantartási utasítás betartását követve a standard szerelési idő és a munkahely tisztán tartását figyelembe véve.

A legjobb ötletek nyomás alatt vészhelyzetben születnek, mint ez a mobilitás is, mert egy légijármű-karbantartó cégekhez szerettük volna kihelyezni a diákokat, de a vírus miatt nem fogadhattak. Így valós gyakorlat alatt termelő munkát végezve, 3 főtémát tanulmányozva, de az egész tananyagot érintve angol nyelvű kommunikációval valósult meg a mobilitás.

4. A tevékenység/módszer megvalósításának időtartama

A mobilitás 3 hét alatt valósult meg. A tanulókat 2-3 részre osztottuk; amennyire lehetőség volt a francia diákokkal együtt dolgoztak. A francia képzési rendnek megfelelően 8:00-12:30 és 14:00-17:30 között zajlott a gyakorlat.

5. Célcsoport, célcsoportok

A célcsoport a 54 525 10 Repülőgép-szerelő és 54 525 03 Avionikus a régi kifutó OKJ-s

rendszerben, illetve a Szakmajegyzék szerinti 5 0716 10 11 Légijármű-szerelő technikus képzésben tanulók, őket vontuk be a mobilitásokba. A képzésben tanuló diákok főleg 12-13 évfolyamokon tudnak bekapcsolódni az Erasmus+ mobilitási lehetőségbe.

6. A tevékenység/módszer alkalmazási lehetősége(i), területe(i)

A diákok mobilitását mindig megelőzi az oktatók job-shadowing-ja, melynek kötelező eleme a tanulók gyakorlatának egyeztetése. Ez bevett gyakorlat, több területen is alkalmazzuk, és jól bevált. A munkatársi mobilitás alatt a munkatársak a helyszínen tudják előkészíteni a diákok munkaprogramját, de ezáltal ők is betekintést kapnak a külföldi gyakorlat szervezésébe, ráadásul ismerik a tanulók igényeit és felkészültségüket. Így a lehetőségek tudatában állítják össze a mobilitás szakmai anyagát, hangsúlyozva a gyakorlat elvégzéséhez tartozó elméleti tudás kikérdezését is. A diákok képzésénél a cél mindig a kiegészítő és elmélyítő mobilitás.

Ha ismerjük az igényeket a küldő részről és a lehetőségeket a fogadó részről, és előre meghatározzuk a tanulási eredményeket (TEA), a folyamat minden szakmára adaptálható. A mérés-értékelés miatt mindenkinek ugyanaz volt a feladata, így egymáshoz is lehetett mérni a diákok teljesítményét, ugyanakkor a gyakorlat egyénre szabott is volt: a tanuló kiválaszhatta, hogy melyik repülőn végzi el a karbantartást. Ezt csak teljesen „mesterséges” körülmények között tudták elsajátítani a diákok, különösen 13 fő. Cégeknél az adott napi karbantartási gyakorlat elvégzése vagy típusvizsga nélkül a feladatot elvégző monitorozása és támogatása lehetett volna a napi feladat.

7. A tevékenység megvalósításában résztvevő partnerek (beleértve a tervezést, megvalósítást és az értékelést)

A PART 147 engedéllyel rendelkező intézmények működése azonosan épül fel, a képző-szervezetek felszereltségükben és humá-

nerőforrás állományokban térnek el főleg, de a földrajzi adottság is befolyásoló tényező a légijármű-karbantartásban. Tudatosan úgy kerestünk partnereket különböző országban, hogy egy tanuló teljes képzési ciklusát tekintve az Erasmus+ mobilitás keretében megvalósuló szakmai gyakorlat kiegészítő legyen, és az általános tevékenységek mellett valamilyen specialitással is rendelkezzen a partner. Jelen partnernél a sárkány-, kisrepülő-szerelői és az avionikus specializációk is megtalálhatóak, így oktatóink is szívesen vesznek részt továbbképzésen. (Több oktatói mobilitás is volt már az iskolában, de csak egy diák mobilitás 13 fővel.)

A felmért igények és lehetőségek alapján a küldő és a fogadó iskola oktatói határozzák meg a tanulmányozandó témaköröket. Az értékelést a helyszínen a francia oktatók végezték, illetve a mobilitást követően a magyar oktatók is értékelték a diákokat.

8. A megvalósítási folyamat és az alkalmazott módszerek (a módszerek ismertetésével)

- A TEA alapú munkaprogram készítése, melyet előzőleg egyeztetünk a fogadó féllel, ahol fontos szempont, hogy a munkaprogram tartalmazzon olyan ismeretanyagot, amelyet a hazai oktatási rendszerben nem tudna megtanulni a diák.
- Házi dolgozat elkészítése egy megadott témáról.
- A tanulók csoportosítása: 2-3 csoportra bontva, integrálva a fogadó ország diákjaihoz vagy szükség esetén egyedül.
- Erasmus+ mobilitás alatti szakmai gyakorlat: a hazai szakmai képzésüket kiegészítő és vagy elmélyítő tevékenységek.
- Egyéni és csoportos munkavégzés, ugyanúgy, mint a valós szakmai tevékenység során. (Voltak olyan részfeladatok, amelyekhez legalább 2 fő kellett, mert egyedül nem végezhető el, tehát a kölcsönös segítségnyújtás is fontos volt.)

- A gyakorlathoz folyamatos elmélet biztosítása, és az elmélet kikérdezése angol nyelven.
- Több szemponton alapuló értékelés: az értékelésbe beleszámított az oktatók és a többi tanuló véleménye és az önértékelés, valamint a diákokat értékeltük a francia diákokhoz képest és egymáshoz képest is.
- A tanulóknak: folyamatos, egyre nehezedő szakmai feladatok és leterhelés; a tanároknak: a résztvevők motiválása.

9. Szükséges erőforrások (emberi, pénzügyi stb.)

A fogadó iskolával cserén alapuló mobilitás alapján kölcsönösen szerveztük a mobilitásokat. A fogadó iskola biztosította a szállást és az étkezést. A francia és a magyar oktatók a cserén alapulva a cserediákokkal való kölcsönös „foglalkozásért” és a szakmai fejlődésért vállaltak felelősséget a mobilitásban.

10. Elért eredmények (termékek, eredmények)

- A mobilitásnak főleg szellemi termékei vannak a meghatározott témakörökben, így a tanulók komplexebb tudásra tesznek szert.
- A francia intézmény iskolánknak új, megbízható és elhivatott partnere, így tovább bővítjük autós és mechatronikás közös szakmáinkkal a partnerséget.
- Minden diáknak saját, kézzel fogható és elhozható tárgyi eredménye lett: jelen esetben légcvarsarja és átesés-visszajelző kábelkötege.
- A magyar munkaerőpiacra egy olyan leendő munkavállaló lép ki, aki rendelkezik egy 3 hetes külföldi tapasztalattal.
- Az Erasmus+ programnak 13 új nagykövete lett, akik ismételt részt tudnak majd venni mobilitásban, vagy szakmaváltással egy másik szakterületen, vagy hosszú távú programban a rövid távú mobilitás mellett. Ez is lehetséges a program szerint.

11. Tanulságok és következtetések

11.1 A tevékenység/módszer erősségei

Az elmúlt 20 évben azonos képzési profilú iskolák által szervezett, cégeknél megvalósuló, termelőmunkát végző mobilitásokat szerveztünk, így a tanulóink a munkaerőpiac szempontjából hozzáadott értékkel rendelkező tanulók lettek.

11.2 A tevékenység/módszer fejlesztendő területei (amit a jövőben még javítani szükséges)

- A legnagyobb gond, hogy a cégek a napi munkájukba hogyan tudják bevonni diákjainkat. Általános célokat tudunk meghatározni, de a cégek nem tudják garantálni, hogy olyan munkát tudnak adni a résztvevőknek, amelyeket mi speciálisan igényelnénk, mert nekik a napi tevékenységet kell elvégezniük.
- A jövőben megvizsgáljuk az összes potenciált a belső iskolai gyakorlatok terén is, hogy a tanulóink előre meghatározott szakmai szituációkban is ki tudják próbálni magukat.
- 1997-2012 között formális képzés keretében duális képzésre hosszú távra tudtunk tanulókat küldeni. Erre a lehetőségre az elmúlt években nem jelentkezett igény. A jövőben szeretnénk lehetőséget kialakítani a hosszabb távú, 90-360 napos akár duális mobilitásokra is részképesítés vagy szakmai végzettség elsajátítása céljából.
- Mostani újdonság, hogy a 3-4 hetes tanulói mobilitás idejére szervezzük a munkatársi mobilitást is, hogy a szakmai tanárok lássák a diákokat valós külföldi munkakörnyezetben. Ez nagy könnyebbség a külföldieknek is, hiszen a munkatársi mobilitás egy része a magyar tanulókat fogadó cégek megismerése, így 2 célt tudunk egyszerre teljesíteni.

- A következő évben kísérleti jelleggel legalább egy osztálynál meg szeretnénk valósítani a mobilitási ablakot. Ez azt fogja jelenteni, hogy egy teljes osztályt küldünk külföldre, és azokat a tanulókat, akik egyáltalán nem szeretnék ebben részt venni, magyar gyakorlatra osztjuk be. Ugyanerre az időintervallumra szervezzük az oktatók mobilitását is francia példára. Ezt a tevékenységet pedig előre tervezetten beépítjük a képzésbe, és igyekszünk évente megismételni.
- Jelenleg a munkatársakkal készülünk a régi modulrendszerű képzéshez hasonló képző-mérő-értékelő tananyagot elkészíteni a francia minta alapján.
- A további években bevezetjük a szakmai házi dolgozat készítését az adott mobilitás szakmai tartalmának előtanulmányozásához, amelynek érdemjegye beleszámít a tanulók szakmai elméleti jegyeibe. A 3 hetes szakmai gyakorlat alatt a diákokat nem csak az elvégzett tevékenységek alapján értékelték, hanem az értékelési szempontok között szerepeltek többek között az általános és a szakmai idegen nyelv (ez utóbbit könnyen meg tudtuk oldani, mert a repülő tanuló angol két tanítási nyelvű osztályból jönnek), a munkaruházat, a munkához való hozzáállás, a munka minősége és a kezdeményezőkézség is.

11.3 A tevékenység/módszer alkalmazásának előnyei:

- mesterséges környezet, de valós gyakorlat;
- előre egyeztetett TEA (mindenki tudja, mikor, mit kell csinálnia és miért);
- kiszámíthatóság;
- szakmai képzés elmélyítése és kiegészítése;
- csoportos munkavégzés egyéni fejlődési lehetőséggel;

- általános és szakmai idegen nyelv bővítése;
- teljes integráció idegen iskolába, munkakörnyezetbe;
- önállóság és önbizalom növelése.

11.4 A tevékenység/módszer alkalmazásának nehézségei, buktatói, kritikus pontjai (tanulópontok)

- A mobilitásban angol két tanítási nyelvű diákok vettek részt kiváló általános és szakmai angol nyelvtudással. Nyelvtudás nélkül nem lett volna sikeres a mobilitás.
- Csak lelkes és idegen nyelveket beszélő fogadó szervezetnél lehet megvalósítani a tanulók mobilitását.
- A mobilitás nagy létszáma rendkívüli szervezést igényel a tanulók folyamatos foglalkoztatása érdekében.
- Ha a fogadó szervezet angolul beszélő oktatójának olyan személyes problémái adódnak, amelyek miatt rövidebb vagy hosszabb időre kiesik a folyamatból, és nincsen lehetőség, hogy egy másik oktatóval pótolják, ez teljesen felboríthatja a tervezett mobilitást. Ráadásul ezekre a váratlan eseményekre szinte lehetetlen felkészülni.

12. Referenciák és linkek, a további információkhoz való hozzáférhetőség

A mobilitás anyaga és üres dokumentumai, pl. a szakmai gyakorlathoz tartozó értékelő lap a III. sz. Mellékletben található. A mobilitás részletei iskolánk zárt Facebook csoportján jelentek meg.

4.6.2 A 2. számú Jógyakorlat

INTÉZMÉNY: Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum

PROJEKTKOORDINÁTOR: Torda József

1. A tevékenység/módszer megnevezése

Összefüggő, valós munkakörnyezetben zajló, termelő munkavégzésű külföldi szakmai gyakorlat előkészítő tanulmánnyal. Az autós szakmák területén szervezett 4 hetes mobilitás már több alkalommal is megvalósult Joignyban⁵⁶.

2. Háttér, előzmények

A folyamatos mobilitások kialakításának megalapozója a projektkoordinátornak és az intézménynek a mobilitások területén szerzett jó tapasztalata. A koordinátor hozta a személyes kapcsolatrendszerét, az intézmény folytatta a korábbi mobilitáson szerzett jó tapasztalat beépítését, és a kettő egymásra talált. Az intézmény az első lehetőséget kihasználva akkreditáltatta magát, és tervez folyamatosan és hosszú távon mobilitásokkal. A pályázatban meghatározott 2021-2027-es prioritásokat és célokat a már korábbi tapasztalatra és a jövőbeli fejlesztendő területekre alapoztuk, melynek egyik része a környezettudatosság.

A Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum mint konzorcium nyerte el az akkreditációt, tagjai a szakképző intézmények, ami lehetőséget ad arra, hogy egy-egy mobilitásra az SZC intézményeiből vegyes csoportok tudjanak kiutazni, mely óriási előnyt jelent a tanulók számára is.

3. A tevékenység/módszer célja és kitűzött, konkrét elérendő eredmények (általános és speciális célok)

A „autós szakmások” 4 hetes mobilitásának célja egy átfogó tudás biztosítása és az Európai Unióban egyforma, de kisebb eltérésekkel működő gépjárművek műszaki vizsgáztatásának a felmérése a hatósági vizsgálat területén. A tanulók szakmai órákon felkészültek a magyar műszaki vizsgáztatásból, és a mobilitás alatt összehasonlítják azt a külföldivel. Így a tanulók megfelelő szinten elsajátítják mind a két ország vizsgáztatását a személygépjármű teljes szerkezeti és működési ismeretén keresztül.

A cél a károsanyag-kibocsájtástól a megbízható műszaki felépítésig a biztonságos és felelős gépjárműtartás ismeretét elsajátíttatni a résztvevőkkel. A diákokat érzékenyíteni szerettük volna a felelős karbantartási és vizsgáztatási tevékenységekre, ezáltal a szakma és a jövő generáció szerelőinek növelni a hozzáállását a szakmai környezettudatosság és a fenntartható fejlődés iránt. Minden tanulónak át kellett nézni négy évnél idősebb gépjárműveket is, hogy milyen feltételekkel menne át a műszaki vizsgán. A feladatokhoz maguk a tanulók egy 15 oldalas szempontrendszert állítottak össze az eljárási rend alapján. A korábbi csoportok tapasztalatait, visszajelzéseit beépítettük az újabb mobilitások szempontrendszerébe, így csoportonként javul a szempontrendszer is, mert a visszajelzések alapján aktualizáljuk azt. („Élődokumentumként” az adott mobilitásra szabjuk a programnaplót és a benne lévő szempontsorsort is.) Ez a szempontsor a napló végén található műszaki vizsga szempontrendszere.⁵⁷

4. A tevékenység/módszer megvalósításának időtartama

A mobilitások 4 hetesek, az intézmény folyamatosan szervezi azokat, valós munkakörnyezetben, autószervezetben. A csoportok több évfolyamról kerülnek összeállításra, így

a tanulók egymásnak is tudnak segíteni a kinti gyakorlat alatt.

5. Célcsoport, célcsoportok

A célcsoportot az autós szakmák, illetve ott is a szerelő tevékenységet végzők alkotják. Eddig a régi OKJ szerint indult képzésekben tanulók kaptak lehetőséget: az 54 525 01 Autóelektronikai műszerész és az 54 525 02 Autószerelő. Ezek a szakmák azonban kifutnak a rendszerből. Az újabb mobilitásokba a Szakmajegyzék szerinti 5 0716 19 04 Gépjármű-mechatronikai technikus, a 4 0716 19 05 Gépjármű mechatronikus, az 5 0716 19 01 Alternatív járműhajtási technikus és a 4 0716 19 14 Hibrid és elektromos gépjármű-mechatronikus szakmát tanulókat vonjuk be. A tanulók évfolyamtól függetlenül, a 11-15 évfolyam között bármikor utazhatnak, a lényeg, hogy a tanulóknak már legyen kellő elméleti és gyakorlati tapasztalata és előképzettsége a munkaprogram szerinti feladatokra: ismerniük kell az alkatrészek működését. Akik alacsonyabb évfolyamról jelentkeznek a mobilitásra, azoknak több elméletigényes gyakorlatot szervezünk. Több mobilitásban különböző osztályokból kikerülő diákok vettek részt, és a felsőbb évesek segítettek egyes részeken az alsóbb éveseket, mert utóbbiak még azt a tananyagrészt nem tanulták.

6. A tevékenység/módszer alkalmazási lehetősége(i), területe(i)

Az EU tagállamaiban majdnem egyforma a műszaki vizsgáztatás menete és eszközei. Ezért az Erasmus+ mobilitások keretében megszervezett szakmai gyakorlat során az a lényeg, hogy a tanulók egy átfogó tudást sajátítsanak el gyakorlatból és elméletből, azért, hogy el tudják végezni a feladatot; közben pedig a környezettudatosságot is előtérbe tudjuk helyezni. Tehát sok kis részismeretből egy átfogó, a szakmai tudást kiegészítő és/vagy elmélyítő többlet elméleti és gyakorlati tudásra, készségre és kompetenciára tehet-

nek szert a résztvevők. A módszer az összehasonlítás lehetőségén alapszik, és bármilyen egyéb szerelési feladatnál elvégezhető, sőt nagy mértékben alkalmazzák a szervizek a további hibák feltárására, további bevételek reményében.

7. A tevékenység megvalósításában résztvevő partnerek (beleértve a tervezést, megvalósítást és az értékelést)

A mobilitásokat valamennyi külföldi autós partnerünkkel közösen dolgoztuk ki (van több partnerünk is, de ezt a partnert tekintjük a leginnovatívabbnak), az alapötletet Joigny városában a Lycée Louis Davier iskola és főleg a műszaki vizsgaállomás adta. A diákoknak adtunk szempontrendszert, és azért, hogy egyirányba gondolkozzunk a szakmai oktatókkal, egységesítettük a 15 oldalas műszaki vizsgáztatási szempontrendszert. Többször fejlesztettük a naplót, hogy jobb és pontosabb legyen, és a törvényi változásnak is megfeleljen. A mobilitásokat 4 hetesre szerveztük. A 4 hét alatt a tanulók autószervezetben vannak gyakorlaton. A napi feladatok ellátása mellett kértük a szervizeket, hogy a műszaki vizsgára való felkészítést a diákok végezhessek el. Ha nem ment vizsgára az autó, akkor is át kellett nézni, hogy műszakilag megfelel-e az autó, tehát tudtak gyakorolni a diákok.

Joigny ideális volt, mert a mobilitások alkalmával egyre szorosabb szakmai kapcsolatot alakítottunk ki a vizsgaállomás munkatársával, mivel hozzájuk viszi a kocsikat vizsgára az összes, magyar tanulókat fogadó szervíz. Elsőnek a vizsgaállomás végéből nézhettük a vizsgáztatást, legközelebb már beljebb mehettünk, utána már fényképezhettünk is.

Tehát a diákok műszakilag felkészítették az autókat, vagy átnézték azokat, és fel kellett ismerniük és/vagy ki kellett javítaniuk a hibákat. A legfőbb cél az volt, hogy a diákok által átnézett vagy felkészített 3,5 tonna alatti 4 évnél idősebb személygépjárműnek át kellett menni a műszaki vizsgán. Vannak olyan hibák, amelyekkel átmegegy a kocsik műszakin. Ebben az esetben

az volt a cél, hogy a diák is észrevegye és feljegyezze ezeket a hibákat a saját naplójába. A vizsgálatok közben a tanulók komplex tudást kaptak, hiszen a „mi miért van” kérdést főleg a kísérő tette fel a diákoknak.

Az értékelés a tanulók által észrevett hibák és a vizsgabiztos által a vizsgán észrevett hibák alapján lett meghatározva. A 4 hét alatt, ha nem ment valamelyik szerelt autó műszaki vizsgára, akkor a szereléssel tudta növelni a diák a tapasztalatát. Az autószerelőknél nem evidens, hogy a magyar diákok vagy a külföldi mentorok között megvan a közös nyelv, így olyan programot kellett kitalálnunk, ahol kevés kommunikációval is megvalósítható a szakmai program.

8. A megvalósítási folyamat és az alkalmazott módszerek (a módszerek ismertetésével)

- A tanulók előtanulmányt készítettek a témában, ez alapozta meg a szakmai felkészülésüket a mobilitásra. A téma: Személygépjárművek vizsgáztatása Magyarországon.
- Gépjármű-vizsgáztatási szempontrendszert dolgoztunk ki az egységes értékeléshez a fogadó partnerrel közösen.
- A mobilitás alatt folyamatosan értékelhető volt a vizsgáztatás, és akár többször is (a felkészített kocsik száma alapján) elvégezhető volt a feladat.
- A diákok által felkészített gépjárműveket hatósági ellenőrzésnek vetették alá egységes szempontrendszer alapján. Az eredmény alapján a tanulók azonnal visszajelzést kaptak, hogy az általuk felkészített gépjármű átment-e a vizsgán.
- Minden mobilitás más. Mivel az előző mobilitások tapasztalatait beépítettük, így az esetleges korábbi problémákat könnyebben és gyorsabban ki tudjuk küszöbölni.
- Minden tanulónak személyre szabott mobilitást állítottunk össze, azaz, ha valamelyik

57 Mellékletben programnapló minta Joigny autós

szakterületet még nem ismeri, ami része a műszaki vizsgára való felkészítésnek, akkor számára iskolai tanulást iktatunk be, és mobilitás alatt megismeri azt szakterületet.

- Értékelési szempontként beépítettük, hogy a gépjármű átment-e a vizsgán, és a még fennálló hibákat a tanuló észrevette-e.

9. Szükséges erőforrások (emberi, pénzügyi stb.)

A program Joignyra lett kidolgozva és működtetve, azért, mert az iskola a saját kollégiumában szinte egész évben tud diákokat fogadni, ami óriási előny néhány más céltérülettel szemben. A fogadó szervezetek már több mint 20 éve fogadnak magyar diákokat, így ez egy bevált gyakorlat a francia szervezetekben. A műszaki vizsgaállomás boldogan segített a tanulmányba, hiszen ebben az esetben mindig őt választották vizsgahelyszínnek a szervezetek. A diákok és a kísérők átalány támogatásán felül semmilyen további kiadás nem volt. A cégeknél termelőmunkát végeztek a diákok. A fogadó iskolával 20 éve van partnerégünk. A munkanapló összeállítása együttes munka terméke: Veres Sándor oktató és Torda József pályázati munkatárs feladata volt a diákokkal együtt.

10. Elért eredmények (termékek, eredmények)

A vírus után Joigny fogadta először és a legnagyobb számban tanulóinkat, így 2 év alatt több mint 50 diák vett részt hasonló mobilitásban. A termék egy folyamatosan „fejlődő” élő dokumentum: a programnapló, benne a 15 oldalas szakmai szempontrendszerrel. (pl. Mit nézel át a kocsin műszaki vizsgán?) Ez a napló a diákok és az oktatók közös szellemi terméke, amely minden mobilitás alkalmával egyre tökéletesebb lesz.

A résztvevő tanulók komplex szakmai tudást kaptak, amelyhez az elméleti anyagot vagy a

kísérő szakmai oktatótól kapták meg, vagy Electude járműtechnikai digitális oktatási tananyagból⁵⁸, amelyre minden BGSZC-ben tanuló autós diáknak előfizetést biztosítunk. A digitális tananyagot Európában is használják, melynek egyik előnye, hogy az oktató látja a tanuló egyedi haladását és a mérő feladatsorok eredményét is. A vírus alatt az autós elméleti képzésnél nagyon hasznos volt a digitális tananyag és a hozzá tartozó feladatsorok, az oktatók ezt használták a tanulók méréséhez-értékeléshez is.

Egyes tanulók a program keretében voltak először vizsgaállomáson, így már a téma és a téma összetettsége is egy nagy eredmény, hogy a képzési ciklus bármelyik fokán lévő diáknak lehet újat tanulni a hasonló témájú mobilitás keretében.

11. Tanulságok és következtetések

11.1 A tevékenység/módszer erősségei

Ez a mobilitás komplex tudást igénylő és adó szakmai témájú mobilitás. A gyakorlatban alacsonyabb szintű nyelvtudással is elvégezhető, de elengedhetetlen a szakmai elméleti tudás vagy annak hiányában a segítségnyújtás. Minden országban tanulmányozható, hiszen a téma, a gépjárműszerelés és -vizsgáztatás mindenhol jelen van.

11.2 A tevékenység/módszer fejlesztendő területei (amit a jövőben még javítani szükséges)

Minden autós szakmához kapcsolódó partner országunkban szeretnénk hasonló témájú mobilitást kialakítani, és összehasonlítani az összes releváns ország vizsgáztatását. A jövőben szeretnénk kialakítani kevert mobilitást iskolai belső gyakorlattal és a cégeknél történő gyakorlattal együttesen, mert azt tapasztaljuk, hogy ez így nagyon jó kombináció a tanulók szakmai fejlődése szempontjából. Valamint tervezzük még inkább egyénre szabni a prog-

ramot azon részfeladatok elmélyítő tanulmányozásával, amelyet a kedvezményezett (a kiutazó tanuló) szeretne.

11.3 A tevékenység/módszer alkalmazásának előnyei

Olyan témát tanulmányoztunk, amely kötelező a tagállamokban, és az egyes országok csak pár dologban térhetnek el. Így az eltérések tanulmányozásával azt is elérjük, hogy a diákok jobban fogják tudni, ez Magyarországon hogyan működik. A tanulók azért is szerették ezt a témát, mert az ő érdeklődési területüket érintette. A műszaki vizsgák tanulmányozásával már értik, hogy mekkora hangsúlyt tehetnek a kocsi, milyen sötétítést lehet használni az üvegekre, és meddig tuningolhatjuk a kocsit, hogy ne büntessék meg a tulajdonost.

11.4 A tevékenység/módszer alkalmazásának nehézségei, buktatói, kritikus pontjai (tanulópontok)

A 40 perces – 1 órás műszaki vizsgáztatás elvégzéséhez nagyon komplex tudás kell: ismerni kell a kocsi adatait, dokumentumait és az átnézendő 600 pontot. Ráadásul zöld, sárga vagy piros hibakód alapján tudni kell besorolni azokat.

A Jógyakorlathoz tartozó dokumentumok a IV. számú Mellékletben találhatóak.

4.6.3 A 3. számú Jógyakorlat

INTÉZMÉNY: Közép-magyarországi Agrár Szakképzési Centrum Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégium

PROJEKTKOORDINÁTOR: Tóth Emma Judit, aki az Erasmus35 egyik arca⁵⁹

1. A tevékenység/módszer megnevezése

A 10 hetes kertépítő szakmai gyakorlatot minden évben augusztus és október közötti időszakban a szakmai oktatásban résztvevő diákok (20 fő) számára szervezzük egy dániai szakképző intézményben.

2. Háttér, előzmények

Az együttműködés 2015-ben indult a dániai Jordbrugets Uddannelses Center Arhus intézménnyel (Green Academy), akikkel az Europea International szervezeten keresztül ismerkedtünk meg. Az Europea International a nemzetközi agráriskolák szervezete, ahol sok lehetőség van kapcsolatépítésre. Az Europea International ezen kívül minden évben két tematikus programot is szervez, amely illeszkedik az aktuális Erasmus+ programok alapelveihez.

2015 októberében egy 2 hetes pilot program keretében 5 diák és 1 kolléga vett részt a dán képzőintézmény kertépítő programjában, majd ezt követően 2015 év végén a dán kollégák látogattak el Magyarországra, ahol a szakmai munkatársakkal közösen egyeztettek a 10 hetes program tartalmáról. 2016 januárjában véglegesítették a tematikát és az elsajátítandó

58 <https://marotikonyker.hu/electude-digit%c3%a1lis-oktat%c3%a1si-tananyag>

59 https://erasmusplusz.hu/az_erasmus35_arcai/toth-judit-emma

tanulási eredményeket. Nagyon fontos volt akkor és azóta is a személyes egyeztetés, azóta is ez képezi az alapját a sikeres mobilitásoknak.

Az első 20 diák 2016 augusztusában utazott ki, ahol sikeresen teljesítették a 10 hetes gyakorlatot, amelyet követően mind a két partner összegezte a tapasztalatokat, amelyeket a következő évi tervezésbe beépítettünk, és megállapodtunk a projekt hosszú távú fenntartásában. Így a gyakorlat eddig 5 alkalommal valósult meg sikeresen.

3. A tevékenység/módszer célja és kitűzött, konkrét elérendő eredmények (általános és speciális célok)

A 10 hetes program keretében a diákok egy szervezett, gyakorlatorientált képzésben vesznek részt, melynek a végén vizsgamunkát kell létrehozniuk: kertet tervezni majd megépíteni. A program így komplex tudást ad a résztvevőknek, amelyet később az iskolai tanulmányaikban és a munkaerőpiacon is tudnak kamatoztatni. A dán oktatási módszerek megismerése, az angol szakmai nyelvi készségek fejlesztése fontos eleme a gyakorlatnak, így nemcsak a diákok képességei, de a küldő iskola oktatási módszerei is jelentősen fejlődnek.

A gyakorlat része a növény- és a gépismeret: a tanulók kertészeti árudában megismerik a parképítésben és -fenntartásban használt növényeket, a gépismeret részeként pedig megtanulják vezetni és karbantartani a szakmához kapcsolódó munkagépeket. A 10 hetes program során céglátogatásokat is szervezünk tanulóinknak, így megismerkedhetnek a dán kertépítésben használt eszközökkel, gépekkel, amelyek egyébként a piacon elérhetők.

4. A tevékenység/módszer megvalósításának időtartama

A 10 hetes kertépítő program a dán iskola első moduljából van kialakítva, amely egyébként 20 hetes időtartamú, de a magyar diákcsoportra kifejezetten ezt dolgozta át és ki a két fél közösen. Az időszak ideális, mivel augusztus eleje és október közepe között a gyakorlat

megvalósítása az iskola életét (helyettesítés, közismereti tárgyak pótlása) sem akadályozza jelentősen.

5. Célcsoport, célcsoportok

5 0812 17 06 Kertésztechnikus képzésben résztvevő tanulók, akik a Parképítő és -fenntartó szakmairányon tanulnak a 10. évfolyamtól.

6. A tevékenység/módszer alkalmazási lehetősége(i), területe(i)

A tevékenység alkalmazása, a gyakorlat szervezése már az iskola életének a része, melynek a legfontosabb elemei a következők.

- A gyakorlatot a tanulók tanulmányaiba be számítjuk a következő módon:
 - Egybefüggő szakmai gyakorlat beszámítása a tanulmányaikba.
 - A Dániában kapott jegyek közvetlen beszámítása (vizsgamunka) és a hazai szakmai kollégák közös értékelése alapján a gyakorlaton tanultak itthoni tanulmányokba való beszámítása:
 - » Kerttechnika tantárgyba – 1-2 db jegy (évfolyamfüggő a kapott jegyek száma),
 - » Kerttervezés tantárgyba – 1-2 db jegy (évfolyamfüggő a kapott jegyek száma),
 - » Növényismeret tantárgyba – 2 db jegy, Munkavállalói idegen nyelv tantárgyba – 1 db jegy.
- A külföldön töltött tevékenység igazolt távollét a diákok számára.
- A 10 hetes program lényegében a hazai képzés kiegészítése, részképzés.
- A skandináv kerttervezési design, a dán növénykultúra, a trendek megismerése fontos kiegészítése a szakmai tudásnak, az elsajátítandó készségeket, értékelési módszert a V. sz. melléklet tartalmazza részletesen.
- A kollégák közötti együttműködés erősö-

dik, a jógyakorlatokat meg tudják egymással osztani.

- A kollégiumi élet és szabályrendszer megtapasztalása fontos eleme a diákok személyiségfejlődésének.

7. A tevékenység megvalósításában résztvevő partnerek (beleértve a tervezést, megvalósítást és az értékelést)

A fogadó partner a dániai Jordbrugets Uddannelses Center Arhus (Green Academy) szakképző intézmény. A küldő iskola a Közép-magyarországi Agrár Szakképzési Centrum Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégium, amely a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum fenntartása alatt valósítja meg az Erasmus+ programjait.

8. A megvalósítási folyamat és az alkalmazott módszerek (a módszerek ismertetésével)

Az intézménynek a mobilitások szervezésével kapcsolatos tapasztalatai alapján elmondható, hogy hasonló együttműködések bárki ki tud alakítani, de ezek az együttműködések az alábbiak miatt lettek sikeresek:

- A partnerrel maximálisan megbízunk egymásban, és közös célunk a gyakorlat évről évre történő továbbfejlesztése.
- Az itthoni kollégák testközelből látják a program hasznát, mivel a diákokkal kint lévő kísérő személyeket igyekszünk úgy beosztani, hogy mindig legyen velük egy szakmai és egy közismereti tantárgyat tanító oktató is. Ezzel fejlődhetnek a hazai oktatási módszerek is.
- Az oktató kollégák tehát rotációs rendszerben már voltak és majd mennek ki a gyakorlatra kísérőtanárnak, így saját maguk is megtapasztalják a mobilitás pozitív hozadékát, és elkötelezettek lesznek a jövő évi sikeres mobilitás szervezésének a támogatásában. A tanulók disszeminációja is aktív és sikeres, így egymással versenyezve jelentkeznek a 10 hetes mobilitásra.

9. Szükséges erőforrások (emberi, pénzügyi stb.)

Mind a két intézmény részéről szükséges egy nemzetközi koordinátor, akik között folyamatos a kommunikáció, gyakorlatilag az egész évben. A tanulók felkészítését jellemzően azok a kollégák végzik, akik egyébként kísérik a diákokat a programra, de sokszor bevonunk fejlesztőpedagógusokat és pszichológusokat is. A kiutazó kísérő személyek (2 fő) kiválasztása és kint tartózkodásuk megszervezése mindig nehézkes, de igyekszünk folyamatos felügyeletet biztosítani a tanulók mellé, mert az elmúlt évek tapasztalatai újból és újból bebizonyították, hogy erre szükség van.

A pénzügyi forrást az Erasmus+ program biztosítja, a szervezetünk 2017 óta szakképzési tanúsítvánnyal, 2021 óta pedig Erasmus+ akkreditációval rendelkezik, így a gyakorlatok folyamatossága biztosított és előre tervezhető 2027-ig.

10. Elért eredmények (termékek, eredmények)

- 2016 és 2022 között öt alkalommal valósítottuk meg a 10 hetes programot, melyekben így most már összesen 100 diák vett részt.
- Az iskolaválasztáskor szempont, hogy a nálunk tanuló diákok külföldi gyakorlatokon tudnak részt venni. Nyílt napjainkon bemutatjuk a programot, és mivel ez egy rendszeresen visszatérő lehetőség, így a mostani diákjaink kész tényként könyvelik el, hogy Erasmus+ mobilitási programban vehetnek részt, a hozzánk jelentkezők pedig nagyon jó lehetőségnek látják ezt.
- A programra jelentkező tanulók angol nyelvi készségei egyre erősebbek. Ez abból is adódik, hogy erre a szakra a külföldi mobilitás mint szakmai gyakorlat beépülése miatt mindig túljelentkezés van, és válogatni tudunk a jelentkezőkből, hogy kik vegyenek részt a külföldi szakmai gyakorlaton. A 2022-es évben 39 jelentkezőből válogattuk ki a kiutazó 20 diákot.

- A szakmai tárgyakat tanító kollégák jelentős része már volt kísérőtanár a programban, így testközelből látta a jógyakorlatokat.
- 2018 óta a magyar kertépítő szakma részvesz a EUROSILLS és a WORLDSILLS versenyeken, az iskola tehetséggondozó központjában tanuló diákok megnyerték 2021-ben a szakmák Európa Bajnokságát Graz-ban. Mindezeknek köszönhetően a programban egyre többen tanulnak.
- A dán iskola mintájára létrehoztunk egy „parképítő színt”, ahol a gyakorlatokat sokkal színvonalasabban lehet megvalósítani. Ez egy átalakított üvegház, melyet a kihasználatlanság miatt kiürítettek, majd homokkal töltöttek fel. A helyszín előnye, hogy fedett, és egyszerre akár 4-5 csapat is tud kertet építeni, gyakorolni. Ez már beépített módszertan, amely a mobilitások hozadéka.
- Folyamatosan fogadunk külföldi (lengyel, dán, osztrák, belga, bolgár) diákcsoportokat Magyarországon, és sokat tanultunk arról, hogy hogyan kell ilyen programokat színvonalasan megvalósítani. Fogadtunk már Kazahsztánból érkezett szaktanárokat is szakmai látogatásra. Az itt tartózkodó külföldi diákokat bevonjuk az iskolai életbe a saját tanulóinkkal együtt, megtanulnak közösen idegen nyelven kommunikálni, közös versenyeket szervezünk, a diákok teljesítményét közös értékeléssel támogatjuk. A külföldi látogatók érkezése oktatóinknak is jó lehetőség a szakmai idegen nyelv gyakorlására. Azt tapasztaljuk, hogy iskolánk befogadóvá vált mind munkatársi, mind tanuló oldalról.

11. Tanulások és következtetések

11.1 A tevékenység/módszer erősségei

- A képzés gyakorlatorientált.
- A program jelentős önállóságot vár el a tanulóktól.

- A kísérő kollégák új szakmai módszereket ismernek meg.
- A tanár-diák viszony megerősödik, átalakul.
- Tanulóink és oktatóink megismerik a dán kultúrát és a kertépítő szakma dán munkaerőpiaci helyzetét.
- Fejlődnek a kertépítő szaknyelvi készségek, a tanulók speciális kifejezéseket sajátítanak el.
- Fejlődnek a szakmai készségek és az országspecifikus szakmai ismeretek.
- Az iskolánkban tanulási eredmény alapú értékelés zajlik 2016-tól.
- A partnerrel magas fokú bizalmi szint alakult ki.
- A diákok pénzügyi tudatossága fejlődik.
- Fejlődnek a fenntarthatósági készségek: ételpazarlás kerülése, korszerű fűtés, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés.
- Megismertetjük a magyar kultúrát (tánc, ételek) a dán diákokkal és kollégákkal.

11.2 A tevékenység/módszer fejlesztendő területei (amit a jövőben még javítani szükséges)

Az Erasmus+ 2021–2027 program egyik alapelve a digitalizáció, így szeretnénk mi is kiegészíteni a programot virtuális elemek beépítésével, mint például a gyakorlat előtti virtuális találkozó a külföldi tanárokkal.

11.3 A tevékenység/módszer alkalmazásának előnyei

A program az iskola, a tanulók és a kollégák számára is rengeteg előnnyel és tapasztalattal jár, melyek közül a legfontosabbak:

- Tanulási eredmény alapú értékelési rendszer működik már 2016 óta.
- A résztvevő diákok a 10 hét alatt komplex szakmai tudást szereznek.

- A tanulók szalmái nyelvi készségei jelentősen fejlődnek.
- A program középpontjában a tanulók állnak.
- A résztvevők nemzetközi tapasztalatszerzés által egy más típusú/szemléletű oktatási módot sajátítanak el.
- Nemcsak a 10 hetes program legvégén, hanem a felénél is van egy értékelés.
- Az iskolába jelentkező diákok tudatosan készülnek a 10 hetes programra.

11.4 A tevékenység/módszer alkalmazásának nehézségei, buktatói, kritikus pontjai (tanulópontok)

- Mindig visszatérő kérdés és dilemma, hogy túljelentkezés esetén hogyan válasszuk ki a legjobb, legalkalmasabb tanulókat. A kiválasztási rendszerünk elég sokrétű, de így is sokszor találkozunk azzal a problémával, hogy túl sok a jó képességű, alkalmas diák, akik közül nehéz kiválasztani a 20 főt.
- A program 2016 óta tart, azóta kétszer alakult át a szakképzési rendszer, melyhez igyekszünk mi is igazítani a programot, de ez folyamatos jelenlétet és a szereplőkkel történő aktív kommunikációt igényel.

12. Referenciák és linkek, a további információkhoz való hozzáférhetőség

2016:		2017:	
2018:		2019:	

A jógyakorlathoz tartozó értékelési sablon az V. sz. Mellékletben található.

4.6.4 A 4. számú Jógyakorlat

INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE: Nyíregyházi SZC Wesselényi Miklós Technikum és Kollégium

1. A tevékenység megnevezése:

Tanulási eredmény alapon szerveződő mobilitások

2. Háttér, előzmények

A Nyíregyházi Szakképzési Centrum Wesselényi Miklós Technikum és Kollégium küldetése, hogy európai értékeket ismerő, tevékeny, szakmájukban kiváló fiatalokat neveljen, akik képesek a megújulásra, és alkalmazkodnak a modern kor kihívásaihoz. Intézményünk 6 ágazatban végez szakmai képzést (fa- és bútortipar, kreatív, szépészet, informatika és távközlés, elektronika és elektrotechnika és vegyipar), melyekből ezidáig 5 ágazatban – a vegyipar kivételével - valósítottunk meg Erasmus+ tanulói mobilitást.

A tanulói szakmai mobilitás terén 2008 óta rendelkezünk tapasztalatokkal, az akkor még Leonardo néven ismert pályázatok révén. 2008-ban fogadó partnerként (a teljes időszakban összesen 5 alkalommal), majd 2009-től küldő intézményként négy alkalommal valósítottunk meg sikeres Leonardo pályázatot tanulóinkkal. 2016-tól az Erasmus+ szakképzési mobilitások keretében küldünk külföldi szakmai gyakorlatra tanulókat. Szervezeti kultúránk részévé vált a nemzetköziesítés. Ennek biztosítéka, hogy sikeres szakképzési mobilitási tanúsítványunk folytatásaként 2020-ban elnyertük a szakképzési akkreditá-

ciót, mely 2027-ig biztosítja intézményünk tanulóinak és oktatóinak a lehetőséget szakmai mobilitáson való részvételre.

Iskolánk annak a néhány szakképző intézménynek a tagja volt, akik Magyarországon az adaptált EQAVET keretrendszer gyakorlati tesztelésében részt vettek. Ezzel szorosan összefügg, hogy a mobilitások tanulási eredményeinek értékelése, érvényesítése és beszámítása is az ECVET alapelvei szerint történt. Az új szakképzési törvény bevezetésével a szakképző intézmények kidolgozták 2022. augusztus 31-ig minőségbiztosítási rendszerüket. Intézményünkben a MIR (Minőségirányítási Rendszer) kidolgozása során fontos szempont volt, hogy a rendszer az Erasmus Tervünk minőségi megvalósítását is támogassa.

A tanulói mobilitások szervezése továbbra is a tanulási eredmény alapján történő megvalósításra épül. A három, Erasmus Tervünkben megfogalmazott célok közül kettőt is támogat a TEA módszer:

- A)** Tanterv megerősítése, egyes tananyagrészek külföldi gyakorlati képzőhelyen való elsajátítása, beépítése és beszámítása.
- Minden szakmánál kijelöljük a KKK-k azon tananyagrészeit, tananyagelemeit, amelyeknek nemzetközileg is elismert szinten való elsajátítását várjuk el az adott mobilitás során. A külföldi képzőhellyel történő egyeztetés után meghatározzuk, hogy melyek azok a tanulási eredmények, melyeket az adott mobilitás során szeretnénk, hogy a tanulók elsajátítsanak, melyekhez a külföldi képzőhely biztosítani tudja a feltételeket.
- A transznacionális mobilitásban résztvevő tanulóknál az elsajátított tanulási eredmények értékelése, érvényesítése és beszámítása is a korábbi ECVET alapelveire épülve, a KKK-kban meghatározott deskriptorok alapján történik. Ez biztosítja az állandó

minőségét a megszerzendő tanulási egységnek, nemzetközi szinten pedig a képe-sítés átláthatóságát segíti elő.

- Az előre elkészített követelménytáblákban – melyek a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott deskriptorok alapján, a gyakorlat alatt elsajátítandó ismereteket, készségeket, elvárt viselkedésmódokat, attitűdöket, az önállóság és felelősség mértékét írják elő – értékelnek az oktatók a projekt végén.
- B)** A munkaerőpiac igényeinek megfelelő nemzetközi viszonylatban is versenyképes szaktudás megszerzése.
- Az elvárt eredmények között olyan, a munkavégzéshez szükséges szakmai és idegen nyelvi kompetenciák jelennek meg, melyek azoknál a tanulóknál, akik részt vettek külföldi szakmai gyakorlaton, reményeink szerint, érzékelhetően magasabb szintűek.
- Az intézmény külföldi mobilitás programjának szakmai gyakorlatán résztvevő tanuló(k) szakmához való attitűdje, hozzáállása pozitív irányba fejlődött, felelősségtudatuk erősödött. A duális partnerek és a nyomon követés során a gazdálkodó szervezetek visszajelzéseitől ezeket a pozitív megerősítéseket várjuk a jövőben, az intézményi önértékelésünk során.

3. A tevékenység/módszer megvalósításának időtartama

A mobilitások előkészítése 2,5-3 hónapot vesz igénybe, ez alatt az idő alatt készülnek el a közösen jóváhagyott TEA alapú munkaprogramok és egyéb dokumentumok a partnerrel egyetértésben. A mobilitások időtartama 3 hét, melyet az őszi időszakban szervezünk. Ezt az időszakot tapasztalat alapján alakítottuk ki, ekkor adott minden feltétel a sikeres megvalósításhoz, hisz az egyéb időpontokban szervezett mobilitások mindig más-más problémát hoztak elő.

4. Célcsoport, célcsoportok

Az új szakképzés szerint indított osztályok/ szakmák esetében az ágazati alapvizsgát követően, a 11. évfolyamtól.

5. A tevékenység/módszer alkalmazási lehetősége(i), területe(i)

A TEA értékelés megfeleltetése, a tanulók értékelése:

A külföldi tartózkodás utolsó értékelő gyűlésén a résztvevő tanulók és az oktatóik megbeszél-lik és elemzik az elsajátított készségeket és tudást. Teljesítményüket az ECVET alapelveire épített tanulói értékelőlapokon értékelik; haza-érve a szakmai gyakorlat alatt elért eredményt beszámítjuk a tanulók éves teljesítményébe. Az adott tananyagegységben elért fejlődést a külföldi partner, a gyakorlati képzőhely, az ottani mentor az előzetesen egyeztetett elvárásoknak megfelelően értékeli. Az értékelés szempontjait és elveit a gyakorlat megkezdése előtt a két fél egyezteti, amelyeket a megá-lapodási szerződésben is rögzítjük. Az egyes szakmákhoz tartozó követelménytáblák a Képzési megállapodás mellékletei. (VI. számú melléklet: Különböző szakmák résztvevőinek követelménytáblái, értékelő lapjai.) Az értékeléseket érdemjeggyé váltva érvényesíti az adott tantárgyat tanító oktató az elektronikus naplóban.

A teljesítmények megfigyelése folyamatosan történik az egyeztetett szempontok alapján. A gyakorlat végére a külföldi gyakorlati hely mentora összegezi a tanulók által elsajátított tudás, képességek, attitűdök és önállóság mértékét, szöveges formában (kiváló, jó, megfelelő, fejlesztésre szoruló terület) értékeli, amelyet a szakmai programnak megfelelően számítunk át érdemjeggyé (kiváló: 90-100% - jeles; jó: 75-89% - jó; megfelelő: 55-74% - közepes; elfogadható: 40-54% - elégséges). Azoknál a tanulóknál, akiknél egy adott terület fejlesztésre szoruló minősítést kapott, felzárkóztató foglalkozásokat írunk elő. Az írásos értékelés jelzést ad a résztvevők teljesítmé-

nyéről, így mind a diákok, mind az itthoni oktatók, a projektcsapat és az iskolavezetés is pontos képet kap a gyakorlat eredményességéről. A nem formális és az informális úton szerzett tapasztalatokat is elismerjük.

A gyakorlati helyek képviselői állítják ki a résztvevők Europass mobilitási igazolványát az általuk elvégzett feladatokat, elsajátított készségeket és az idegen nyelvi szintet mérő kérdőív értékelését figyelembe véve. Hitelesítés után a kísérőtanár visszajuttatja a dokumentumokat intézményünk igazgatójának, aki aláírást követően ünnepélyes keretek között átadja a résztvevőknek. Az igazolvány, az általuk megírt Europass CV-vel, nagymértékben növelheti az Erasmus+ programban résztvevő tanulók munkaerőpiaci alkalmazhatóságát. A diákok a külföldi gyakorlat teljesítéséről emellett a fogadó vállalkozások által kiállított tanúsítványt (Certificate) is kapnak.

6. A tevékenység megvalósításában résztvevő partnerek (beleértve a tervezést, megvalósítást és az értékelést)

A projektcsapat tagjai, a munkaprogramok/ elvárt tanulási eredmények meghatározásának felelősei az adott szakma egy-egy oktatói. A külföldi partnerünk egy közvetítő intézmény Portugáliában, BragaMob a neve, akik a mi szakmáinkban – eddigi tapasztalatunk szerint – nagyon jó és valóban szakmai munkavégzéssel megvalósuló mobilitásokat szerveztek. Közben eljutottunk odáig, hogy más országban, más szakmai partnereket is találjunk. Jelenleg kialakítás alatt van egy olaszországi (faipari képzés) és egy németországi (szépséti képzés) partnerrel az együttműködés, melyek sikeres tanári mobilitásokra épülő szakmai kapcsolatok.

7. Szükséges erőforrások (emberi, pénzügyi stb.)

Minden ágazat / szakma (divat- és stílus-tervező, fodrász, kozmetikus, faipari technikus, villanyszerelő, informatikai rendszerüzemeltető) területéről kijelöljük azt az oktatót, aki az adott

mobilitási évben felel a TEA szakmai program megszervezéséért és lebonyolításáért a beszámításig bezárólag. Ők a projektcsapat tagjai.

8. Elért eredmények (termékek, eredmények)

Az eddigi TEA mobilitások során a szakmai célok megvalósultak, melyeknél a kísérőtanárookra is jelentős szerep hárul, hisz a váratlan helyzetekre nekik kell úgy reagálniuk, hogy a program célkitűzései megvalósuljanak.

9. Tanúságok és következtetések

9.1 A tevékenység/módszer erősségei

- A mobilitások során a tanulók és az oktatók is azt tapasztalják, hogy valóban a tervek szerint alakulnak a napi programok. A megtervezett szakmai fejlődés nyomon követhető. Az értékelés után a tanulók szembesülnek a saját eredményeikkel. Tehát valódi eredményeket kapunk, konkrét, meghatározott területeken. Az értékelés pontos képet ad a résztvevők erősségeiről és fejlesztendő területeiről.

9.2 A tevékenység/módszer fejlesztendő területei (amit a jövőben még javítani szükséges)

- A Követelménytáblák pontosabb megfeleltetése a KKK-ban előírtaknak.

9.3 A tevékenység/módszer alkalmazásának előnyei

- Pontos képet kapnak az itthon lévő oktatók a tanulók által elsajátított képességekről, tudásról, attitűdről és felelősségvállalásról.

9.4 A tevékenység/módszer alkalmazásának nehézségei, buktatói, kritikus pontjai (tanulópontok)

- A partnereink számát bővíteni szeretnénk. Az egyik nehézség a megfelelő külföldi partner megtalálása, a velük való egyeztetés a programról: a kiutazásig eltelhet akár fél év, személyi, technológiai, gyártási változás állhat be a jelenlegi világgazdasági helyzetben a partnernél.
- Új képzésünk indult a vegyipar területén, számukra is szeretnénk majd a jövőben mobilitási lehetőséget biztosítani.

A jógyakorlat leírásához kapcsolódó értékelés és a dokumentumok az VI. sz. mellékletben található.

5. ZÁRÓGONDOLATOK

A Zárófejezet rész nem a megosztott összegző fejezet, hanem a tanulási eredmény alapú szemlélet kiszélesítése olyan elemekkel, amelyeket most vagy a közeljövőben vezetnek be, és amelyek a következő években jelennek majd meg új kompetenciák elsajátításához és a készségfejlesztéshez kapcsolódóan, többek között az Erasmus+ mobilitásokban is. A Zárógondolatok fejezet ez alapján négy nagyobb egységre tagolódik: a Fenntarthatóság, a Mikrotanúsítványok, az Egyéni tanulási számla és az Europass témaköreiben. A Fenntarthatósággal kapcsolatban már kidolgozták az ún. GreemComp 4 kompetenciaterületet, amelyet a jövőben fokozatosan be kell épí-

teni az általános és a szakmai oktatásba. A Mikrotanúsítványok egy-egy elsajátított tanulási eredményről kiállított dokumentumok, amelyek segítségével sokkal könnyebben bizonyítható lesz a formális és nem formális környezetben (pl. külföldi tanulmányok és/vagy szakmai gyakorlat során vagy a duális partnernél) elsajátított kompetencia. Az Egyéni tanulási számla a készségek fejlesztését és az élethosszig tartó tanulást szolgálja. Az Europass pedig kifejezetten az Erasmus+ mobilitások során elsajátított készségek igazolására hivatott. Ez utóbbit már egyre szélesebb körben használják a pályázók a mobilitási tevékenységekhez kapcsolódóan.

5.1 Fenntarthatóság és „zöldebb” jövő

Bolygónk élővilágának megőrzése érdekében a társadalomnak nagyon sok tennivalója van azért, hogy jobban óvjuk környezetünket és vigyázzunk rá. A fenntarthatósági szemléletet már óvodától kezdve el kell, hogy sajátítsák a gyerekek. A szakképzésben pedig fontos, hogy a tanulók az adott szakterületre értelmezni tudják az őket érintő speciális fenntarthatósági vonatkozásokat.

Az Európai Unió szintjén 2022. június 16-án megjelent a TANÁCS Ajánlása a zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulásról (2022/C 243/01)⁶⁰, ezzel is egységesen arra ösztönözve a tagországokat, hogy ezt a szemléletet építsék be a saját oktatási rendszerükbe.

Az Ajánláshoz kapcsolódó egyéb dokumentumok:

- Európai Zöld megállapodás⁶¹: Új növekedési stratégiaként az EU-t olyan igazságos és virágzó társadalommá kívánja alakítani, amely modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkezik, ahol 2050-re megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő.
- Biodiverzitási stratégia⁶²: Az egészséges és ellenálló társadalmak alapfeltétele, hogy a természetnek is jusson elegendő tér. A biológiai sokféleség és a jól működő ökoszisztémák védelme és helyreállítása ezért kulcsfontosságú a társadalmak ellenállóképességének fokozásához és a jövőbeni betegségek megjelenésének és terjedésének megelőzéséhez.
- UNESCO „Oktatás a fenntartható fejlődésért” stratégiája⁶³: A fenntartható fejlődési

60 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(01)&from=HU) [Letöltés:2022.10.10.]

61 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0012.02/DOC_1&format=PDF [Letöltés:2022.10.10.]

62 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0015.02/DOC_1&format=PDF [Letöltés:2022.10.10.]

63 Oktatás a fenntartható fejlődésért 2020-2030. UNESCO.

<https://unesco.hu/hirek/oktatas-a-fenntarthato-fejlodesert-2020-2030-107299> [Letöltés:2022.10.10.]

célok megvalósítása (Education for Sustainable Development – Oktatás a fenntartható fejlődésért 2030-ig) keretrendszer fogadtak el azzal a céllal, hogy növeljék az oktatás hozzájárulását egy igazságosabb és fenntarthatóbb világ építéséhez.

- ENSZ fenntartható fejlődés keretrendszer⁶⁴: A Preambulumban foglaltak szerint a keretrendszer az emberekre, a bolygóra és a jólétre irányuló cselekvési terv, melynek célja az egyetemes béke nagyobb szabad-

1. ábra Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, Forrás: <https://www.aspeninstitute.org/wp-content/uploads/files/content/images/resolution.14-16.pdf>

A fenntartható fejlődés célkitűzései:

1) szegénység felszámolása	12) felelős fogyasztás és termelés
2) éhezés megszüntetése	13) fellépés az éghajlatváltozás ellen
3) egészség és jóllét	14) óceánok és tengerek védelme
4) minőségi oktatás	15) szárazföldi ökoszisztémák védelme
5) nemek közötti egyenlőség	16) béke, igazság és erős intézmények
6) tiszta víz és alapvető köztisztaság	17) partnerség a célok eléréseért
7) megfizethető és tiszta energia	
8) tisztességes munka és gazdasági növekedés	
9) ipari innováció és infrastruktúra	
10) egyenlőtlenségek csökkentése	
11) fenntartható városok és közösségek	

Az ajánlás tartalmaz javaslatot a tanulóknak, az oktatóknak és a formális és non-formális oktatási intézményeknek támogatására is, ahhoz, hogy az oktatás területén előrelépés történhessen a fenntartható fejlődés napi gyakorlatba való beépítésére.

ság formájában történő megszilárdítása. Elismeri, hogy a szegénység – beleértve a mélyszegénységet – felszámolása annak valamennyi formájában és megnyilvánulásában a legnagyobb globális kihívás és a fenntartható fejlődéshez nélkülözhetetlen követelmény. 17 célt határoztak meg a fenntarthatóság eléréseért.

64 <https://ensz.kormany.hu/download/7/06/22000/Vil%C3%A1gunk%20%C3%A1talak%C3%ADt%C3%A1sa%20Fenntarthat%C3%B3%20Fejle%C5%91d%C3%A9si%20Keretrendszer%202030.pdf> [Letöltés: 2022. 10. 10.]

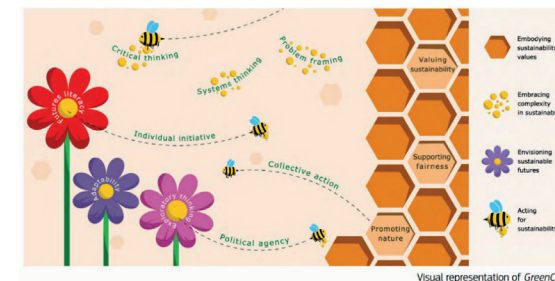
- Ösztönözzék és segítsék elő a fenntarthatósággal kapcsolatos, hatékony és az egész intézményre kiterjedő megközelítéseket.
- Alakuljon ki a tanulóknak és az oktatóknak egyaránt a kíváncsiság és a rácsodálkozás érzése, és tanulják meg, hogy egyénileg és együttesen cselekedjenek a fenntarthatóság érdekében.
- Épüljön be a zöld átállás és a fenntartható fejlődés, valamint a digitalizáció a tanár- és oktatóképzési programokba, a folyamatos szakmai továbbképzésekbe, valamint a tanári és oktatói szakmai normákba és keretekbe, hogy ezzel támogassák az oktatók fenntarthatósággal kapcsolatos kompetenciáinak fejlesztését.
- Dolgozzanak a tanulók problémamegoldó és együttműködési készségeinek fejlesztésén; mozdítsák elő a kritikus gondolkodást, a médiuméltséget és a rendszerben való gondolkodást.
- Támogassák a felsőoktatási, szakképzési és felnőttoktatási intézményeket a zöld átállásról és a fenntartható fejlődésről szóló rövid és testreszabott kurzusok kidolgozásában, a szakmai kompetenciák elmélyítése, bővítése és naprakésszé tétele érdekében, melyek végén mikrotanúsítványokat⁶⁵ lehet kiállítani.
- Erősítsék meg a felsőoktatási és szakképzési intézményeket olyan fenntarthatósági központok létrehozása érdekében, amelyek elősegítik a zöld átállást és a fenntartható fejlődést, valamint a körforgásos gazdaságot és a biológiai sokféleséget szolgáló innovációt és vállalkozói készséget.
- Pénzügyi támogatás révén erősítsék meg a zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló magas színvonalú, egész életen át tartó tanulást, ideértve a szakmai gyakorlatokat, a tanulószervezős⁶⁶ gyakorlati képzéseket, az önkéntességet, a tanórán kívüli tevékenységeket és az ifjúsági munkával kapcsolatos tevékenységeket.

A Joint Research Centre (JRC), az Európai Bizottság tudományos és ismeretterjesztő intézménye által kidolgozásra került a GreenComp⁶⁷ megnevezésű fenntarthatósági kompetenciák keretrendszere.

A GreenComp 4 kompetencterületet különböztet meg, melyhez 12 különböző kompetenciát sorol⁶⁸.

1. A fenntarthatósági értékek megtestesítése, beleértve a következő kompetenciákat is:

- a fenntarthatóság értékelése,
- a méltányosság támogatása,
- a természet népszerűsítése.

2. ábra Forrás: JRC SCIENCE FOR POLICY REPORT, GreenComp: The European sustainability competence framework, 2022. EUR 30955 EN, 3. oldal https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC128040/jrc128040_greencomp_f2.pdf

65 A munka és az oktatás világa sok fontos változáson megy keresztül, amelyek közül kiemelkedik az atipikus foglalkoztatás terjedése és a fragmentált egyéni karrierút miatt a mikroképzések (rövid időtartamú) népszerűvé válása, valamint - az adminisztráció egyszerűsítésére és a zöldítésre, környezeti fenntarthatóságra való törekvés miatt - a tanúsítványok digitalizációja.

66 EU-s szinten tanulószervezős a megnevezése, nálunk szakképzési munkaszervezős a jelenlegi jogszabályok alapján.

67 Bianchi, Guia – Pisiotis, Ulrike – Giraldez, Marcelino Cabrera: GreenComp The European sustainability competence framework. 2022. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040> [Letöltés: 2022. 10. 13.]

68 Magyarul letölthető: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-fr/format-PDF/source-273094304> [Letöltés: 2022. 10. 25.]

2. A fenntarthatóság összetettségének elfogadása, beleértve a kompetenciákat is:

- rendszerben való gondolkodás,
- kritikus gondolkodás,
- problémák felvázolása.

3. Fenntartható jövőképek elképzelése, beleértve a következő kompetenciákat is:

- a jövőképek ismerete,
- alkalmazkodóképesség,
- feltáró gondolkodás.

4. Cselekvés a fenntarthatóság érdekében, beleértve a következő kompetenciákat:

- politikai cselekvőképesség,
- kollektív fellépés,

- egyéni kezdeményezőkézség.

Jól látható, hogy az újonnan megjelenő tudományos kutatások és az Európai Unió ajánlásai is a fenntarthatóságot állítják a középpontban mint nagyon fontos megoldandó feladatot, hogy a gazdaság és a társadalom jövője biztosítható legyen. A szakképzésnek is fontos feladata már most is, hogy ezeket a kompetenciákat beépítse az oktatásba és a szakmák tanulásába. Azért, hogy a fenntarthatóság minél inkább testközelbe kerüljön és beépüljön a tanulók kompetenciáiba, bevezettek egy Fenntarthatóság nevű érettségi tantárgyat is, melyből először 2024. évi tavaszi érettségi vizsgaidőszakban tehető érettségi vizsga. A tantárgy oktatásához készültek a Zöld föld⁶⁹ tankönyvek is.

5.2 Mikrotanúsítványok

Az Európai Unió Tanácsa 2022. június 16-án elfogadta a TANÁCS Ajánlását az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről (továbbiakban: Ajánlás) (2022/C 243/02).

Az Ajánlás megszületésének oka, hogy Európában egyre több embernek kell frissítenie és bővítenie tudását, készségeit és kompetenciáit, hogy alkalmazkodni tudjon a gyorsan változó társadalom és munkaerőpiac igényeihez. A Covid-19 világjárvány utáni helyreállítás, valamint a digitális és zöld átállás következtében egyre gyorsabb ütemben változnak a munkaerőpiaci igények. A pandémia mind a fiatalok, mind a felnőttek karrierlehetőségeit befolyásolta és befolyásolja most is. Az európai vállalkozások és munkáltatók számára az jelenti az egyik legnagyobb kihívást, hogy az

uniós munkaerőpiacon nem áll rendelkezésre elegendő, releváns készséggel rendelkező munkavállaló. Emellett a digitális és zöld átállás következtében alapvető változás figyelhető meg a feladatprofilok és a készségigények terén. A folyamatos továbbképzés és átképzés elengedhetetlen ahhoz, hogy a munkavállalók megfelelhessenek munkahelyük igényeinek, vagy új munkahelyeken és bővülő ágazatokban, például a zöld és a digitális ágazatokban tudjanak elhelyezkedni, különösen úgy, hogy ha figyelembe vesszük a népesség előregedését is.⁷⁰

A Mikrotanúsítványok esetében fontos tisztázni az Ajánlásban is meghatározott fogalmakat, hogy megérthessük a célkitűzést.

Mikrotanúsítvány meghatározása: A „**mikrotanúsítvány**” kis tanulási egységek elvégzését

követően a tanuló által megszerzett tanulási eredményeket igazoló dokumentum. E tanulási eredmények értékelése átlátható és világosan meghatározott kritériumok mentén fog történni. A mikrotanúsítványok megszerzéséhez vezető tanulási eredmények célja, hogy a tanulókat olyan speciális ismeretekkel, készségekkel és kompetenciákkal ruházzák fel, amelyek megfelelnek a társadalmi, a személyes, a kulturális vagy a munkaerőpiaci igényeknek. A mikrotanúsítványok a tanuló tulajdonát képezik, megoszthatók és hordozhatók. Lehetnek önállóak vagy nagyobb tanúsítványokká vonhatók össze. A mikrotanúsítványokat az adott ágazatban vagy tevékenységi területen elfogadott szabványokon alapuló minőségbiztosítás támasztja alá.⁷¹

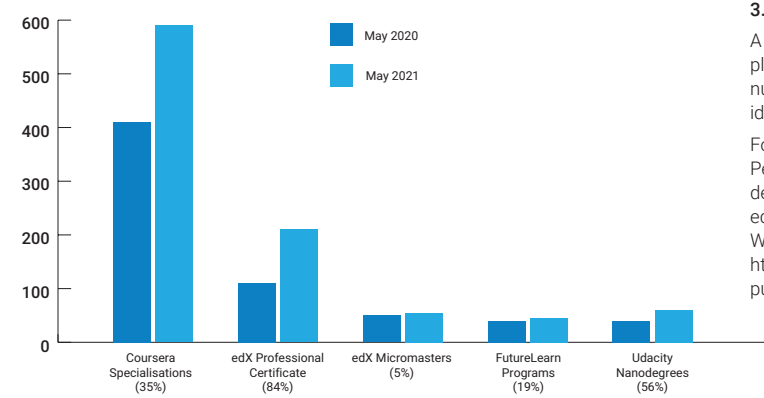
A képzések esetén fontos, hogy mind a jelenléti, mind az online és a blended képzéseket is értsük ide, hiszen ma már elvárás, hogy a résztvevők a számukra ideális formában tudják ezeket igénybe venni. Nemzetközi területen már több platform specializálódott rövid idejű speciális szakmai képzésekre, melyet a lenti ábra is jól szemléltet.

Magyar példák a nyílt kurzusokra a Webuni⁷² és a Tempus Közalapítvány MOOC⁷³ képzései.

A fenti ábra jól mutatja, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik az ilyen jellegű, rövid idejű képzések iránt.

A hazai gyakorlatban jelenleg a szakképzésben a szakmák, szakképesítések vagy részszakmák elsajátítása után államilag elismert oklevelet, szakmai bizonyítványt vagy képesítő bizonyítványt⁷⁴ kapnak a követelményeket teljesítők, mely tanúsítja a megszerzett kompetenciákat. A mikrotanúsítványok kis egységekről szóló dokumentumok, az elsajátított tanulási eredményekről kerülnek kiállításra. Ezeket jelenleg hivatalosan még nem használják Magyarországon, de több képző cég ad már ki mikrotanúsítványnak is megfelelő tanúsítványokat a saját képzéseiről. Nincsenek országosan kinyilatkoztatott kötelező elvárások sem, így minden egyes mikrotanúsítvány egyedi, és a kibocsátója dönti el a tartalmát.

Az Ajánlás szerint a mikrotanúsítvány-szolgáltatók bocsájthatják ki a mikrotanúsítványokat. A „**mikrotanúsítvány-szolgáltatók**”: oktatási és képzési intézmények és szervezetek, szociális partnerek (azaz a munkavállalókat és munkáltatókat képviselő szervezetek), munkáltatók és iparági szereplők, civil társadalmi szervezetek,

3. ábra

A kiválasztott tanulási platformokon kínált mikrotanúsítványok száma egyéves időtartamban

Forrás: OECD Education policy Perspectives, Nr.39.: Micro-credential innovations in higher education: Who, What and Why? o. 20.

<https://www.researchgate.net/publication/355031988>

69 https://kekolygoalapitvany.hu/wp-content/uploads/2021/11/OH-FNT910TA_teljes.pdf és https://kekolygoalapitvany.hu/wp-content/uploads/2022/04/Zold_Fold_tankonyv_11-12.pdf [Letöltés: 2022.10.13.]

70 A TANÁCS AJÁNLÁSA (16 June 2022) az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről (2022/C 243/02), o. 1. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(02\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(02)&from=HU) [Letöltés: 2022.10.14.]

71 ua.

72 <https://webuni.hu/kepzesek> és <https://tech.webuni.hu/> [Letöltés: 2022.10.14.]

73 <https://tka.hu/kepzesek/14281/a-tanulas-jojoje-mooc> [Letöltés: 2022.10.14.]

74 A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 15. § <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés: 2022.10.14.]

állami foglalkoztatási szolgálatok, regionális és nemzeti hatóságok, valamint más olyan típusú szereplők, amelyek mikrotanúsítványokat dolgoznak ki, kínálnak és bocsájtanak ki a formális, nem formális és informális tanulás elismerésére.

A mikrotanúsítványok sajátosságai a hordozhatóság és a halmozhatóság. A „**hordozhatóság**” a tanúsítvány birtokosának azon képessége, hogy az általa választott rendszerben tárolja mikrotanúsítványát, megossa azt az általa választott (nemzeti vagy transznacionális) féllel, valamint a megosztásban részt vevő valamennyi fél azon képessége, hogy megismerhesse a tanúsítvány tartalmát, és ellenőrizhesse annak hitelességét. Ez lehetővé teszi az oktatási és képzési ágazatok közötti és azokon belüli, a munkaerőpiacon belüli, valamint az országok közötti hordozhatóságot.

A „**halmozhatóság**” adott esetben a különböző mikrotanúsítványok kombinálásának és logikus egymásra építésének lehetőségét jelenti. A tanúsítványok „halmozására” vagy kombinálására vonatkozó döntéseket a fogadó szervezetek saját gyakorlataikkal összhangban hozzák meg, támogatva a tanuló céljait és igényeit. A halmozás nem vonja automatikusan maga után sem a képesítésre, sem a diplomára való jogosultságot. Az ilyen döntéseket a regionális és nemzeti hatóságok vagy intézmények a saját odaítélési eljárásaikkal összhangban hozzák meg.

Az Ajánlás I. mellékletében meghatározásra került, hogy milyen kötelező jellemzői legyenek a mikrotanúsítványoknak:

- a tanuló azonosítása,
- a mikrotanúsítvány megnevezése,
- a kibocsátó ország(ok)/régió(k) szerinti ország,
- az odaítélő szerv(ek),
- a kibocsátás dátuma,

- tanulási eredmények,
- a tanulási eredmények eléréséhez szükséges feltételezett munkaterhelés (lehetőség szerint az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszerben),
- adott esetben a mikrotanúsítvány megszerzéséhez vezető tanulási tapasztalat szintje (és adott esetben ciklusa) (európai képesítési keretrendszer, európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszere),
- a felmérés típusa,
- a tanulási tevékenységben való részvétel formája,
- a mikrotanúsítvány alátámasztásához alkalmazott minőségbiztosítás típusa.

Opcionális elemekként kerültek az Ajánlásba a következő jellemzők:

- a tanulási tevékenységbe való beiratkozás előfeltételei,
- felügyelet és személyazonosság-ellenőrzés a felmérés során (felügyelet és személyazonosság-ellenőrzés nélkül; felügyelet mellett és személyazonosság-ellenőrzés nélkül; online felügyelet vagy helyszíni felügyelet mellett és személyazonosság-ellenőrzéssel),
- az elért osztályzat,
- integrációs/ halmozási lehetőségek (önálló, független mikrotanúsítvány/integrált, egy másik tanúsítványra építhető),
- további információk.

Nagy kérdés, hogy a kiadott vagy a jövőben kiadandó mikrotanúsítványok formailag a hagyományos papír alapon készüljenek, vagy érdemes gondolkodni valamilyen digitális megoldáson. A zöld és digitális átállás támogatására javasolt a mikrotanúsítványok digitalizálása is. A Blockchain technológia alkalmas arra, hogy a kiadott tanúsítványokat megőrizzük, és hitelességük is biztosított

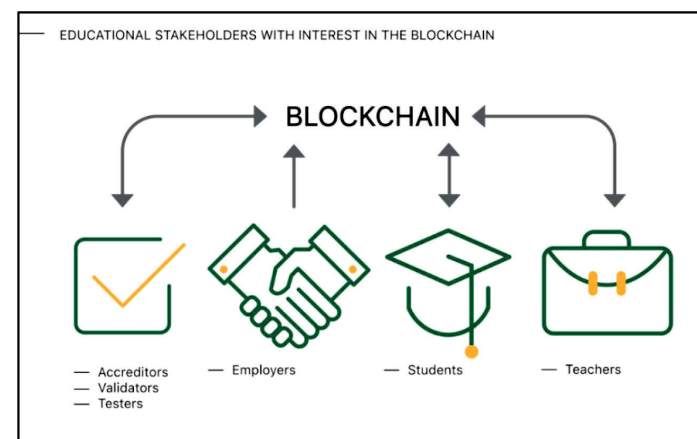
legyen hosszú távon. A lehetőséget mérte fel a Joint Research Centre⁷⁵ a Blockchain in Education⁷⁶ című jelentése 2017-ben.

A jelentésben megfogalmazott következtetés, hogy az oktatásban alkalmazott blokklánc-alkalmazások (blockchain) még gyerekcipőben járnak, bár a folyamat felgyorsulhat. Bár a blokklánc-technológia számos alkalmazása még elképzelhetetlen, a jelentés szerint látható, hogy az oktatási szférán belül nagy hatással lesz a közeljövőben történő bevezetése. Várható hatások:

- 1) A blokklánc-technológia fel fogja gyorsítani a bizonyítványok papír alapú rendszerének megszűnését. Az oktatási szervezetek által kiadott bármilyen típusú tanúsítványok, különösen a képesítéseket és a teljesítményeket igazoló nyilvántartások tartósan és megbízhatóan biztosíthatók a következők használatával blokklánc-technológiával.
- 2) A blokklánc technológia lehetővé teszi, hogy a felhasználók automatikusan ellenőrizhessék a tanúsítványok érvényességét közvetlenül a blokklánc alapján, anélkül, hogy kapcsolatba kellene lépniük a kibocsátó szervezettel. Így valószínűleg megszűnik az oktatási szervezeteknek a bizonyítványok érvényesítésére irányuló tevékenysége. Ez alapján elképzelhető, hogy az akkreditációs tanúsítványok és a képzési engedélyek, amelyeket a minőségbiztosítási testületek adtak ki, az intézmények számára nyilvánosan elérhetővé váljanak, és a hitelességük ellenőrizhető legyen a blokklánc technológia segítségével a felhasználók számára.⁷⁷

Jelenleg még nincsen bevezetve a blockchain /blokklánc technológia az oktatás területén.

A mikrotanúsítványok problémakörével a Microbol („Micro-credentials linked to the Bologna Key Commitments”) projekt⁷⁸ foglalkozott 2020 márciusa és 2022 márciusa között. A projekt a felsőoktatási vonatkozásban a Bologna-folyamatok keretei között az Európai Felsőoktatási Térségben vizsgálta a mikrotanúsítványok bevezetésének és használhatóságának lehetőségeit.

4. sz. ábra: A blokklánc technológia alkalmazhatóság

75 Európai Bizottság tudományos és ismeretterjesztő szolgálata

76 Grech, Alexander – Camilleri, Anthony F.: JRC science for policy report, Blockchain in Education. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2017. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC108255> [Letöltés: 2022.10.15.]

77 Golden, Gillian – Kato, Shizuka – Weko, Thomas: OECD Education policy Perspectives, Nr.39.: Micro-credential innovations in higher education: Who, What and Why?, 2021. szeptember https://www.researchgate.net/publication/355031988_Micro-credential_innovations_in_higher_education_Who_What_and_Why [Letöltés: 2022.10.15.]

78 <https://microbol.microcredentials.eu/#top> [Letöltés: 2022.10.15.]

A projekt keretében három munkacsoportot hoztak létre, amelyek három területtel foglalkoztak:

- minőségbiztosítás,
- elismerés és képesítési keretek,
- ECTS.

Az egyik legfontosabb következtetés, hogy a bolognai eszközök alkalmazhatók a mikrotanúsítványokra. A mikrotanúsítványok akár új lendületet is adhatnak a bolognai eszközök teljes körű végrehajtásának, például az előzetes tanulás elismerése és a tanulóközpontú megközelítés tekintetében. A MICROBOL projektben világossá vált, hogy a témában szükség van további vitákra, szakértői egyeztetésekre, valamint támogatásra és együttműködésre.

Ahhoz azonban, hogy a bolognai eszközöket a mikrotanúsítványok esetében teljes mértékben alkalmazni lehessen, iránymutató dokumentumokat kell kidolgozni a különböző érintett szereplők számára. Számos szereplő részt vehet a mikrotanúsítványok kiadásában vagy odaítélésében. Ezek nemcsak a felsőoktatási intézmények, a hatóságok és a minőségbiztosító testületek, hanem a munkaadók és szakszervezetek is lehetnek. Ezeknek a szereplőknek mind szerepet kell vállalniuk a mikrotanúsítványok kifejlesztésében, elfogadásában, értékelésében, odaítélésében és elismerésében.

5.3 Egyéni tanulási számlák

Az Európai Unió Tanácsa 2022. június 16-án elfogadta a TANÁCSI Ajánlást az Egyéni Tanulási Számlákról (továbbiakban: ETSZ) (2022/C 243/03).

Az ETSZ megszületésének oka, hogy a képzett munkaerő kulcsfontosságú az Unió fenntart-

Ezen túlmenően azonban a projekt még számos szempontot és területet nem érintett:

- Mennyire kívánatos a kis tanegységek és a rugalmas tanulási utak kínálata a felsőoktatásban?
- Hogyan lehet az alternatív szolgáltatókat bevonni a minőségbiztosítási rendszerekbe és a lehetséges megbízható szolgáltatók listáiba?
- Hogyan lehet egyszerűsíteni az Európán kívül kínált mikrotanúsítványok elismerését az Európai Felsőoktatási Térségben?
- Iránymutatások a mikrotanúsítványok képesítési keretrendszerekbe való bevonásáról.
- A magán mikrotanúsítványi platformok szerepe, valamint tanúsításuk és minőségbiztosítási követelményeik a mikrotanúsítványok ökoszisztémájában.

A projekt nem vizsgálta a szakképzési területekre vonatkozó hivatkozásokat, de a kérdéseket, dilemmákat a későbbiekben a szakképzési területekre vonatkozóan is szükséges lesz megvizsgálni.

Magyarországon is van már gyakorlat a felsőoktatás területén kibocsátott mikrokreditek a Széchenyi István Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem és az ELTE TTK gyakorlatában.⁷⁹

79 Sinóros-Szabó Laura: Mikrotanúsítványok bevezetésének előkészítése. A Felsőoktatás Nemzetköziesítése 2021. Budapest, 2021. október 5. https://tka.hu/docs/palyazatok/mikrotanositvanyok_prezentacio_dr_sinoros-szabo_laura_3.0.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

ható versenyképességének megerősítéséhez, a Covid-19 világválságból való munkahelyteremtő helyreállítás támogatásához, valamint a digitális és zöld átállás biztosításához. Az embereknek lépést kell tartaniuk a munkaerőpiac változásaival, ezt pedig csak a készségeik fejlesztésével tudják megtenni. Az új és jobb készségek több lehetőséget nyitnak meg a munkavállalók számára, és felkészítik őket arra, hogy – a demográfiai változások közepette – aktív szerepet játsszanak a munkaerőpiaci átmenetek kezelésében, és teljes mértékben részt vegyenek a társadalomban. Emellett a felnőttek továbbképzése és átképzése hatékony eszköz lehet a társadalmi méltányosság és a befogadás előmozdításában az igazságos átmenet érdekében.⁸⁰

5.3.1 Az ETSZ előzményei Európában

Már 2022 előtt is jellemző volt több európai országban, hogy az egyének képzését speciális támogatással ösztönözték. Talán Franciaországban vannak ennek a legjobb hagyományai, ahol létezik a képzéshez való egyéni jog ("droit individuel à la formation": "DIF") fogalma. Minden munkavállalónak évente első lépésben 20 óra, majd 2014-től már 24 óra képzéshez volt joga (legfeljebb 120 óráig, 2014-től legfeljebb 150 óráig). 2014-től bevették az egyéni képzési számla rendszerét ("compte personnel de formation" or "CPF"). Ennek keretében a munkavállaló képzési joga már nem az adott álláshoz kötődik, hanem az adott egyénhez (azaz munkahelyváltás, munkanélkülivé válás esetén is tovább vihető). A rendszert a munkáltatók befizetései finanszí-

rozzák. A munkavállaló szabadon választhat képzést előre meghatározott képzési portfólióból. A munkaidő alatt kivett képzési idő fizetett távollétnek minősül.⁸¹

2006-2008 közötti időszakban Hollandiában került sor egy kutatásra, amely azt vizsgálta, hogy az egyéni tanulási számlával rendelkező és nem rendelkező személyek tanulási szokásai és motivációi hogyan alakulnak. Két konkrét csoport összehasonlítását végezték el: a kísérleti csoportét, akik rendelkeztek egyéni tanulási számlával, azaz Individual Learning Account-tal (ILA), és a kontroll csoportét, akik nem rendelkeztek ILA-val. A kutatás az alacsonyabban képzett munkavállalók bevonását célozta meg. A tanulási szokásokkal kapcsolatban arra a megállapításra jutottak, hogy az ILA megléte befolyásolja a tanulási folyamatokat: azok a személyek, akik rendelkeznek ILA-val, sokkal motiváltabbak egy-egy képzéshez való csatlakozásban, valamint abban is, hogy felelősséget vállaljanak a saját képzésük kapcsán. Megállapították, hogy az ILA egy hasznos eszköz az egyének tanulási szokásainak a stimulálásában. Mindemellert az ILA nem csak a tanulási szokásokat, hanem a tanulás motivációját és a tanulási orientációt is befolyásolja. Az egyéni tanulási számlával rendelkező személyek sokkal gyakrabban tervezik egy közeljövőbeli képzés elvégzését. Speciális elemként az is megjelenik, hogy a pozitív szociális környezet is befolyásolja a képzésben való részvételi hajlandóságot.⁸²

Felső-Ausztriában napjainkban a képzési számla különböző típusú támogatásokat

80 A TANÁCS AJÁNLÁSA (2022. június 16.) az egyéni tanulási számlákról (2022/C 243/03) 1. oldal, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(03\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(03)&from=HU) Letöltés: 2022.10.17.

81 Kun Attila: Az élethosszig tartó tanulást támogató nemzetközi munkajogi szabályozási tapasztalatok. A munkahelyi képzés szerepe az élethosszig tartó tanulásban. In: Kun Attila (szerk.): Az egész életen át tartó tanulás (lifelong learning) jogi keretei a munka világában, különös tekintettel a munkaviszonyra. 2017. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. pp. 17-56. https://ajk.kre.hu/images/doc3/Az_egesz_eleten_at_tarto_tanulas_lifelong-learning_jogi_keretei_a_munka_vilagaban_kulonos_tekintettel_a_munkaviszonyra_2.pdf Letöltés: 2022.10.17.

82 Kun Attila: Az élethosszig tartó tanulást támogató nemzetközi munkajogi szabályozási tapasztalatok. A munkahelyi képzés szerepe az élethosszig tartó tanulásban. In: Kun Attila (szerk.): Az egész életen át tartó tanulás (lifelong learning) jogi keretei a munka világában, különös tekintettel a munkaviszonyra. 2017. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. pp. 17-56. https://ajk.kre.hu/images/doc3/Az_egesz_eleten_at_tarto_tanulas_lifelong-learning_jogi_keretei_a_munka_vilagaban_kulonos_tekintettel_a_munkaviszonyra_2.pdf Letöltés: 2022.10.17.

nyújt életkortól, képzettségtől és magától a képzéstől függően. A támogatás e rendkívül differenciált módja és az ezzel járó volumen miatt Ausztrián belül a legjobb gyakorlat példájaként tartják számon. A felső-ausztriai képzési számla úgy működik, mint egy személyes bankszámla, amely garانتál egy bizonyos szintű pénzügyi támogatást öt éven keresztül. A számláért a kormány vállal felelősséget. A személyes költségek fedezésére a képzés költségeinek egy bizonyos százalékát (többnyire a teljes költség 50%-át) a számláról fizetik ki; a fennmaradó részt a munkavállalónak kell fizetnie. A tartományi kormányzati támogatási feltétel, hogy a szakképzés önkéntes legyen, a munkavállaló válassa, a tényleges munkához kapcsolódjon, és feleljen meg bizonyos minőségi előírásoknak.

A felső-ausztriai képzési számla eredeti elképzelése kompenzációs jellegű volt, azaz csak a szakmunkások és az érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkezők voltak jogosultak a juttatásra. Ez a későbbiekben változott, így most az érettségivel, sőt a diplomával rendelkezők is jogosultak lehetnek, amennyiben 40 évnél idősebbek és alacsony jövedelemmel rendelkeznek.

Ma a felső-ausztriai képzési számla négy különböző eszközből áll, amelyeknek eltérő a célja, célcsoportja és a támogatás mértéke.

1. Szakképzés megszerzése irányuló képzések esetén: Általános képzési számla, 40 év feletti szakképzetlen munkavállaló esetében, 50-80 %-os támogatás.
2. Tanúsítvány-orientált szakképzés: Különböző képzési számla, 40 év feletti

szakképzetlen munkavállaló esetében, 50-80%-os támogatás.

3. Speciális projektek esetében: Egyedi képzési számla, különleges, egyedileg meghatározott célcsoport esetén, pl. munkába visszatérő nők, 75%-os támogatás.
4. Innovatív programok speciális csoportok számára (pl. 2007-ben a kulturális dolgozók kaptak ilyen támogatást): Innovatív képzési számla, évente meghatározott speciális program alapján, egyedi támogatással.⁸³

Az OECD már egy korábbi, 17 OECD országban folytatott kutatása⁸⁴ alapján megállapította, hogy a felnőtteket célzó finanszírozási eszközök – akárcsak az egyedi támogatások, ösztöndíjak, egyéni képzési számlák, személyi jövedelemadó-kedvezmények, fizetett tanulmányi szabadság – lényegesen csökkenthetik az egyén felnőttképzésben történő részvételének akadályait. Az a következtetés vonható le, hogy az egyéni képzési számla – más támogatási elemekkel (voucher és egyéb kedvezmények) – az alulképzett csoportok felnőttképzési részvételének növelésében hatékony szerepet tölthet be.⁸⁵

Az Európai Tanács 2021. június 25-én a 2021. május 8-i Portói Nyilatkozattal összhangban üdvözölte a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervben foglalt, kiemelt uniós célokat, ezáltal támogatva az annak biztosítására irányuló törekvést, hogy 2030-ra az összes felnőtt legalább 60%-a minden évben vegyen részt képzésben.

83 Cedefop: Individual learning accounts, Cedefop Panorama series; 163. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009. https://www.cedefop.europa.eu/files/5192_en.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

84 Promoting Adult Learning. <https://www.oecd.org/education/innovation-education/35268366.pdf> [Letöltés: 2022.10.17.]

85 Rácz Ildikó: Az élethosszig tartó tanulás finanszírozásának innovatív megoldásai, különös tekintettel az egyéni tanulási folyószámlák gondolatára. In: Kun Attila (szerk.): Az egész életen át tartó tanulás (lifelong learning) jogi keretei a munka világában, különös tekintettel a munkaviszonyra. 2017. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. pp. 56-77. https://ajk.kre.hu/images/doc3/Az_egesz_életen_at_tarto_tanulas_lifelong-learning_jogi_keretei_a_munka_vilagaban_kulonos_tekintettel_a_munkaviszonyra_2.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

Az egyéni tanulási számla fogalma több megközelítés szerint is értelmezhető, egyik értelmezés a Mellearn konferencián hangzott el 2022-ben:

- Az Egyéni tanulási számla egy finanszírozási forma – de bővíthető a funkciói.
- A képzési jog és az anyagi háttér a munkavállalóhoz kötődik. A következő esetekben hasznos a használata:
 - atipikus foglalkoztatás,
 - többszöri karrierváltás,
 - egyéni felelősség, választás, tulajdonosi szerep,
 - motiváció.
- A képzők jobban reagálnak az egyén és a munkaerőpiac igényeire.
- A cél: a nem formális és informális úton szerzett tudás láthatóvá tétele.⁸⁶

Az OECD-nek a 2021. évi konferenciáján az ETSZ-t a következő megfogalmazásban definiálták: Az egyéni tanulási számlák, virtuális egyéni tanulási fiókok azok a megoldások, ahol az éves befizetések (állami hozzájárulás, vállalati támogatás, esetleg egyéni befizetés) felhalmozhatók, és egy adott akkreditált felnőttképzési körben, tanfolyami listán az egyén saját döntése szerint használhatók fel.

Az ETSZ szerint az Egyéni tanulási számla az egyéni képzési jogosultságok biztosításának módja. Olyan személyes számla, amely lehetővé teszi az egyének számára, hogy az idők folyamán felhalmozzák és megőrizzék jogosultságukat, és azokat – a nemzeti szabályokkal összhangban – bármikor, az általuk leghasznosabbnak ítélt, támogatható képzési, tanácsadási vagy érvényesítési lehetőségre fordítsák. Biztosítja, hogy a jogosultságok fe-

lett a támogatási forrástól függetlenül, teljes mértékben az egyének rendelkezzenek.

Az ETSZ szerint a tagországoknak az alábbi tevékenységek ajánlottak:

- Folytassanak konzultációt a szociális partnerekkel és az érintett érdekelt felekkel, majd hozzanak létre egyéni tanulási számlákat és egyéni képzési jogosultságokat a továbbképzésre és átképzésre leginkább rászoruló személyek számláin. Vegyék figyelembe a nemzeti vagy ágazati igényeket, az egyén munkaerőpiaci státuszát, illetve a már meglévő képesítési szintjét, és minden egyéb releváns körülményt.
- Biztosítsanak minden egyes egyéni tanulási számla vonatkozásában egy megfelelő éves céltartalékot, amely egy adott időszakban összegyűjthető és felhasználható, így támogatva az egyének képzését.
- Kérjék fel a munkáltatókat, hogy – a vállalaton belüli képzés akadályozása nélkül – biztosítsanak további egyéni képzési jogosultságokat a munkavállalók és az értékláncukban dolgozó más személyek – különösen a kkv-knál dolgozók – egyéni tanulási számláin.
- Kérjék fel az állami és magán foglalkoztatási szolgáltatókat, hogy biztosítsanak további egyéni képzési jogosultságokat a továbbképzésre és átképzésre leginkább rászoruló személyek egyéni tanulási számláin.
- Határozzák meg az egyéni képzési jogosultságok felhalmozásának és tárolásának feltételeit annak érdekében, hogy egyensúlyt teremtsenek egyfelől arra a lehetőségre, hogy az egyének a hosszabb képzések finanszírozása céljából összegyűjthessék jogosultságukat, másfelől

86 18. Szlamka Erzsébet: Új trendek a tanúsításban. 18. MELLearn Lifelong Learning Konferencia. Felsőoktatási LLL: Új kihívások és megoldások – A modellváltás és COVID Pandémia hatásai A modellváltás és a COVID Pandémia hatásai. 2022. 06.08. https://mellearn.hu/wp-content/uploads/2022/06/MELLEARN_22-06-08_SzE_vegleges.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

pedig az arra való ösztönzésre, hogy jogosultságukat a munkával töltött életrészek során rendszeresen felhasználják, valamint szükség esetén felhalmozási felső határt is meghatározhatnak.

- Támogassák annak lehetőségét, hogy az egyik tagállamban vezetett számlán található egyéni képzési jogosultságokat az egyén felhasználhassa egy másik tagállamban, ha ott jogszerűen tartózkodik.

Az ETSZ az eredményes működéshez egyéb kereteket is ajánl:

1. pályaaorientációs tanácsadás és érvényesítése,
2. a minőségi képzések, valamint a pályaaorientációs és érvényesítési lehetőségek nemzeti nyilvántartása,

3. az egyéni tanulási számlákat támogató egységes nemzeti digitális portál létrehozása,

4. fizetett tanulmányi szabadság.

Az ajánlás tehát minden tagállam számára felhívja a figyelmet, hogy az egyénekhez, személyekhez kapcsolható egyéni tanulási számla bevezetését gondolják át. Előzetes kutatások is bizonyítják, hogy több tagországban már működnek olyan támogató rendszerek – néhányat egyéni tanulási számlának, egyéni képzés jognak is neveznek –, amelyek az egyének képzését, kompetenciafejlesztését és továbbképzését támogatják. Az élethosszig tartó tanulás támogatása, a felnőttek képzésbe való bevonása és a nagyobb mértékű foglalkoztatottság elérése az Unió munkaerőpiacának fontos érdeke, hiszen az Európai Unió gazdasága így tud versenyképes maradni.

5.4 Az Europass szerepe a szakmai vizsgák és a mobilitási programok során megszerzett tanulási eredmények tanúsításában

Az EU állampolgároknak a tagállamok közötti munkavállalási és tanulmányi célú mobilitásának támogatására az Európai Unió 2005. január 1-től bevezette az Europass keretrendszert, azzal a céllal, hogy támogassa a különböző országokból származó bizonyítványok, szaktudások és kompetenciák átlátható elismerését. 2018-ban az Európai Bizottság új határozatot fogadott el, amely azt irányozta elő, hogy az Europass dokumentumcsaládból szolgáltatások összességévé alakuljon át. A megújulás részeként az Europass 2020 júliusától online portálként érhető el.

Az Europass dokumentumok közül a bizonyítvány-kiegészítő és a mobilitási igazolvány – Európában egységes formátumban – a hivatalos bizonyítványok kiegészítéseként részletesen tájékoztatnak az elvégzett képzésről, az elsajátított kompetenciákról, valamint a megszerzett képesítésekről. Ezeket a kibocsátó intézmény tölti ki. A dokumentumok együtt biztonságosan tárolhatók az Europass profilban.

Míg a bizonyítvány-kiegészítő⁸⁸ a szakmai végzettség külföldön történő elismertetésére szolgál, addig az Europass mobilitási igazolvány az európai szervezett mobilitási programok (pl. Erasmus+ programok) során elsajátított tudás, készségek és kompetenciák igazolására szolgáló dokumentum. Szakmai gyakorlat esetében lehetőség nyílik, hogy az igazolványban részletezzük az elvégzett munkafeladatokat, az ellátott tevékenységeket és az ezeken keresztül elsajátított többlettudást, készségeket és kompetenciákat. Az Europass mobilitási igazolvány kiállítása és használata önkéntes és ingyenes. Érdemes alkalmazni, mert igazolja a mobilitás során szerzett tudást, képességeket, kompetenciákat, ezáltal átláthatóvá és így összehasonlíthatóvá teszi őket. A magyar mellett angol, német, francia nyelven is kiállítható; valamint segíthet az álláskeresésnél akár Magyarországon, akár Európa más országaiban. Az igazolványt csak szervezett keretek között zajló és nemzetközi mobilitási programok esetében állítják ki.

IRODALOMJEGYZÉK

BARTON, James – COLLINS, Angelo: Portfolios in Teacher Education. Journal in Teacher Education. 1993. Vol 44. No 3.

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/002248719304400307> [Letöltés: 2022.09.01.]

BIANCHI, Guia – PISIOTIS, Ulrike – GIRALDEZ, Marcelino Cabrera: GreenComp The European sustainability competence framework. 2022.

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040> [Letöltés: 2022.10.13.]

BORBÉLY-PECZE Tibor Bors: Egyéni tanulási számlák (ILA) – az Európai Bizottság online konferenciája. 2021. március. Munkaügyi Szemle.

<https://www.researchgate.net/publication/349915805>, [Letöltés: 2022.10.17.]

DERÉNYI András: Bevezető. In: **BALOGH Edit** (szerk.): A képességek láthatóvá tételének és elismerésének lehetőségei Magyarországon. 2022. Budapest: Oktatási Hivatal, pp. 5-6.

FALUS Iván – KIMMEL Magdolna: A portfólió. Budapest: Gondolat Kiadói Kör, 2009.

FARKAS Éva: Mérés-értékelés kézikönyv. 2018. Budapest: Tempus Közalapítvány.

https://tka.hu/docs/palyazatok/meres_ertekeles_kezikonyv_farkas_eva__1122.pdf [Letöltés: 2022.09.28.]

FEKETE Zsolt – SZABÓ István: Útmutató a mobilitási ablak bevezetéséhez Magyarországon. Tempus Közalapítvány, 2017. p. 6.

<https://tka.hu/docs/palyazatok/utmutato-a-mobilitasi-ablak-bevezetesehez1710061348.pdf> [Letöltés:2022.09.26.]

FERENCZ, Irina – HAUSCHILD, Kristina – GARAM, Irma: Mobility Windows ACA Papers on International Cooperation in Education. Lemmens, 2013.

https://www.lemmens.de/dateien/medien/buecher-ebooks/aca/2013_mobility_windows.pdf [Letöltés:2022.09.26.]

GOLDEN, Gillian – KATO, Shizuka – WEKO, Thomas: OECD Education policy Perspectives, Nr.39.: Micro-credential innovations in higher education: Who, What and Why? 2021. szeptember

https://www.researchgate.net/publication/355031988_Micro-credential_innovations_in_higher_education_Who_What_and_Why [Letöltés: 2022.10.15.]

GRECH, Alexander – CAMILLERI, Anthony F.: JRC science for policy report, Blockchain in Education. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2017.

<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC108255> [Letöltés: 2022.10.15.]

KUN Attila: Az élethosszig tartó tanulást támogató nemzetközi munkajogi szabályozási tapasztalatok. A munkahelyi képzés szerepe az élethosszig tartó tanulásban. In: Kun Attila (szerk.): Az egész életen át tartó tanulás (lifelong learning) jogi keretei a munka világában, különös tekintettel a munkaviszonyra. 2017. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. pp. 17-56.

https://ajk.kre.hu/images/doc3/Az_egesz_eleten_at_tarto_tanulas_lifelong-learning_jogi_keretei_a_munka_vilagaban_kulonos_tekintettel_a_munkaviszonyra_2.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

LORENZO, George – ITTELSON, John: An overview of E-portfolios. 2005. <http://www.educause.edu/ir/library/pdf/ELI3002.pdf> [Letöltve: 2022.09.01.]

MARKOWITSCH, Jörg: International Erasmus+ Conference: Apprenticeship Training – A Journey around the World, előadás. Bécs, 2022.09.19-20.

RÁCZ Ildikó: Az élethosszig tartó tanulás finanszírozásának innovatív megoldásai, különös tekintettel az egyéni tanulási folyószámlák gondolatára. In: **KUN Attila** (szerk.): Az egész életen át tartó tanulás (lifelong learning) jogi keretei a munka világában, különös tekintettel a munkaviszonyra. 2017. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. pp. 56-77.

https://ajk.kre.hu/images/doc3/Az_egesz_eleten_at_tarto_tanulas_lifelong-learning_jogi_keretei_a_munka_vilagaban_kulonos_tekintettel_a_munkaviszonyra_2.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

SINÓROS-SZABÓ Laura: Mikrotanúsítványok bevezetésének előkészítése. A Felsőoktatás Nemzetköziesítése 2021. Budapest, 2021. október 5.

https://tka.hu/docs/palyazatok/mikrotanositvanyok_prezentacio_dr_sinoros-szabo_laura_3.0.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

SZLAMKA Erzsébet: Új trendek a tanúsításban. 18. MELLearn Lifelong Learning Konferencia. Felsőoktatási LLL: Új kihívások és megoldások – A modellváltás és COVID Pandémia hatásai A modellváltás és a COVID Pandémia hatásai. 2022. 06.08.

https://melllearn.hu/wp-content/uploads/2022/06/MELLEARN_22-06-08_SzE_vegleges.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

FORRÁSJEGYZÉK

A bizottság közleménye az európai parlamentnek, a tanácsnak, az európai gazdasági és szociális bizottságnak és a régiók bizottságának a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia. Hozzuk vissza a természetet az életünkbe! https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0015.02/Doc_1&format=pdf [Letöltés:2022.10.10.]

A bizottság közleménye az európai parlamentnek, az európai tanácsnak, a tanácsnak, az európai gazdasági és szociális bizottságnak és a régiók bizottságának. Az európai zöld megállapodás.

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa-75ed71a1.0012.02/DOC_1&format=PDF [Letöltés:2022.10.10.]

A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) https://www.magyarkepeses.hu/kepесites_i_keretrendszerek/mkkr [Letöltés: 2022.10.18.]

A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira – Innovációs és Technológiai Minisztérium, 2019.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A19H1168.KOR&txtreferer=00000001.txt> [Letöltés: 2022. 09.27.]

A TANÁCS AJÁNLÁSA (2018. május 22.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (EGT-vonatkozású szöveg) (2018/C 189) p. 10.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=SV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=SV) [Letöltés:2022.09.21.]

A TANÁCS AJÁNLÁSA (2022. június 16.) a zöld átállást és a fenntartható fejlődést szolgáló tanulásról

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(01)&from=HU) [Letöltés:2022.10.10.]

A TANÁCS AJÁNLÁSA (16 June 2022) az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről (2022/C 243/02), o. 1.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(02\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(02)&from=HU) [Letöltés: 2022.10.14.]

A TANÁCS AJÁNLÁSA (2022. június 16.) az egyéni tanulási számlákról (2022/C 243/03) 1. oldal, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:-32022H0627\(03\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:-32022H0627(03)&from=HU) [Letöltés: 2022.10.17.]

A tanulása jövője MOOC. <https://tka.hu/kepzesek/14281/a-tanulas-jovoje-mooc> [Letöltés: 2022.10.14.]

Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák.

<https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/nemzetkozi-kitekintes/egesz-eleten-at-tarto> [Letöltés, 2022.10.20.]

Cedefop: Individual learning accounts, Cedefop Panorama series; 163. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009.

https://www.cedefop.europa.eu/files/5192_en.pdf [Letöltés: 2022.10.17.]

Erasmus+ pályázati útmutató. https://erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2021-11/2022-erasmusplus-programme-guide_hu.pdf [Letöltés:2022.09.26.]

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN) [Letöltés: 2022.10.13]

Kalauz a Pályázati Űrlap Kitöltéséhez, Erasmus+ Program, Szakképzésben részt vevő tanulók és munkatársak/szakemberek/oktatók rövid futamidejű mobilitási projektjei, 2022. évi pályázati forduló, Tempus Közalapítvány, p. 18.

https://erasmusplusz.hu/palyazatiro_kalauz_ka122_vet_2022.pdf [Letöltés:2022.09.19.]

https://erasmusplusz.hu/dokumentumok_tamogatott_palyazoknak_a_szakkepzesi_szektorban [Letöltés: 2022.09.01.]

Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK), Programtervek (PTT). <https://ikk.hu/p/kkk-ptt> [Letöltés:2022.09.25.]

Képzési és kimeneti követelmények Pincér- és vendégtéri szakember szakma.

https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/4_1013_23_04_pincer_-_vendegteri_szakember_2022_09_09pdf-1662727860384.pdf [Letöltés:2022.09.18.]

Képzési és kimeneti követelmények Vendégtéri szaktechnikus szakma.

https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/5_1013_23_08_vendegteri_szaktechnikus_2022_09_09pdf-1662727982287.pdf [Letöltés:2022.09.18.]

Key competences for lifelong learning.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa-75ed71a1/language-en> [Letöltés: 2022.10.13]

Microbol framework. <https://microbol.microcredentials.eu/#top>

[Letöltés: 2022.10.15]

Miről szól az Europass bizonyítvány-kiegészítő? Europass [Letöltés: 2022.11.14.]

Oktatás a fenntartható fejlődésért 2020-2030. UNESCO.

<https://unesco.hu/hirek/oktatas-a-fenntarthato-fejlodesert-2020-2030-107299> [Letöltés:2022.10.10.]

Pályázati kategóriák a szakképzési szektorban.

<https://erasmusplusz.hu/palyazati-kategoriak-a-szakkepzesi-szektorban> [Letöltés:2022.09.26.]

Promoting Adult Learning.

<https://www.oecd.org/education/innovation-education/35268366.pdf> [Letöltés: 2022.10.17.]

Útmutató képzési program készítéséhez duális képzőhelyek számára (bkmkik.hu)

[Letöltés: 2022.10.05.]

Zöld Föld.

https://kekolygoalapitvany.hu/wp-content/uploads/2021/11/OH-FNT910TA_teljes.pdf [Letöltés:2022.10.13.]

Zöld Föld haladóknak.

https://kekolygoalapitvany.hu/wp-content/uploads/2022/04/Zold_Fold_tankonyv_11-12.pdf
[Letöltés:2022.10.13.]

<https://webuni.hu/kepzesek> és <https://tech.webuni.hu/> [Letöltés: 2022.10.14.]

2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300077.tv> [Letöltés: 2022.10.05.]

2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900080.tv> [Letöltés: 2022. 09.27.]

12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.kor> [Letöltés: 2022. 09.27.]

MELLÉKLETEK

I. Melléklet

A turisztikai technikus ágazati szakmai követelményei néhány tanulási eredményének és a kulcskompetenciák viszony

Sorszám	Készségek képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Anyanyelvi kommunikáció	Idegen nyelvi kommunikáció	Matematikai és technológiai	Digitális kompetencia	A tanulás tanulása	Személyközi és állampolgári kompetenciák	Vállalkozói kompetencia	Kulturális kompetencia
1.	Napi munkatevékenysége során az üzleti érintkezés szabályai szerint kommunikál magyar és legalább egy idegen nyelven a munkatársaival, a vendégekkel.	Ismeri az alapvető nyelvi, írásos és szóbeli kommunikációs elvárásokat és normákat magyar és a tanult idegen nyelven.	Empatikus munkatársaival és a vendégekkel szemben, nyitott és érzékeny a kommunikációs elvárásokra.	Betartja az alapvető kommunikációs és viselkedési szabályokat	+	+	+	+	+	+		+
2.	Munkaviszony létesítésekor, munkavégzéskor és felmondáskor érvényesíti munkavállalói jogait, a munkaszerződésének megfelelően.	Ismeri a munkaszerződés, lényegét, tartalmi elemeit, a Munka Törvénykönyvének a munkavállalóra vonatkozó kötelezettségeit és jogait.	Törekszik a munkaszerződésben foglaltak pontos megvalósulására, kötelezettségeit az előírásoknak megfelelően betartja, munkavégzése során együttműködik munkáltatójával.	Betartja a munkaügyi szabályokat és felelősséget vállal a saját munkavégzésért. Munkaszerződésben foglaltakat képes önállóan értelmezni.	+				+	+	+	+
3.	A világhálón tájékozódva szakmai tartalmakat keres.	Felhasználói szinten ismeri a vendéglátásturisztikához kapcsolódó internetes szakmai felületeket.	Magabiztosan kezeli a programokat. Pontos, precízen rögzít adatokat, ügyel a helyesírás szabályainak, formai követelmények betartására.	Önállóan készíti el az instrukciók alapján kiadott feladatot, táblázat alkotásával, szövegszerkesztő program használatával. A világhálón önállóan tud tájékozódni, a releváns szakmai tartalmakat értelmezni.	+	+	+	+	+		+	
4.	Kiválasztja és használja a vendéglátás munkafolyamataihoz szükséges megfelelő eszközöket, gépeket, kézi szerszámokat, berendezéseket.	Ismeri a vendéglátásban használt kézi szerszámokat, gépeket, berendezéseket és eszközöket, valamint azok használati lehetőségeit.	Társas helyzetekben figyel a körülötte lévőkre.	Betartja a vendéglátó kézi szerszámokra, gépekre, berendezésekre vonatkozó balesetvédelmi előírásokat, képes a balesetveszélyes helyzeteket megelőzni és elhárítani.	+		+		+	+	+	+

II. Melléklet

Logisztikai technikus szakma szakirányú képzési programja (minta)

Tantárgyalapú oktatásszervezés, 5 éves iskolarendszerű oktatás esetén
(használandó forrásmunkák a Logisztikai technikus szakma KKK-ja és PTT-je)

I. ÖSSZEFOGLALÓ ADATOK

1. A szakma alapadatai (Forrás: KKK és/vagy PTT)

Az ágazat megnevezése:	Közlekedés és szállítmányozás
A szakma megnevezése:	Logisztikai technikus
A szakma azonosító száma:	5 1041 15 06
A szakma szakmairányai:	Logisztika és szállítmányozás, Vasúti árufuvarozás
A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:	5
A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:	5
Ágazati alapoktatás megnevezése:	Kereskedelem ágazati alapoktatás
Kapcsolódó részzszakmák megnevezése:	Logisztikai feldolgozó, Raktáros
Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:	Technikumi oktatásban: 140 óra*, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra <i>*Amennyiben az intézmény választása szerint a szakirányú oktatása a tanítási évben teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból áll.</i>
A szakirányú oktatásra egy időben fogadható tanulók, illetve képzésben részt vevő személyek maximális létszáma: (A duális képzőhely a szakképzési munkaszerveződés megkötését megelőzően a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek számára kiválasztási eljárást folytathat le.)	pl. 8 fő
A képzés célja:	Olyan korszerű üzleti ismeretekkel, logisztikai szaktudással és készséggel rendelkező szakemberek kibocsátása, akik alkalmasak a különböző termékek, szolgáltatások kereslet-vezérelt beszerzésére és értékesítésére. A tanulók képesek lesznek kkv-k és nagyvállalatok kereskedelmi logisztikai, raktározási tevékenységének operatív feladatainak ellátására, vezetői döntéseinek előkészítésére. A munkakörrel együtt járó kihívások mellett pénzügyi, adminisztratív és marketing feladatokat is ellátnak. Kellő mélységű elméleti és gyakorlati ismeretre tesznek szert a munkaerőpiacra lépéshez, valamint a felsőfokú tanulmányaik folytatásához.
A képzés célcsoportja (iskolai/szakmai végzettség):	Alapfokú végzettség

2. A szakirányú oktatás szakmai kimeneti követelményei (Forrás: KKK 11. o-tól)

Logisztika és szállítmányozás szakmairány szakmai követelményei:

Készségek, képességek	Ismeretek	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
Felveszi a kapcsolatot az árutovábbításban résztvevő belföldi és nemzetközi szervezetekkel magyar és idegen nyelven, illetve idegen nyelvű okmányokat tölt ki szakszerűen.	Rendelkezik a társalgási szintű, idegen nyelvű szakmai szókinccsel.	Igényli nyelvi szakszókincsének folyamatos bővítését.	Képes az önellenőrzésre az idegen nyelvű okmányok szakszerű és pontos kitöltése során és képes idegen nyelven hatékonyan kommunikálni a külföldi partnerekkel.
Használja a különböző készletszintekhez tartozó szak kifejezéseket, csoportosítja a termékeket a fogyasztói kereslet alapján (kurrens, inkurrens, standard áruk).	Megérti a készletgazdálkodás fogalmát, valamint a készletgazdálkodás során használt különböző készletszintek fogalmait, jellemzőit.	Törekszik munkája során a készletgazdálkodás fogalmainak precíz használatára.	Készletgazdálkodásra vonatkozóan önálló javaslatokat fogalmaz meg a szakmai vezető részére.
Megvizsgálja és megállapítja a készletek nagyságát a nyilvántartás és a tényleges készletfelmérés adataiból.	A vásárolt, saját termelésű készleteket, anticipált készleteket, ciklikus készleteket, fluktuációs, szállítási, tartalék alkatrész készleteket, függő, független keresletű készleteket, ABC készlettypusokat beazonosítja.	Belátja, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző készlettypusok pontos beazonosítása	Vezetői irányítással döntéseket hoz a készletszintnek megfelelően a termelést érintő folyamatokban
...			

3. A szakirányú oktatásba történő belépés feltételei (Forrás: KKK)

1	Ágazati alapvizsga sikeres teljesítése
2	9. és 10. évfolyam teljesítése
...	

4. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges személyi feltételek

(A szakmairány programtervében (PTT) tantárgyanként megtalálható az oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások, amelyeket figyelembe kell venni a felelősök kijelölésénél.)

Funkció	Név	Végzettség	Szakképzettség (szakképesítés)	Szakirányú szakmai gyakorlat	Egyéb (pl. kamarai gyakorlati oktatói vizsga)
1. Tanműhely vezető	xy	középfokú	raktáros	23 év	
2. Szakirányú oktatásáért felelős személy	...	műszaki főiskolai	közlekedési szakképesítés	5 év	
3. Oktató(k)					
4. Műszaki, fizikai dolgozó(k) (amennyiben releváns)					

5. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

Helyiségek (tanterem, tanműhely, tanterem, adminisztrációs iroda, irattár stb.):	tanterem, tanraktár, adminisztrációs iroda
Eszközök és berendezések (Forrás: KKK 5.2)	Számítógép internetkapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek. Projektor, Digitális/papíralapú térképek - belföldi és nemzetközi útvonalak. A szakmairánynak megfelelő áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok, fuvarokmányok. Hatályos áru fuvarozási üzletszabályzat, a szakmairányhoz tartozó belföldi és nemzetközi fuvarozási feltételeket tartalmazó jogszabályok, egyezmények, kézikönyvek, utasítások. Útvonaltervező, rakománytervező, raktári nyilvántartó és egyéb, a vizsgafeladat megoldáshoz szükséges irodai és ügyviteli szoftver. Útdíj és elektronikus közúti áruellenőrző rendszer, TARIC és egyéb, a megoldáshoz szükséges elektronikus rendszer internetes elérhetősége. Kialakított raktár – 20 különböző árucikk, cikkenként minimum 3-3 termékkel, egységcsomagolásban, egyedi cikkszámokkal és vonalkóddal.
A tananyag-, illetve tematikai egységek (tantárgyak, témakörök) teljesítéséhez szükséges anyagok és felszerelések:	Útvonaltervező szoftverek, útdíj- és egyéb elektronikus elérhető kalkulátorok, táblázatkezelő. Online okmánykitöltési felületek kezelése. Szükséges okmányok becsatolása, szkennelése, szükség esetén nyomtatása. Internethasználat. Az EDI-rendszer használata, rakománytervező szoftver. Raktárkezelési és raktárirányítási szoftverek használata. Vállalati információs szoftverek stb.
Egyéb speciális feltételek:	

6. Szakirányú oktatás tervezett időtartama (Forrás: PTT)

1.	Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások (óra)	320	20%
2.	Tantermi/elméleti óra	1238	80%
3.	A foglalkozások összes óraszám:	1558	100%

7. Tanulási területek (Forrás: PTT)

Tanulási terület megnevezése	Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások (óra)	Tantermi/elméleti foglalkozások (óra)	A tanulási terület foglalkozásainak összes óraszám
Szállítmányozás	108	462	570
Közlekedés	0	252	252
Raktározás	112	182	294
Logisztika	100	342	442
A tanulási területek összes óraszám:	320	1238	1558

II. A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA

(Példa egy tanulási terület – Logisztika – részletes szakmai tartalmára.

A képzési program kialakításakor az összes KKK-ban és PTT-ben szereplő tanulási eredmény felelőseit ki kell jelölni.)

1. A tanulási területhez tartozó tanulási eredmények

(szakmai kimeneti követelmények) felsorolása (Forrás: KKK és PTT)

TEA sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák	Ki az adott TE a felelős
1.	Adatokat rögzít a vállalat információs rendszerében.	Vállalatirányítási rendszerek, logisztikai ügyviteli szoftverek ismerete, kezelése	Teljesen önállóan	Kooperativitás Önállóság Problémafelismerés Problémamegoldás Felelősségtudat	Vállalatirányítási szoftverek és számítógép használata	duális képzőhely
2.	Adatokat gyűjt a vállalat információs rendszeréből.	Vállalatirányítási rendszerek, logisztikai ügyviteli szoftverek ismerete, kezelése	Teljesen önállóan	Határozottság, döntéshozás, önkorekció, precizitás, szabálykövetés, biztonságra törekvés a vállalati elektronikus rendszerek, áruazonosító rendszerek és számítógép használatakor	Információ keresése, gyűjtése az internet és digitális eszközök segítségével Vállalati információs szoftverek és számítógép használata Elektronikus kommunikáció	duális képzőhely
3.	Okmányokat és adatokat továbbít a rendszeren keresztül.	Okmány- és adattovábbítási rendszerek ismerete, kezelése	Teljesen önállóan	Határozottság, döntéshozás, önkorekció, precizitás, szabálykövetés, biztonságra törekvés a vállalati elektronikus rendszerek, áruazonosító rendszerek és számítógép használatakor	A számítógép és az elektronikus adattovábbítási rendszer használata	szakképző intézmény (megnevezi azokat az okmányokat, amelyeket meg kell ismerniük a diákoknak, a képzőhely viszont nem használja) – duális képzőhely az általa használt okmányok oktatásáért felel
...						

2. A tanulási terület tartalmi elemei

A tanulási területhez tartozó tantárgyak és témakörök óraszámja (Forrás: PTT)

Tanulási terület megnevezése	Tantárgyak	A (szakirányú) oktatás évfolyama			Összes óraszám
		11.	12.	13.	
		évfolyam összes óraszám			
Logisztika	Logisztikai alapok	0	36	46	82
	Beszerezési logisztika	0	36	46	82
	Készletezési logisztika	0	18	54	72
	Termelési logisztika	0	18	42	60
	Elosztási logisztika	0	18	68	86
	Minőség a logisztikában	0	0	60	60
	Tanulási terület összórászáma:	0	126	316	442

A Logisztikai alapok megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák

Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszám: 20 óra és ajánlott szervezési módja:	1. TEA-s.sz	Octopus 8 vállalatirányítási szoftverbe adatokat rögzít	10 óra	Egyéni munka oktásért felelős vezetésével
	2. TEA-s.sz	Információk keresése, szűrése a vállalatirányítási szoftverben	4 óra	Páros feladat
	...			
	Gyakorlati feladat n. TEA-s.sz	Tartalmi ismertetés	(óra)	Pl. Egyéni/páros/csoportos
Tantermi/elméleti foglalkozások óraszám: 62 óra témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: A logisztikai rendszer felépítése TEA-s.sz:			(29 óra) pl. 1. és 8. TEA csak a rendszer felépítésének ismeretében képes elvégezni a gyakorlati feladatát. (1 óra)
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: A logisztikai információs rendszere TEA-s.sz			1-8 TEA
			
	Tantárgy témakörének megnevezése n.: TEA-s.sz			(óra)
Értékelés		Értékelést végző		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés)		<p><i>Tanév eleji mérés:</i> Gyakorlati feladat elvégzése feladatlapon. <i>Nem kap érdemjegyet:</i> oktató/képzőhelyi mentor <i>Tanév közbeni mérés:</i> A tanuló információt kap arról, hogy a tanév eltelt időszaka alatt mennyit és hogyan fejlődött a tudása, milyen témakörökben, témákban maradt el a követelményektől vagy társaitól. Képzőhelyen és intézményben is történik értékelés. <i>Tanév végi értékelés:</i> A tanuló visszajelzést kap a tanév alatt elért eredményekről, arról, hogy a témaköröket, a témákat milyen szinten sajátította el.</p>		
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés)		A tanulási folyamat folyamatos értékelés érdemjegy nélkül: oktató/képzőhelyi mentor Napi feladat/tanórai munka elvégzésének, kooperativitás mértékének értékelése.		
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés)		Írásbeli	A KKK-ban megadott módon: oktató <ul style="list-style-type: none"> • interaktív online feladatlap • írásbeli feladatlap, logisztikai teljesítmények mutatószámai 4-5 feladat 	
		Gyakorlati feladat	Vállalatirányítási rendszer megfelelő moduljában: képzőhelyi mentor adatrögzítés, keresés, okmányok kitöltése.	
<p>Az érdemjegy megállapításának módja: A képzőhelyen és az intézményben szerzett érdemjegyeket az ott töltött idő arányának megfelelően súlyozzuk. A Logisztikai alapok tantárgy esetében a képzési programunkban 20% gyakorlati 80% képzőhelyi oktatást írunk elő, akkor a jegyek aránya 1:4-hez, ennek megfelelően számolunk súlyozott átlagot.</p>				

III. Melléklet

Szakmai értékelő lap

Evaluation comportementale des attitudes professionnelles/elève:

Érdeklődés a munka iránt INTERET PORTE AU TRAVAIL	
Nem érdekli a munka <i>Exécute sans intérêt</i>	1
Kis érdeklődést mutat <i>Montre peu d'intérêt</i>	2
Átlagos érdeklődést mutat <i>Montre un intérêt moyen</i>	3
Elhivatott <i>Se passionne</i>	4
Érdekli és jól műveli <i>S'intéresse et se perfectionne</i>	5
Kezdeményezőkézség ESPRIT D'INITIATIVE	
Várja a többieket <i>Attend tout des autres</i>	1
Korlátozott kezdeményezés <i>Esprit d'initiative limité</i>	2
Átlagos kezdeményezőkézség <i>Esprit d'initiative moyen</i>	3
Magas, jó kezdeményezőkézség <i>Esprit d'initiative supérieur</i>	4
Kezdeményező, élen jár a munkában <i>Très porté à agir, à proposer</i>	5
Munka, aktivitás NIVEAU D'ACTIVITE	
Semmifajta buzgalom <i>Aucune activité</i>	1
Gyenge rendszertelen buzgalom <i>Activité faible, irrégulière</i>	2
Átlagos <i>Activité moyenne</i>	3
Buzgó <i>Bonne activité</i>	4
Nagyon aktív <i>Très actif, rayonnant</i>	5
Munka minősége QUALITE DU TRAVAIL	
Minőség nélküli <i>Sans qualité</i>	1
Átlag alatti minőségű a munkája <i>Niveau de qualité insuffisant</i>	2
Átlagos <i>Niveau de qualité passable</i>	3
Jó minőségű <i>Bon niveau de qualité</i>	4
Kitűnő minőségű <i>Excellente qualité</i>	5

Entreprise/Intézmény

Együttműködés, megértés COMPREHENSION	
Nehezen érti meg <i>Comprend difficilement</i>	1
Lassan érti meg <i>Comprend lentement</i>	2
Átlagos felfogó képességű <i>Comprend moyennement</i>	3
Értelmes <i>Comprend bien</i>	4
Tökéletesen megérti <i>Comprend remarquablement</i>	5
Munka előkészítése SENS DE L'ORGANISATION	
Rosszul szervezi munkáját <i>Mal organisé</i>	1
Átlagosnál rosszabb szervező <i>Peu d'ordre, de méthode</i>	2
Átlagosan szervezi munkáját <i>Moyennement organisé</i>	3
Jó munkatervezésből <i>Organisation supérieure</i>	4
Jól szervezett <i>Très organisé</i>	5
Öltözék HABILETE	
Rosszul öltözött <i>Maladroit</i>	1
Átlag alatti öltözötű <i>Habilitéte inférieure à la moyenne</i>	2
Átlagos öltözötű <i>Habilitéte moyenne</i>	3
Megfelelő öltözötű <i>Habilitéte supérieure</i>	4
Jól öltözött <i>Très habile</i>	5
Társas munkacsoport szellem SOCIALITE	
Fegyelmezetlen <i>Indiscipliné</i>	1
Nem működik együtt <i>Ne s'intègre pas</i>	2
Nehezen működik együtt <i>S'intègre difficilement</i>	3
Elfogadja a csoportszabályokat <i>Accepte les règles du groupe</i>	4
Együttműködő <i>Excellente intégration</i>	5

Signature du responsable/Aláírás
Cachet d'entreprise/Intézmény pecsétje

IV. Melléklet

Kossuth a jövő(m) iskolája PROJEKT NAPLÓ

HÁZI DOLGOZAT – Erasmus+ digitális szakmai gyakorlat/ hibrid mobilitás

PROJEKTSZÁM:

PROJEKTSZÁM: Kossuth-2020-1-HU01-KA116-077872

Projekt cím:

„Új technológiák földön és levegőben: Külföldi szakmai gyakorlatok autós és repülő gépezeti, műszaki és közlekedési ismeretek területeken 2020/2022.”

(Fenntartható, környezettudatos szakképzés 4.0)

„Az energiátárolás evolúciója az elektromos személygépjárművekben.”
1895 2021

Kelt:

Készítette: Név osztály

„Az energiatárolás evolúciója az elektromos személygépjárművekben”

Az Erasmus+ program hozzájárul, hogy szakmai alapképzésben tanuló diákjaink szakmai készségeiket és kompetenciáikat növeljük a programok alatt tanulmányozható a szakmai alapképzést kiegészítő és/vagy elmélyítő szakmai témákkal.

A 2020-2022 időszakban az energiatárolás evolúciója az elektromos személygépjárművekben témakört tanulmányozzuk.

A szakmai programot iskolánk szakemberei dolgozták ki, azért, hogy az adott időszakban a közvetve és közvetlenül nemzetközi mobilitásokban résztvevők szakmai készségeik és kompetenciáik adott témában egyaránt növekedjenek. Minden járműszerelő szakon tanulónak (13-14 évfolyamon tanulónak) projektmunka keretében házi dolgozat jelleggel tanulmányt kell készítenie:

Az energiatárolás evolúciója az elektromos személygépjárművekben témakörben.

A tanulmány nagyban befolyásolja a diákok szakmai érdemjegyét és meghatározza nemzetközi mobilitásokban való részvételük sorrendjét, amennyiben a diák önként jelentkezik a fizikális mobilitásra is.

A tanulmányra 5 db jegyet adható:

- a dolgozat szakmai tartalma, témaválasztás
- a dolgozat szerkezete, logikai felépítése, stílusa
- a szakirodalom feldolgozása
- a szakmai téma kidolgozása
- a dolgozat gyakorlati vonatkozása

1. Témaválasztás (max. 5 pont)

0 pont: A téma nem a kiválasztott kérdéskörhöz tartozik.

1-2 pont: A témával a tanuló képzés során már sokszor találkozott, dolgozatában lényegében csak reprodukálja a korábbi ismereteket.

3-4 pont: A téma vagy annak megközelítése tanulmányok során csak érintőlegesen tárgyalt kérdés, amelyet most részletesebben fejtett ki.

5 pont: A téma az előző tanulmányok során szerzett ismeretek továbbgondolása, az előzőek során expliciten nem felvetett probléma vagy problémák elemzésével foglalkozik.

2. A dolgozat szerkezete, stílusa (max. 7 pont)

0 pont: A dolgozat e szempontból értékelhetetlen.

1-2 pont: A dolgozat stílusa nehézkes, sok a helyesírási és gépelési hiba, megfogalmazása zavaros, nem mindig világos gondolatokra utal, felépítése logikátlan.

3-4 pont: Egyértelműek a megfogalmazások, a szakmai megfogalmazás nyelvi síkját alapvetően jól érzékeli, a gondolatmenet vezérfonala világosan felismerhető; apró nyelvi, nyelvhelyességi pontatlanságok előfordulnak; az irodalmi hivatkozások és irodalomjegyzék egyértelmű.

5-7 pont: A dolgozat jól tagolt, arányos szerkezetű, a felvetett kérdéseket tárgyalja (vagy tartalmilag tisztázza ezeket vagy megindokolja, miért nem fejt ki nézeteit velük kapcsolatban), gördülékeny stílus; szükség esetén hasznos, tartalomhoz illeszkedő mellékletek, esztétikus forma, képeket használ.

3. Szakirodalom feldolgozása (max. 10 pont)

Alapszabály: Más írásokból szó szerint, de hivatkozás nélkül átvett gondolatok közlése a dolgozat elégtelen minősítését jelenti!

0 pont: Irodalmi hivatkozások teljes hiánya.

1-3 pont: A korábbi tananyagba illeszkedő, alapvető írásokat (könyvek, cikkek stb.) sorolja fel, kiválasztásuk szempontja nem látszik; jegyzetei pontatlanok, gondolatátvételei esetlegesek.

4-5 pont: A felhasznált szakirodalom kiválasztásában céltudatosság érzékelhető, ismerteti az ott megtalálható, a téma szempontjából legfontosabb gondolatokat; jegyzetapparátusa apró hibáktól eltekintve pontosnak és szabványkövetőnek mondható; elemző dolgozat esetén céltudatosan választotta ki az alkalmazott módszert.

6-8 pont: A kiválasztott irodalmat differenciáltan mutatja be, amennyiben szükséges, jelzi az egyes szerzők közötti felfogásbeli különbségeket; elemző dolgozat esetén a kiválasztott módszert jól, körültekintően alkalmazta;

9-10 pont: A választott témát a széles körben feldolgozott irodalomba elhelyezve tárgyalja; a feldolgozott szakirodalmat saját szempont(ok) szerint rendezi, egyéni megközelítés alapján mutatja be; elemző dolgozat esetén egyéni és hatékony módszert alkalmazott.

4. A téma kidolgozása (max. 20 pont)

0 pont: A dolgozat nem a témáról szól;

1-5 pont: Esetleges, alapvetően másoktól mechanikusan átvett részek megszerkesztése; a dolgozatban elütésnek nem tekinthető, témába vágó tárgyi tévedések találhatók.

6-10 pont: A téma kidolgozásához választott módszer megfelelő, de kettőjük megvalósított kombinációja csak kevéssé haladja meg az általános tananyagokban megtalálható színvonalat; fogalmi hibák és hiányok jellemzőek a dolgozatra. A dolgozat a címben megjelölt témától gyakran elkalandozik.

11-15 pont: A dolgozat logikai-módszertani rendszere követhető, fogalomhasználata apróbb hibáktól eltekintve pontos, megkísérli az eredmények értékelését.

16-18 pont: Az addigi tananyagban túlmenő módszertani, elméleti stb. megközelítéseket használt, fogalomértelmezései, illetve fogalom használata pontos, a szakmai munkához szükséges belső logikai és módszertani rendszert elsajátította és biztonságosan kezeli; önálló; védhető és szakmailag értékelhető következtetéseket képes felmutatni; a dolgozat összegzése súlypontozott, tükrözi a dolgozat arányait és főbb megállapításait.

19-20 pont: A dolgozatban megjelenő (esetlegesen új) eredmények módszertanilag és logikailag konzisztens rendszert alkotnak; ennek szellemében adja meg az eredmények értelmezését; és/vagy ismereteit új feladat megoldására alkalmazta.

5. A dolgozat gyakorlati vonatkozása (max. 3pont)

0 pont: A tanuló képtelen a felvetett kérdést szakmai kérdéskörökhöz vagy már megjelent eredményekhez kapcsolni;

1-3 pont: A dolgozat lezárt egységet képez, további munkát lehet építeni rá.

Ha a dolgozatot valamelyik szempont alapján 0 ponttal értékelik, akkor az egész dolgozat az elégtelen minősítést kaphatja.

Elérhető pontszám: 45+5

Érdemjegyek kulcsa:

39-45 pont: jeles (45 pont felett + szaktanári dicséret)

34-38 pont: jó

28-33 pont: közepes

23-27 pont: elégséges

0- 22 pont: elégtelen

Mindezen felül: a normatív táblától függetlenül plusz pontokkal jutalmazható a csoportos vagy egyéni konzultációk e témák körében és az **idegen nyelvű szakirodalom használata** (max. +5 pont).

Kérem, 12 betű nagyságot használva max. 1,5 sortávolsággal, sorkizártan, képeket folthattással esztétikusan és arányosan beszúrva írja meg dolgozatát a „sárga rész” törlésével felhasználva a kulcsszavakat és aktualizálva a tartalomjegyzéket.

Témakörönként min. 2 oldal terjedelemben max. összesen 14 oldalban a dolgozatot ...-ig küldjék vissza a email címre Word formátumban.

A tanulmány elkészítéséhez jó munkát kívánunk!

Kérem, alábbiakban folytatólagosan dolgozza ki tanulmányát **az energiatárolás evolúciója a személygépjárművekben** témakörben az alábbi fogalmak mentén:

1. Az személygépjárművek indító akkumulátorának fejlődése, evolúciója (Miért van szükség (indító) akkumulátorra, fejlődésük mérföldkövei?) max. 2 oldal
2. Ismertesse és jellemezze az Otto- és dízelmotorokhoz kifejlesztett alternatív tüzelőanyagokat! max. 3 oldal
 - A hagyományos tüzelőanyagok felhasználásának környezetkárosító hatása
 - Földgáz (CNG, LNG)
 - Propán-bután gáz (LPG)
 - Az alternatív tüzelőanyag fogalma
 - Biodízel
 - Szintetikus dízel tüzelőanyagok
 - Bioetanol pl. (E85)
 - Szintetikus etanol
 - Hidrogén (H₂)

3. Ismertesse a vontató akkumulátor fajtáit, azok jellemzőit és a szükséges kiegészítő berendezéseket! max. 3 oldal

- Főbb villamosenergia-tárolók és azok jellemzői
- Jelenleg használatban lévő akkumulátortípusok
- Akkumulátorok töltés felügyelete
- Hőmérséklet szabályozása
- Munkavédelmi előírások

4. Ismertesse a vontató akkumulátor töltési lehetőségeit!

- Töltés hálózatról
 - Otthoni hálózat
 - Nyilvános töltőoszlopok
 - Indukciós töltés
 - Töltésgenerátor üzemben
- Védőkör
- Munkavédelmi előírások

5. Kérjük, hasonlítsa össze normál (+20°) hőmérséklethez képest az alábbi gépjármű-meghajtási rendszereket tartós extrém hidegben (-25°) való üzemeltetési és karbantartási igényeit a benzin, dízel motoros gépjárművek, hibrid, plug-in hibrid és elektromos gépjárművek esetében.

- üzemanyag alapján
- folyadékszintek alapján
- indíthatóság alapján
- gyorsítás és lassítás alapján
- egy töltéssel való hatótáv változás alapján
- különleges biztonsági berendezések állagmegóvás érdekében (előmelegítő rendszerek)

6. Válasszon ki szabadon egy elektromos meghajtású gépjárművet és részletezze választását az alábbi szempontok alapján:

- Miért választotta ezt a gépjárművet? Milyen előnyei, innovációi vannak a többi elektromos gépjárműhöz képest?
- Hatótáv? (normál és extrém hideg körülmények között)
- Méret, teljesítmény, sebesség, fajlagos fogyasztás?
- Töltési lehetőség?

A tartalomjegyzék csak segítség a szakmai dolgozat elkészítéséhez. Szabadon változtatható, kiegészíthető, DE minimum ezeket a témákat tartalmaznia kell a tanulmánynak!

A sárga szöveg helyére folyamatosan lehet kidolgozni a szakmai tartalmat, és automatikusan frissítve aktualizálódik a tartalomjegyzék!

Az energiatárolás evolúciója az elektromos személygépjárművekben

Tartalom

1. Az személygépjárművek indító akkumulátorának fejlődése, evolúciója	86
2. Ismertesse és jellemezze az Otto- és dízelmotorokhoz kifejlesztett alternatív tüzelőanyagokat!	86
3. Ismertesse a vontató akkumulátor fajtáit, azok jellemzőit és a szükséges kiegészítő berendezéseket!	87

4. Ismertesse a vontató akkumulátor töltési lehetőségeit!	87
5. Kérjük, hasonlítsa össze normál (+20°) hőmérséklethez képest az alábbi gépjármű-meghajtási rendszerek tartós extrém hidegben (-25°) való üzemeltetési és karbantartási igényeit a benzin, dízel motoros gépjárművek, hibrid, plug-in hibrid és elektromos gépjárművek esetében.	87
6. Válasszon ki szabadon egy elektromos meghajtású gépjárművet és részletezze választását az alábbi szempontok alapján!	88
7. Értékelés (szaktanár tölti ki!)	88

Az energiátárolás evolúciója az elektromos személygépjárművekben

1. *Az személygépjárművek indító akkumulátorának fejlődése, evolúciója*
Miért van szükség (indító) akkumulátorra, fejlődésük mérföldkövei? (max. 2 oldal)

Kulcsszavak:

- Energiátárolás
- Lúgos, savas, ólom, zselés stb.
- Feszültségek: névleges, nyugalmi, belső feszültségesés, üzemi-kapocs feszültség, kisütési határ feszültség, közép feszültség, belső ellenállás.
- Áramerősség: névleges, normál, hideg indítóáram
- Kapacitás
- Szabványok
- Töltés (W, IU, IUoU) jelleg szerint.

2. *Ismertesse és jellemezze az Otto- és dízelmotorokhoz kifejlesztett alternatív tüzelőanyagokat!*

Kulcsszavak, fogalmak: (max. 3 oldal)

- Primer energiahordozók
- Szekunder energiahordozók
- Fosszilis tüzelőanyagok – kőolaj, földgáz (benzin, gázolaj, LPG, CNG)
- Megkötött szén-dioxid kibocsátása/felszabadítása
- Kitermelés környezetre gyakorolt hatása
- A kipufogógáz károsanyag-összetevői és azok hatása
- Megújuló tüzelőanyagok
- Biodízel – növényi olajokból vagy állati zsiradékból – átészterezéssel előállítva
- Szintetikus dízel – baktériumokkal előállítva
- Bioetanol – baktériumokkal vagy elektrolízissel előállítva
- Hidrogén – elektrolízissel vagy vegyi úton előállítva

3. *Ismertesse a vontató akkumulátor fajtáit, azok jellemzőit és a szükséges kiegészítő berendezéseket!*

Kulcsszavak, fogalmak: (max. 3 oldal)

- Savas ólomakkumulátor (csak 12V-os hálózat táplálására)
- Nikkel-metál hibrid akkumulátor
- Lítiumion akkumulátor
- Kondenzátorok – ultrakapacitások
- Akkumulátor menedzsment
- Elemi cella
- Cellafelügyelet

- Vegyes kapcsolás (Soros, párhuzamos)
- Klímatiszálás (Hűtés, fűtés, szellőztetés)
- Töltés kisütés
- Teljesítmény sűrűség
- Élettartam
- Súly
- Képzett szakember (Munkavégzésre jogosult és azzal megbízott)
- Érintésvédelmi szabályok betartása

4. *Ismertesse a vontató akkumulátor töltési lehetőségeit!*

Kulcsszavak, fogalmak: (max. 3 oldal)

- Egy fázis
- Három fázis
- Nagyfeszültség
- Váltakozó áram
- Egyenirányítás
- DC gyorstöltés
- Szűrés – simítás
- Töltőcsatlakozó
- Szekunder
- Primer
- Légmagos csatlakozás
- Töltőoszlop
- Egyszabványú / többszabványú
- Képzett szakember (Munkavégzésre jogosult és azzal megbízott)
- Érintésvédelmi szabályok betartása

5. *Kérjük, hasonlítsa össze normál (+20°) hőmérséklethez képest az alábbi gépjármű-meghajtási rendszerek tartós extrém hidegben (-25°) való üzemeltetési és karbantartási igényeit a benzin-, dízelmotoros gépjárművek, hibrid, plug-in hibrid és elektromos gépjárművek esetében.*

Kulcsszavak (max. 3 oldal)

- üzemanyag alapján
- folyadékszintek alapján
- indíthatóság alapján
- gyorsítás és lassítás alapján
- egy töltéssel való hatótáv változás alapján
- különleges biztonsági berendezések állagmegóvás érdekében (előmelegítő rendszerek)

6. *Válasszon ki szabadon egy elektromos meghajtású gépjárművet és részletezze választását az alábbi szempontok alapján:*

Kulcsszavak: (max 3 oldal)

- Miért választotta ezt a gépjárművet? Milyen előnyei, innovációi vannak a többi elektromos gépjárműhöz képest?
- Hatótáv? (normál és extrém hideg körülmények között.)
- Méret, teljesítmény, sebesség, fajlagos fogyasztás?
- Töltési lehetőség?

7. *Értékelés (szaktanár tölti ki!)*

2022 h07 nap04 2022 h07 napi

29 A gyakorlati helyeken végzett munkafeladat gyakoriságát számszerűen jelenítse meg az al felsorolás figyelembevételével!

Készíts jegyzetet a tevékenység során!

<u>ELEKTRONIKA 'E'</u>	<u>MOTOR 'M'</u> Otto /Dizel	<u>KIEGÉSZÍTŐ EGYESE</u>
1. Önindító vizsgálat: _____	1. Motor ki/be szerelés: _____	1. Főfékhenger csere: _____
2. Önindító csere: _____	2. Kipufogó berendezés jav.: _____	2. Első fék szerelése: _____
3. Generátor vizsgálat: _____	3. Olajcsere: _____	3. Hátsó fék szerelése: _____
4. Generátor csere: _____	4. Olajszűrő csere: _____	4. Fékbeállítás, mérés: _____
5. Töltés ellenőrzés: _____	5. Levegőszűrő csere: _____	5. Tengelykapcsoló javítás: a. állítás: _____
6. Indító áramkör vizsgálat: a. gyújtáselektro: _____	6. CO beállítás, mérés: _____	b. javítás: _____
b. megszakító vizsg.: _____	7. Füstölés mérés: _____	6. Gumiszerelés: _____
c. hézag állítás: _____	8. Vezérmű javítás: _____	7. Kerékkiegyensúlyozás: _____
d. elektronika: _____	a. Szelephézag állítás: _____	8. Differenciálmű javítás: _____
e. előgyújtás beáll.: _____	9. Hengerfejtömítés csere: _____	9. Lengéscsillapító ell: a. - csere: _____
f. kábelek: _____	10. Hengerfej ellenőrzés: _____	10. Rugó csere: _____
g. transzformátor: _____	11. Motor műszeres ellenőrzés: a. kompresszió mérés: _____	11. Futómű szerelés, javítás: a. gömbfejek cseréje: _____
h. gyertya csere: _____	b. karburátor csere: _____	b. korm.összekötő cs.: _____
7. Dizel izzítás vizsg.: _____	c. karburátor beszab.: _____	c. gömbtámasz csere: _____
8. Világító, fényjelző berendezés: a. fényező beállítás: _____	12. Befecsk. fűvóka csere: a. beszabályozás: _____	d. csapágy csere: _____
b. izzó csere: _____	13. Hűtőfolyadék ellenőrzés: b. légtelenítés: _____	e. függőcsapszeg csere: _____
c. karbantartás: _____	c. vízszivattyú csere: _____	f. Futómű beállítás: _____
d. irányjelzők: _____	d. javítás: _____	12. Kerék csere, jav.: _____
e. féklámpa: _____	14. Tömítettség ellen.: _____	13. Sebességváltó javítás: a. csere: _____
f. ellenőrző műszerek: _____	15. Tápszivattyú ellenőrzése: _____	14. Ajtók javítása: _____
g. egyéb: _____	16. Motorblokk szerelése: _____	15. Ülések javítása: _____
9. Komfort elektronika ellenőrzése: a. autórádió: _____	17. Olajszivattyú szerelés: _____	16. Kárpitos munkák: _____
b. CD berendezés: _____	18. Adagoló szerelése: a. beszabályozása: _____	17. Szélvédő csere: _____
c. Erősítő: _____	b. vizsgálat: _____	18. Karosszéria elemek jav.: _____
d. Hangsugárzók: _____	19. Egyéb motorjavítás: _____	_____
e. Rádió telefon: _____	_____	_____
f. Klíma berendezés: _____	_____	_____
g. Egyéb: _____	_____	_____
10. AT táblák: _____	_____	19. Hegesztési munkák: _____
11. EB panelok: _____	_____	_____
12. Egyéb elektromos berendezések: _____	_____	20. Festő, fényező munkák: _____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

EGYÉB: Commentaires; _____	
Tanuló értékelése: _____	
Gyakorlati aláírás: _____	Tanuló: Signature de l'apprenti _____
Szülő v. gondviselő: _____	Osztályfőnök: _____
Signatures des parents ou du représentant légal: _____	Signature du professeur _____

responsable:

PROGRAM NAPLÓ

PROJEKTSZÁM: _____

.....

Projekt cím:

„Új technológiák földön és levegőben: Külföldi szakmai gyakorlatok autós és repülőgépeszeti, műszaki és közlekedési ismeretek területéken 2020/2022.”

Projekt alcíme:

Fenntartható, környezettudatos szakképzés 4.0
Közlekedés hatósági vizsgálat

Joigny

Személyi adatlap

Projektszám: E+ Kossuth- 2020-1-Hu01-Ka116-077872

Kép helye

(Tanuló)

NÉV:

Szakmai ágazat közlekedésgépészet (716)

Születési idő:

Születési hely:

Lakcím:

Tel.: +36

Anyja neve:

Fogadó cég I. :

Fogadó cég II. Sécuritétest Contrôle Technique Automobile JOIGNY

Fogadó iskola: Lycée Louis Davier (rue Molière Joigny 89300)

A kedvezményezett tanuló, aki részt vesz a:
ERASMUS+ mobilitási projektben.

A program célja:

Az ismeretek, készségek és képesítések megszerzése és felhasználása céljából tartott képzéseken és továbbképzéseken részt vevő személyek támogatása a személyes fejlődés, a munkavállalói esélyek és az európai munkaerőpiacon való érvényesülés megkönnyítése érdekében.

Intézményünk tanárai és tanulói nevében
Sikeres programot kívánunk!

Minőségbiztosítási kötelezettségek

A kedvezményezett vállalja, hogy:

- » A szakmai gyakorlatot/tanulmányutat részletező megállapodásban foglaltaknak eleget tesz, és minden tőle telhetőt megtesz, hogy a szakmai gyakorlat/tanulmányút sikeres legyen.
- » Elfogadja a fogadó intézményben életben lévő szabályokat, a munkaidőt, a viselkedési normákat és a titoktartásra vonatkozó szabályokat.
- » Kommunikálja a küldő intézmény felé a szakmai gyakorlattal/tanulmányúttal kapcsolatban felmerült problémákat és változásokat.
- » A szakmai gyakorlat/tanulmányúton beszámolót készít a megadott szempontok alapján.

Erasmus+ programban résztvevő HH, HHH, BTMN, SNI Fogyatékkal élő személy igazolás módja		
Tanulmányi szerződéssel, képzési megállapodással magyar cégnél gyakorlaton lévő tanuló?	Megállapodás bemutatása	Igen/nem
Hátrányos helyzetűnek tekinthető az a szakmai alapképzésben részt vevő fiatal:	Igazolás módja:	X-szel jelölje a releváns mezőt
aki az 1997. évi XXXI. törvény 19 § és 20 § szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, gyámhatósági védelembe vett;	Gyermekvédelmi határozat másolata	
akit egyedülálló szülő nevel;	Bírósági határozat vagy gondviselői nyilatkozat	
aki árvaellátásban részesül;	Árvaellátási igazolás	
aki az 1998. évi XXVI. törvény 4. § a pontja szerint fogyatékkal élő személy;	Szakértői vélemény	
családba fogadott;	Határozat, gondozói nyilatkozat	
átmeneti nevelésbe vett;	Határozat, gondozói nyilatkozat	
ideiglenes hatállyal elhelyezett;	Határozat, gondozói nyilatkozat	
utógondozásban vagy utógondozói ellátásban részesül;	Határozat, gondozói nyilatkozat	
aki speciális étkezési igényű;	Szakértői vélemény, határozat	
aki hátrányos helyzetű településen él.	Lakcímkártya másolata	
SNI-s	Szakértői vélemény, határozat	
BTMN-s	Szakértői vélemény, határozat	
Elégtelen lakókörnyezet	Nyilatkozat	
3 vagy több testvére van.	Családi pótlék, egyéb dokumentum	
Semmilyen vagy kevés nemzetközi tapasztalattal rendelkezik.	Nyilatkozat	
Egyéb		
A fentiek közül egyik sem.		

Kulturális felkészültséget ellenőrző feladatsor

1. Franciaország Magyarországtól-ra, kilométerre található, lakosainak száma millió fő, melyből millióan laknak a fővárosa körül,-ban. Franciaországban, az program keretében hetet töltünk, városában a Szakközépiskolában. Tanulmányozni a francia kis- és középvállalatoknál valós munkakörülmények között. Hétvégente a kulturális programok által megismerjük régiót, főleg megyét. A régió jelképe a és Lehetőségünk lesz látni a franciák gyorsvonatát a-t is.

A francia reggeli , , , áll. Ebédkor kezdik az étkezést majd a miután következik a melyek nagyon jó hatással vannak a csontokra, mert tele van kalciummal illetve a jó zárása az ebédnek. A francia gasztronómia jellegzetes meghatározó ételei a ételek, sok édes és sós, tengervízi fajtájuk van, de a a fő jellegzetességük.

Nyelvi felkészültséget ellenőrző feladatsor

2. Írjon franciául 5;

szakmai kifejezés

szerszám

.....

3. Általános szituációk és kérdések

- Quel est votre nom
- Quelle est votre profession?
- Quelle est votre Nationalité?

4. Írja be a megfelelő számokat

.... trois cinq six un/une neuf
sept deux quatre huit dix

5. Nyelvhelyesség

1 Je suis

A hongrois B hongroise C Hongrie

2 Je suis

A eleven B élève C élvée

3 Je suis

A tourneur B tournage C tournier

4 J'habite

A en Hongrie B á Hongrie C en France

5 J'habite

A Budapesten B á Budapest C en Budapest

Mi motivált elsősorban arra, hogy részt vegyél egy külföldi szakmai gyakorlaton?

- Műszaki/szakmai készségeim és kompetenciáim javítása
- Külföldi élet lehetősége
- Idegennyelv-tanulás/idegennyelv-tudás fejlesztésének lehetősége
- Új emberek megismerésének lehetősége
- Személyes készségeim, így pl. alkalmazkodóképességem fejlesztésének lehetősége
- Hazai elhelyezkedési lehetőségeim javítása
- Külföldi elhelyezkedési lehetőségeim javítása
- Más tanulási módszerek kipróbálásának lehetősége
- Képzésem/tanulmányaim egy részének idegen nyelven történő elvégzésének lehetősége

Szemponstör a kedvezményezetti beszámolók elkészítéséhez

Külföldi gyakorlat tartalma:

- Kiutazások kezdete és vége
- Összidőtartam hetekben, napokban
- A kedvezményezett itthoni tanulmányai/munkaterülete
- Tanulmányok/munkavégzés szintje
- A fogadó fél szakmai profilja
- A gyakorlat alatt végzett tevékenységek, feladatok (munkakör)
- A gyakorlat szakmai tartalmának illeszkedése az itthoni tanulmányokhoz/munkához
- A hazától eltérő tapasztalatok
- Jó ötletek, hazai hasznosíthatóság
- Elvárások és megvalósulás
- Szakmai sikerek
- Szakmai kudarcok

Külföldi gyakorlat menedzsmentje:

- A küldő intézmény menedzsment tevékenysége
- A fogadó intézmény menedzsment tevékenysége
- Szerződés kötés
- A tutor (szakmai felügyelet) szerepe és értékelése
- Szállás
- Szabadidős programok
- Sikeres menedzsment lépések
- Sikertelen menedzsment lépések
- Javaslat a továbbfejlesztésre

Külföldi gyakorlat értékelése:

- Közös értékelés tapasztalatai (küldő és fogadó intézménnyel)
- Gyakorlat elfogadtatása (küldő, ill. fogadó intézmény által)
- A kiutazás legfontosabb tapasztalatai (szakmai és személyes egyaránt)
- Legjobb tapasztalatok
- Legrosszabb tapasztalatok
- Javaslatok a továbbfejlesztésre

Dátum	Szakmai tevékenység leírása 1. hét „Fenntartható, környezettudatos szakképzés 4.0”
2022.07.03. vasárnap	
2022.07.04. hétfő	
2022.07.05. kedd	
2022.07.06. szerda	
2022.07.07. csütörtök	
2022.07.08. péntek	
2022.07.09. szombat	
2022.07.10. vasárnap	

Dátum	Szakmai tevékenység leírása 2. hét „Fenntartható, környezettudatos szakképzés 4.0”
2022.07.11. hétfő	Szakmai gyakorlat főbb tevékenységeinek leírása
2022.07.12. kedd	
2022.07.13. szerda	
2022.07.14. csütörtök	
2022.07.15. péntek	
2022.07.16. szombat	
2022.07.17. vasárnap	

Dátum	Szakmai tevékenység leírása 3. hét „Fenntartható, környezettudatos szakképzés 4.0”
2022.07.18. hétfő	Szakmai tevékenységek leírása
2022.07.19. kedd	
2022.07.20. szerda	
2022.07.21. csütörtök	
2022.07.22. péntek	Műszaki vizsgaállomáson gépjárművek vizsgáztatásának helyszíni megismerése. Sécuritétest Contrôle Technique Automobile JOIGNY ZI DE LA PETITE ILE RUE DES ENTREPRENEURS 89300 JOIGNY
2022.07.23. szombat	Párizs (Eiffel Torony, Champs-Élysées, Diadal ív, Sacra Coeur, Pigalle)
2022.07.24. vasárnap	Párizs (Louvre, Notre Dame, Pompidou Központ)

Dátum	Szakmai tevékenység leírása 4. hét „Fenntartható, környezettudatos szakképzés 4.0”
2021.10. 18. hétfő	Szakmai gyakorlat, tevékenység kifejtése
2021.10.19. kedd	
2021.10.20. szerda	
2021.10.21. csütörtök	Délután: projektértékelés, oklevélátadó, Europass mobilitási igazolvány átadó az iskolában.
2021.10.22. péntek	Abarth Múzeum Savigny les Beaune. Este érkezés Nizza.
2021.10.23. szombat	Szombaton Monaco autó múzeum és Forma 1 pálya megismerése, és Olaszországon keresztül hazaindulás.

Utazás módja: (iskola saját kisbuszával)

Szállás: (hétköznap és hétvégén?) 2-3 ágyas kollégium és 3 ágyas szálloda

Étkezés: (reggel, délben, este, hétköznap és hétvégén?)

Fogadó cégem: (név, cím, profil, munkások száma stb.)

Szakmai újdonságok: (Mit láttam, tanultam, sajátítottam el. Miben fejlődtem?)

Észrevételeim: (Hogyan lehetne jobb a program?)

Mobilitásom elismerése: (Mit kaptam a mobilitásom elismeréséért?)

- 3 nyelvű elismerő oklevelet
- Europass mobilitási igazolványt.

Vizsgált gépjármű típusa: Gyártás éve: Motor típusa: Üzemanyag: Vizsgálat helyszíne: Joigny Vizsgálatot ellenőrző személy: Vizsgálat időtartama: 60 perc Megjegyzés:							
Vizsgálat tárgya	Vizsgálat köre	Eszközök	Hiba	Megjegyzés	Megfelelt	Nem felelt meg	
Azonosítás	Okmányok	Forgalmi engedély/lassújármű lámpa	UV- lámpa	<ul style="list-style-type: none"> a jármű az okmánnyal nem rendelkezik bizonylat/engedély hiányzik nem eredeti/hamis olvashatatlan 			
		Környezetvédelmi igazolólap	Ua.	<ul style="list-style-type: none"> a jármű az okmánnyal nem egyezik hiányzik/hiányos nem érvényes/olvashatatlan 			
		Egyéb okmány/engedély	Ua.	<ul style="list-style-type: none"> a jármű az okmánnyal nem egyezik bizonylat/engedély hiányzik hiányzik/hiányos nem érvényes/olvashatatlan 			
	Jármű	Alvázsám	Tükör kézilámpa	<ul style="list-style-type: none"> a jármű az okmánnyal nem egyezik hiányzik/hiányos nem eredeti/hamis nem érvényes/olvashatatlan nem típus azonos/eng. nélküli alvázcsere sérült/deformált típus azonos/eng. nélküli alvázcsere 			
		Motorsám	Ua.	<ul style="list-style-type: none"> a jármű az okmánnyal nem egyezik hiányzik/hiányos nem eredeti/hamis nem érvényes/olvashatatlan nem típus azonos/eng. nélküli alvázcsere 			
		Hatósági jelzés	Ua.	<ul style="list-style-type: none"> a jármű az okmánnyal nem egyezik előírásnak nem megfelelő nem érvényes/olvashatatlan nem megfelelő kivitel/méret/anyag államjelzés nem megfelelő 			

Felszerelések	Tartozékok	Tűzoltó készülék		<ul style="list-style-type: none"> kapacitás nem megfelelő elhelyezés/elhelyezési méret nem megfelelő hiányzik/hiányos nem érvényes/olvashatatlan nem megfelelő kivitel/méret/anyag 			
		Elsősegély felszerelés		<ul style="list-style-type: none"> előírásnak nem megfelelő hiányzik/hiányos 			
		Izzólámpa készlet		<ul style="list-style-type: none"> nem megfelelő hiányzik/hiányos 			
		Elakadásjelző háromszög		<ul style="list-style-type: none"> hiányzik/hiányos nem jóváhagyott/nem minősített sérült/deformált 			
	Fűtés	Fűtés/szellőzés		<ul style="list-style-type: none"> nem működik/hibásan működik 			
	Áramforrás	Akkumulátor		<ul style="list-style-type: none"> akku saru sérült helytelen szerelés repedt törött áramforrás kimerült 			
	Tükrök	Visszapillantó tükör		<ul style="list-style-type: none"> nem megfelelő darabszám nem megfelelő elhelyezés/elhelyezési méret nem megfelelő hiányzik/hiányos nem megfelelő kivitel/méret/anyag sérült/deformált 			
	Hangjelzés	Hangjelző berendezés	Zajszintmérő	<ul style="list-style-type: none"> hiányzik/hiányos nem működik/hibásan működik nem megfelelő kivitel/méret/anyag 			
	Műszerek	Sebességmérő műszer		<ul style="list-style-type: none"> hiányzik/hiányos nem működik/hibásan működik nem megfelelő kivitel/méret/anyag sérült, de működőképes 			

Megjegyzés: A vizsgálat tárgya területeken belül a példában további területek meghatározása történt, és a teljesség igénye nélkül mutattunk be 2 db területet.

Kérjük, mutassa be a 4 hét alatt tanult, a francia hatósági műszaki vizsgáztatás eljárásának menetét a fenti szempontrendszer alapján.

(Min. 2 oldalas saját szavas, szakmai nyelvezetű szöveg legyen önálló megfogalmazásban.)

Miben tér el a magyar és a francia hatósági vizsgáztatás menete és a vizsgaállomás?

Kérjük a tanultak alapján írjon példákat az ellenőrzések 3 lehetséges kimenetére.			
Alkatrész, elem megnevezése	MEGFELELT (akár kisebb hibával) „M- megfelelt” kisebb hiba lehetséges, de nincs kötelező javítás vagy újabb szemle csak 2 év múlva	MEGFELELT (nagyobb hibával) „H hibás” nagyobb hiba, kötelező szemle 60 napon belül	NEM FELELT MEG „A- alkalmatlan” 24 órán belüli javítás kötelező új szemle
Gumiabroncs			
Kipufogó			
Tükrök			
Biztonsági öv			
Karosszéria			
Gömbcsuklók			
Porvédő gumik			
Fék			
Világítás			
Felfüggesztés			
Rugozás			
Tárolt Hiba			
Olajfolyások			
Visszajelzők			
Vonóhorog			
Károsanyag			
Kibocsájtás			
Fődarab			
Azonosítók			

V. Melléklet

Final Assessment Of The Apprenticeship

Instructions: Please fill out the questionnaire below.

The employer	
Name of company	
Contact person	
Address	
Country	
Telephone	
Email	
Website	
Mentor/coach for the apprentice	

The apprentice	
Name of apprentice	
Address in home country	
Telephone	
Date of birth	
E-mail	

The apprenticeship	
Dates and duration of the apprenticeship	
Please state the title of the learning unit that will be assessed.	Landscaping

To be filled in by the assessor:

	Skills	Overall score	If score is 1, please explain:
<p>Please evaluate the generic skills of the apprentice using the following scale and considering the apprentice's EQF level:</p> <p>1 = needs further training 2 = acceptable 3 = well done 0 = not relevant</p>	<p>S/he...</p> <ul style="list-style-type: none"> » Understands and adapts to a different working culture in a daily work situation » Documents and disseminates her/his own work » Reads and interprets working procedures » Works ergonomically and considers ability to function » Uses language skills (English) in a way that is appropriate, varied and interactive in daily work » Develops her/his cultural skills » Uses information technology (ICT) in her/his work and in the search for information » is open minded and motivated 		<p>Please motivate for which generic skill(s) the student needs further training.</p>
<p>Please evaluate the professional skills of the apprentice using the following scale and considering the apprentice's EQF level:</p> <p>1 = needs further training 2 = acceptable 3 = well done 0 = not relevant</p>	<p>S/he...</p> <ul style="list-style-type: none"> » Works according to safety rules and takes responsibility of her/his work » Handles the right tools, materials and techniques in the work, under instruction » Knows which technical skills are required for a craftsman in her/his field of work » Knows how to make gardening design » Has First Aid and fire safety knowledge and knowing how to help a person in emergency situations » Improves plants production knowledge and the use of plants » Operates a mini excavator, caterpillar and tractor with trailer <p>Knows how to use the basic surveying instruments</p>		<p>Please motivate for which professional skill(s) the student needs further training.</p>

	Skills	Overall score	If score is 1, please explain:
<p>Please evaluate the social-emotional skills of the apprentice using the following scale and considering the apprentice's EQF level:</p> <p>1 = needs further training 2 = acceptable 3 = well done 0 = not relevant</p>	<p>S/he...</p> <ul style="list-style-type: none"> » Recognises work jargon (specially, work related language used in the company) » Shows observations skills » Recognises the idea and importance how to work in a team » Understands the importance of his/her roll in representation of the company/school » Integrates with others 		<p>Please motivate for which social-emotional skill(s) the student needs further training.</p>

Please add any comments or recommendations you may have for the apprentice:

The undersigned declares that the above mentioned learning outcomes are correctly completed.

Date Signature of the employer

Apprentice:

Date Signature of the apprentice

VI. Melléklet

Követelménytáblák és értékelőlapok az egyes szakmákhoz⁸⁹

V. Képző és iparművészeti ágazat

Szakma: 54 211 02 Divat- és stílustervező

Öltözkivitelezési gyakorlat tantárgy – 12. és 13. évfolyam

Cél: a ruhakészítés alapvető műveleteinek (modellezés, szabás, varrás) megismerése. Kézi és gépi varrás, díszítőtechnikák kipróbálása. Öltözkivitelezési folyamatok megtervezése.

A tanulási eredményeket tartalmazó követelménytábla

Forma- és anyagkísérletek témakör			
Tudás	Képességek	Attitűdök	Autonómia és felelősség
<ul style="list-style-type: none"> Ismeri a divat területén használatos alapfogalmakat. Ismeri az átalakítási részfeladatokat. Ismeri a különböző formaalkotási és anyaghasználati módokat. Ismeri a díszítési technikákat. Ismeri az öltözők-kiegészítőket. Ismeri a kellékek, díszítmények anyagait, típusait és felhasználási lehetőségeit. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes az öltözők-kivitelezési folyamatokat végezni. Képes a textil- és ruházatdíszítés lehetőségeit alkalmazni. Képes az öltözők-kiegészítőket kreatívan alkalmazni. Információforrásokat képes kezelni, inspirálódni. Képes szakmai nyelvű szöveg megértésére. 	<ul style="list-style-type: none"> Pontosan értelmezi a divatrajzokat. Munkáját különösen precízen és pontosan végzi. Feladatmegoldása kreatív, ötletgazdag. Gyakorlatias feladattértelezés. 	<ul style="list-style-type: none"> Önállóan gyűjt információt és azt feldolgozza. Másokkal együttműködve végzi feladatát. Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.

A tanulási eredmények értékelő lapja

Tanuló neve	Gyakorlati hely megnevezése	Gyakorlat ideje

⁸⁹ A minták az OKJ-s szakmákhoz készültek, az eddigi mobilitások a kifutó rendszerben tanulókat érintették. Ebben a tanévben kezdődnek a Szakmajegyzék szerinti szakmákban tanulók mobilitásra való kiutaztatása.

Forma- és anyagkísérletek	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Ismeri a divat területén használatos alapfogalmakat.						
Ismeri az átalakítási részfeladatokat.						
Ismeri a különböző formaalkotási és anyaghasználati módokat.						
Ismeri a díszítési technikákat.						
Ismeri az öltözők-kiegészítőket.						
Ismeri a kellékek, díszítmények anyagait, típusait és felhasználási lehetőségeit.						
Képes az öltözők-kivitelezési folyamatokat végezni.						
Képes a textil- és ruházatdíszítés lehetőségeit alkalmazni.						
Képes az öltözők-kiegészítőket kreatívan alkalmazni.						
Információforrásokat képes kezelni, inspirálódni.						
Képes szakmai nyelvű szöveg megértésére.						
Pontosan értelmezi a divatrajzokat.						
Munkáját különösen precízen és pontosan végzi.						
Feladatmegoldása kreatív, ötletgazdag.						
Gyakorlatias feladattértelezés.						
Önállóan gyűjt információt és azt feldolgozza.						
Másokkal együttműködve végzi feladatát.						
Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.						
Megjegyzések:						

Mentor neve, beosztása	Mentor aláírása	Dátum

*A tanuló munkáját a megfelelő cellába 'x' jellel minősítheti

XVIII. FAIPAR ÁGAZAT

Szakma: 54 543 01 Faipari technikus

Bútoripari gyakorlat tantárgy – 13. évfolyam

A tanulási eredményeket tartalmazó követelménytábla

Tudás	Képességek	Attitűdök	Autonómia és felelősség
Faipari CNC gépek működtetése			
<ul style="list-style-type: none"> Ismeri a CNC programozás alapjait. Tisztában van a CNC alapú gépek munkavédelmi előírásaival. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes a CNC programozású felsőmaró géppel megmunkálási műveleteket végezni. Képes a CNC programozású sorozatfúró géppel megmunkálási műveleteket végezni. Képes a CNC programozású lapszabász géppel megmunkálási műveleteket végezni. Képes CNC programok lefuttatására. 	<ul style="list-style-type: none"> Munkáját különösen precízen és pontosan végzi. 	<ul style="list-style-type: none"> Szakmai irányítás mellett a CNC megmunkálást másokkal együttműködve végzi. Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.

A tanulási eredmények értékelő lapja

Tanuló neve	Gyakorlati hely megnevezése	Gyakorlat ideje

Faipari CNC gépek működtetése	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Képes a CNC programozású felsőmaró géppel megmunkálási műveleteket végezni.						
Képes a CNC programozású sorozat-fúró géppel megmunkálási műveleteket végezni.						
Képes a CNC programozású lapszabász géppel megmunkálási műveleteket végezni.						
Ismeri a CNC programozás alapjait.						

Faipari CNC gépek működtetése	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Tisztában van a CNC alapú gépek munkavédelmi előírásaival.						
Képes CNC programok lefuttatására.						
Munkáját különösen precízen és pontosan végzi.						
Szakmai irányítás mellett a CNC megmunkálást másokkal együttműködve végzi. Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.						
A tanuló képes csapatban dolgozni.						
A tanuló képes az önálló munkavégzésre.						
<i>Megjegyzések:</i>						

Mentor neve, beosztása	Mentor aláírása	Dátum

*A tanuló munkáját a megfelelő cellába 'x' jellel minősítheti

XXX. SZÉPÉSZET ÁGAZAT

Szakma: 54 815 02 Kozmetikus

Kozmetikus szakmai gyakorlat – laboratóriumi gyakorlat tantárgy – 11.-12. évfolyam

A tanulási eredményeket tartalmazó követelménytábla

Tudás	Képességek	Attitűdök	Autonómia és felelősség
Természetes és biokozmetikumok használata a szépsézetben			
<ul style="list-style-type: none"> Ismeri a natúr kozmetikumok hatását a bőrre. Ismeri a biokozmetikumok fő hatóanyagait. Ismeri a problémás bőr ápolását. Ismeri a különböző bőrproblémákra ható gyógynövényeket. Tisztában van a bőr ápolásánál használt gyógynövényes emulziókkal. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes a kozmetikában alkalmazott készítményeket használni. Képes szakmai nyelvű beszédre. Képes kozmetikai eszközöket használni. Képes elektrokozmetikai berendezéseket használni. 	<ul style="list-style-type: none"> A vendég kiszolgálásakor utasítások szerint precízen és pontosan végzi munkáját. 	<ul style="list-style-type: none"> Szakmai tapasztalatok alapján konzultál a vendéggel és segítőkészen viselkedik. Másokkal együttműködve végzi feladatát. Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.

A tanulási eredmények értékelő lapja

Tanuló neve	Gyakorlati hely megnevezése	Gyakorlat ideje

Természetes és biokozmetikumok használata	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Ismeri a natúr kozmetikumok hatását a bőrre.						
Ismeri a biokozmetikumok fő hatóanyagait.						
Ismeri a problémás bőr ápolását.						
Ismeri a különböző bőrproblémákra ható gyógynövényeket.						
Tisztában van a bőr ápolásánál használt gyógynövényes emulziókkal.						

Természetes és biokozmetikumok használata	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Képes a kozmetikában alkalmazott készítményeket használni.						
Képes szakmai nyelvű beszédre.						
Képes kozmetikai eszközöket használni.						
Képes elektrokozmetikai berendezéseket használni.						
A vendég kiszolgálásakor utasítások szerint precízen és pontosan végzi munkáját.						
Szakmai tapasztalatok alapján, konzultál a vendéggel és segítőkészen viselkedik.						
Másokkal együttműködve végzi feladatát.						
Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.						
Megjegyzések:						

Mentor neve, beosztása	Mentor aláírása	Dátum

*A tanuló munkáját a megfelelő cellába 'x' jellel minősítheti

XXX. SZÉPÉSZET ÁGAZAT

Szakma: 54 815 01 Fodrász

Fodrász manuális alpműveletek: Fodrász szakmai gyakorlat tantárgy 11-12. évfolyam

A tanulási eredményeket tartalmazó követelménytábla

Tudás	Képességek	Attitűdök	Autonómia és felelősség
Természetes és biokozmetikumok használata a szépsézetben			
<ul style="list-style-type: none"> Ismeri a natúr hajápolók fejbőrre- és a hajra történő, élettani hatását. Ismeri a gyógyhajmosási technikákat. Ismeri a haj, fejbőr ápolását. Ismeri a különböző fejbőr problémákra ható gyógynövényeket. Tisztában van a haj formázásánál használható gyógynövényekkel. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes a fodrászatban alkalmazott készítményeket használni. Képes szakmai nyelvű beszédre. Képes hajformázó eszközöket használni. Képes elektromos berendezéseket használni. 	<ul style="list-style-type: none"> A vendég kiszolgálásakor utasítások szerint precízen és pontosan végzi munkáját. 	<ul style="list-style-type: none"> Szakmai tapasztalatok alapján konzultál a vendéggel és segítőkészen viselkedik. Másokkal együttműködve végzi feladatát. Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.

A tanulási eredmények értékelő lapja

Tanuló neve	Gyakorlati hely megnevezése	Gyakorlat ideje

Természetes és biokozmetikumok használata	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Ismeri a natúr hajápolók fejbőrre- és a hajra történő, élettani hatását.						
Ismeri a gyógyhajmosási technikákat.						
Ismeri a haj, fejbőr ápolását.						
Ismeri a különböző fejbőr problémákra ható gyógynövényeket.						
Tisztában van a haj formázásánál használható gyógynövényekkel.						
Képes a fodrászatban alkalmazott készítményeket használni.						

Természetes és biokozmetikumok használata	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Képes szakmai nyelvű beszédre.						
Képes hajformázó eszközöket használni.						
Képes elektromos berendezéseket használni.						
A vendég kiszolgálásakor utasítások szerint precízen és pontosan végzi munkáját.						
Szakmai tapasztalatok alapján, konzultál a vendéggel és segítőkészen viselkedik.						
Másokkal együttműködve végzi feladatát.						
Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.						
Megjegyzések:						

Mentor neve, beosztása	Mentor aláírása	Dátum

*A tanuló munkáját a megfelelő cellába 'x' jellel minősítheti

XIII. INFORMATIKA ÁGAZAT

Szakma: 54 481 06 Informatikai rendszerüzemeltető
Hálózati ismeretek tantárgy – 11-12. évfolyam

A tanulási eredményeket tartalmazó követelménytábla

Tudás	Képességek	Attitűdök	Autonómia és felelősség
Hálózati ismeretek			
<ul style="list-style-type: none"> Ismeri a hálózati alapfogalmakat. Ismeri a hálózattervezés feladatait. Tud konfigurálni. Ismeri a vírusvédelmi szoftverek és tűzfalak telepítését és konfigurálását. Ismeri a hálózat-felügyeleti és hálózattervezési feladatokat. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes telepítésre, karbantartásra, tesztelésre, hibák elhárítására. Képes otthoni és kisvállalati hálózatok telepítésére, tesztelésére, hibák elhárítására. Képes munkájában alkalmazni az alapvető hálózati fogalmakat és technológiákat. Képes hálózati operációs rendszerek telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására. Képes LAN/WAN hálózati eszközök telepítésére, konfigurálására és üzemeltetésére. Képes LAN/WAN hálózatok tesztelésére, hibák elhárítására. 	<ul style="list-style-type: none"> A munkáját precízen és pontosan végzi. Feladatmegoldása kreatív, ötletgazdag. Önálló feladatmegoldásra képes. 	<ul style="list-style-type: none"> Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat. Másokkal együttműködve végzi feladatát.

A tanulási eredmények értékelő lapja

Tanuló neve	Gyakorlati hely megnevezése	Gyakorlat ideje

Hálózati ismeretek	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Ismeri a hálózati alapfogalmakat.						
Ismeri a hálózattervezés feladatait.						
Tud konfigurálni.						
Ismeri a vírusvédelmi szoftverek és tűzfalak telepítését és konfigurálását.						
Ismeri a hálózat-felügyeleti és hálózattervezési feladatokat.						
Képes telepítésére, karbantartására, tesztelésére, hibák elhárítására.						
Képes otthoni és kisvállalati hálózatok telepítésére, tesztelésére, hibák elhárítására.						
Képes munkájában alkalmazni az alapvető hálózati fogalmakat és technológiákat.						
Képes hálózati operációs rendszerek telepítésére, üzemeltetésére és karbantartására.						
Képes LAN/WAN hálózati eszközök telepítésére, konfigurálására és üzemeltetésére.						
Képes LAN/WAN hálózatok tesztelésére, hibák elhárítására.						
A munkáját precízen és pontosan végzi.						
Feladatmegoldása kreatív, ötletgazdag.						
Önálló feladatmegoldásra képes.						
Maradéktalanul betartja a munkavédelmi előírásokat.						
Másokkal együttműködve végzi feladatát.						
Megjegyzések:						

Mentor neve, beosztása	Mentor aláírása	Dátum

*A tanuló munkáját a megfelelő cellába 'x' jellel minősítheti

XI. VILLAMOSIPAR ÉS ELEKTRONIKA ÁGAZAT

Szakma: 34 522 04 Villanyszerelő

Villamos gépek és berendezések üzemvitelének, mérésének gyakorlata tantárgy – 11. évfolyam

A tanulási eredményeket tartalmazó követelménytábla

Tudás	Képességek	Attitűdök	Autonómia és felelősség
Intelligens épületek villamos szerelése			
<ul style="list-style-type: none"> Ismeri a vezérlés, szabályzás, programozás alapjait. Tisztában van a baleset-, biztonság-, munkavédelem előírásaival. Ismeri az okos házak elméleti működését. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes a PLC vezérlés és programozásra. Képes különböző logikai feladatok megoldására. Képes műveleti sorrendet készíteni az elképzések, elvárások teljesítésére. Képes a feladatok elvégzése után elemzéseket, méréseket készíteni. 	<ul style="list-style-type: none"> A munkáját precízen és pontosan végzi. 	<ul style="list-style-type: none"> Maradéktalanul betartja a baleset-, biztonság-, és munkavédelmi előírásokat. Szakmai irányítás mellett okos házak működtetésével kapcsolatos feladatokat megold.

A tanulási eredmények értékelő lapja

Tanuló neve	Gyakorlati hely megnevezése	Gyakorlat ideje

Intelligens épületek villamos szerelése	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Ismeri a vezérlés, szabályzás, programozás alapjait.						
Tisztában van a baleset-, biztonság-, munkavédelem előírásaival.						
Ismeri az okos házak elméleti működését.						
Képes a PLC vezérlés és programozásra.						
Képes különböző logikai feladatok megoldására.						
Képes műveleti sorrendet készíteni az elképzések, elvárások teljesítésére.						

Intelligens épületek villamos szerelése	Minősítés*					
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elfogadható	Fejlesztésre szoruló terület	Megjegyzés
Képes a feladatok elvégzése után elemzéseket, méréseket készíteni.						
A munkáját precízen és pontosan végzi.						
Maradéktalanul betartja a baleset-, biztonság-, és munkavédelmi előírásokat.						
Szakmai irányítás mellett okos házak működtetésével kapcsolatos feladatokat megold.						
Megjegyzések:						

Mentor neve, beosztása	Mentor aláírása	Dátum

*A tanuló munkáját a megfelelő cellába 'x' jellel minősítheti

